

UREDBA (EU) 2019/943 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA**z dne 5. junija 2019****o notranjem trgu električne energije****(prenovitev)****(Besedilo velja za EGP)**

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 194(2) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ⁽¹⁾,ob upoštevanju mnenja Odbora regij ⁽²⁾,v skladu z rednim zakonodajnim postopkom ⁽³⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Uredba (ES) št. 714/2009 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁴⁾ je bila večkrat bistveno spremenjena. Ker so potrebne nove spremembe, bi bilo treba zaradi jasnosti navedeno uredbo prenoviti.
- (2) Cilj energetske unije je končnim odjemalcem – gospodinjstvom in podjetjem – zagotoviti varno, zanesljivo, trajnostno, konkurenčno in cenovno dostopno energijo. V preteklosti so elektroenergetske sisteme obvladovali vertikalno integrirani monopoli, ki so bili pogosto v javni lasti, z obsežnimi centraliziranimi jedrskimi elektrarnami ali elektrarnami na fosilna goriva. Cilj notranjega trga električne energije, ki se postopoma uvaja od leta 1999, je zagotavljanje resnične izbire vsem porabnikom v Uniji, novih poslovnih priložnosti in več čezmejnega trgovanja, da bi zagotovili večjo učinkovitost, konkurenčne cene in višje standarde storitev ter prispevali k zanesljivosti oskrbe in trajnosti. Notranji trg električne energije je povečal konkurenco, zlasti na veleprodajni ravni, in trgovanje med območji. Ostaja temelj učinkovitega energetskega trga.
- (3) Energetski sistem Unije doživlja svoje najkorenitejše spremembe v zadnjih desetletjih in trg električne energije je v središču teh sprememb. Skupni cilj razogljichenja prinaša nove priložnosti in izzive za udeležence na trgu. Hkrati pa tehnološki razvoj omogoča nove oblike udeležbe porabnikov in čezmejnega sodelovanja.
- (4) Ta uredba določa pravila za zagotavljanje delovanja notranjega trga električne energije in vključuje zahteve, povezane z razvojem energije iz obnovljivih virov in okoljsko politiko, zlasti posebna pravila za nekatere vrste naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov, kar zadeva bilančno odgovornost, dispečiranje in prerazporejanje, in prag za emisije CO₂ za nove proizvodne zmogljivosti, kadar so te zmogljivosti predmet začasnih ukrepov, katerih namen je zagotovitev potrebne ravni zadostnosti virov, kot so mehanizmi za zmogljivost.
- (5) Električna energija iz obnovljivih virov iz manjših naprav za proizvodnjo električne energije odobriti prednostno dispečiranje, bodisi prek posebne prednostne vrstne reda pri metodologiji dispečiranja bodisi s pravnimi ali

⁽¹⁾ UL C 288, 31.8.2017, str. 91.⁽²⁾ UL C 342, 12.10.2017, str. 79.⁽³⁾ Stališče Evropskega parlamenta z dne 26. marca 2019 (še ni objavljeno v Uradnem listu) in odločitev Sveta z dne 22. maja 2019.⁽⁴⁾ Uredba (ES) št. 714/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o pogojih za dostop do omrežja za čezmejno izmenjavo električne energije in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1228/2003 (UL L 211, 14.8.2009, str. 15).

regulativnimi zahtevami za operaterje trgov v zvezi z dajanjem električne energije na trg. Prednostno dispečiranje, odobreno v storitvah za obratovanje sistema pod enakimi gospodarskimi pogoji, bi moralo šteti kot skladno s to uredbo. V vsakem primeru je treba prednostno dispečiranje šteti kot združljivo z udeležbo naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov na trgu električne energije.

- (6) Državne intervencije, ki so pogosto neusklajene oblikovane, so povzročile čedalje večje izkrivljanje veleprodajnega trga električne energije, kar je imelo negativne posledice za naložbe in čezmejno trgovanje.
- (7) V preteklosti so bili odjemalci električne energije popolnoma pasivni, pogosto so električno energijo kupovali po reguliranih cenah, ki niso bile neposredno povezane s trgom. V prihodnosti je treba odjemalcem omogočiti polno sodelovanje na trgu pod enakimi pogoji kot drugim udeležencem na trgu ter jih pooblastiti, da bodo lahko sami upravljali svojo porabo energije. Da bi vključili čedalje večji delež energije iz obnovljivih virov, bi moral prihodnji elektroenergetski sistem izkoristiti vse razpoložljive vire prožnosti, zlasti rešitve na strani odjema in na področju shranjevanja energije, ter digitalizacijo, in sicer z vključevanjem inovativnih tehnologij v elektroenergetski sistem. Za doseganje učinkovitega razogljičenja po najnižjih stroških je potrebno, da prihodnji elektroenergetski sistem spodbuja tudi energijsko učinkovitost. Dokončna vzpostavitev notranjega energetskega trga z učinkovito integracijo energije iz obnovljivih virov lahko dolgoročno spodbudi naložbe in prispeva k izpolnitvi ciljev energetske unije ter okvira podnebne in energetske politike do leta 2030, kot je navedeno v sporočilu Komisije z dne 22. januarja 2014 z naslovom „Okvir podnebne in energetske politike za obdobje 2020–2030“ in potrjeno v sklepih, ki jih je Evropski svet sprejel na svojem zasedanju 23. in 24. oktobra 2014.
- (8) Večje povezovanje trgov in spremembe v smeri bolj nestanovitne proizvodnje električne energije zahtevajo okrepljena prizadevanja za usklajevanje nacionalnih energetske politik v sosedstvu in uporabo priložnosti čezmejnega trgovanja z električno energijo.
- (9) Pripravljeni so bili regulativni okviri, ki omogočajo trgovanje z električno energijo po vsej Uniji. Ta razvoj je dobil podporo s sprejetjem številnih omrežnih kodeksov in smernic za povezovanje trgov električne energije. Navedeni omrežni kodeksi in smernice vsebujejo določbe o tržnih pravilih, obratovanju sistema in priključevanju na omrežje. Za zagotovitev popolne preglednosti in večje pravne varnosti bi bilo treba v skladu z rednim zakonodajnim postopkom in v enotnem zakonodajnem aktu Unije sprejeti tudi glavna načela delovanja trga in dodeljevanja zmogljivosti na izravnalnem trgu, pri trgovanju znotraj dneva in za dan vnaprej ter na terminskem trgu.
- (10) Člen 13 Uredbe Komisije (EU) 2017/2195 ⁽⁵⁾ določa postopek, po katerem lahko operaterji prenosnih sistemov vse naloge ali del nalog prenesejo na tretjo osebo. Operaterji prenosnih sistemov, ki prenesejo naloge, bi morali ostati odgovorni za izpolnjevanje zahtev iz te uredbe. Poleg tega bi tudi države članice morale imeti možnost, da naloge in obveznosti prenesejo na tretjo osebo. Takšna dodelitev nalog bi morala biti omejena na naloge in obveznosti, ki se izvajajo na nacionalni ravni, kot na primer bilančni obračun. Omejevanje takega dodeljevanja nalog ne bi smelo voditi v nepotrebno spreminjanje obstoječih nacionalnih ureditev. Vendar pa bi operaterji prenosnih sistemov morali ostati odgovorni za naloge, ki so jim zaupane v skladu s členom 40 Direktive (EU) 2019/944 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁶⁾.
- (11) Kar zadeva izravnalne trge, pogodbe o izravnalni moči za učinkovito in neizkrivljajoče oblikovanje cen pri zakupu izravnalne moči in izravnalne energije ne smejo določati cene za izravnalno energijo. To ne posega v dispečerske sisteme, ki uporabljajo integrirani postopek vozni redov v skladu z Uredbo (EU) 2017/2195.
- (12) Členi 18, 30 in 32 Uredbe (EU) 2017/2195 določajo, da bi metoda oblikovanja cen za standardne in specifične produkte za izravnalno energijo morala udeležence na trgu pozitivno spodbujati k temu, da bi ohranjali svoje ravnovesje v sistemu svojega območja cene odstopanja ali prispevali k njegovi ponovni vzpostavitvi, in s tem zmanjšali odstopanja v sistemu in znižali stroške za družbo. Cilj takšnega pristopa k oblikovanju cen bi morala biti gospodarsko učinkovita uporaba prilagajanja odjema in drugih izravnalnih virov, za katere veljajo omejitve obratovalne sigurnosti.

⁽⁵⁾ Uredba Komisije (EU) 2017/2195 z dne 23. novembra 2017 o določitvi smernic za terminsko dodeljevanje zmogljivosti (UL L 312, 28.11.2017, str. 6).

⁽⁶⁾ Direktiva (EU) 2019/944 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o skupnih pravilih notranjega trga električne energije in spremembi Direktive 2012/27/EU (glej stran 125 tega Uradnega lista).

- (13) Povezovanje izravnalnih trgov z energijo bi moralo olajšati učinkovito delovanje trga znotraj dneva, da se udeležencem na trgu zagotovi možnost izravnavanja čim bližje realnemu času, kar omogoči čas zaprtja trgovanja z izravnalno energijo, kot je določen v členu 24 Uredbe (EU) 2017/2195. Operaterji prenosnih sistemov bi morali na izravnalnem trgu izravnovati le odstopanja, ki ostanejo po koncu trgovanja znotraj dneva. Člen 53 Uredbe (EU) 2017/2195 predvideva harmonizacijo bilančnega obračunskega intervala na 15 minut v Uniji. Takšna harmonizacija bi morala biti v pomoč pri trgovanju znotraj dneva in spodbuditi razvoj več trgovalnih produktov z enakimi roki dobave.
- (14) Da bi operaterji prenosnih sistemov izravnalno moč lahko nabavljali na učinkovit, gospodaren in tržen način, je treba spodbujati povezovanje trgov. V tem oziru naslov IV Uredbe (EU) 2017/2195 določa tri metodologije, ki jih operaterji prenosnih sistemov smejo uporabiti pri dodeljevanju prenosne zmogljivosti med območji za izmenjavo izravnalne moči in souporabo rezerv, kadar je to podprto z analizo stroškov in koristi: sooptimirani postopek, postopek dodeljevanja na tržni podlagi in dodeljevanje na podlagi analize gospodarske učinkovitosti. Sootimrirani postopek dodeljevanja bi bilo treba uporabljati za dan vnaprej. Postopek dodeljevanja na tržni podlagi pa se lahko uporablja, ko se sklepanje pogodb opravi največ en teden pred dobavo izravnalne moči, dodeljevanje na podlagi analize gospodarske učinkovitosti pa se lahko uporablja, ko se sklepanje pogodb opravi več kot en teden pred dobavo izravnalne moči, pod pogojem, da so dodeljene količine omejene in da se vsako leto opravi ocena. Ko ustrezni regulativni organiodobrijo metodologijo za postopek dodeljevanja prenosne zmogljivosti med območji, bi lahko sledila zgodnja uporaba metodologije s strani dveh ali več operaterjev prenosnih sistemov, da se jim omogoči, da pridobijo izkušnje, in se omogoči nemotena uporaba te metodologije s strani več operaterjev prenosnih sistemov v prihodnje. Vseeno pa bi uporabo takšne metodologije, kadar obstaja, morali vsi operaterji prenosnih sistemov v spodbudo povezovanju trgov harmonizirati.
- (15) Naslov V Uredbe (EU) 2017/2195 je določil, da je splošni cilj bilančnega obračuna zagotoviti, da bilančno odgovorni akterji ohranjajo svoje ravnovesje ali prispevajo k ponovni vzpostavitvi v sistemu na učinkovit način ter zagotavljajo spodbude za udeležence na trgu z namenom, da ohranijo ravnovesja v sistemu ali prispevajo k njegovi ponovni vzpostavitvi. Da bi bili izravnalni trgi in celoten energetska sistem pripravljeni na vključevanje vse večjih deležev spremenljive energije iz obnovljivih virov, bi morale cene odstopanj izražati vrednost energije v realnem času. Vsi udeleženci na trgu bi morali biti finančno odgovorni za neravnovesja, ki jih povzročijo v sistemu in ki predstavljajo razliko med dodeljeno količino in končnim položajem na trgu. Za agregatorje za prilagajanje odjema je dodeljena količina sestavljena iz količine energije, ki ga fizično aktivira breme udeleženih odjemalcev na podlagi določene merilne in izhodiščne metodologije.
- (16) Uredba Komisije (EU) 2015/1222 ⁽⁷⁾ določa podrobne smernice glede dodeljevanja prenosne zmogljivosti med območji in upravljanja prezasedenosti na trgih za dan vnaprej in znotraj dneva, vključno z zahtevami za oblikovanje skupnih metodologij za določanje obsega zmogljivosti, ki je hkrati na voljo med trgovalnimi območji, meril za oceno učinkovitosti ter postopka preverjanja za določitev trgovalnih območij. Člena 32 in 34 Uredbe (EU) 2015/1222 določata pravila o pregledu konfiguracije trgovalnega območja, člena 41 in 54 navedene uredbe določata harmonizirane meje za najvišje in najnižje obračunske cene za dan vnaprej in znotraj dneva, člen 59 navedene uredbe določa pravila o času zaprtja trgovanja med območji na trgu znotraj dneva, medtem ko člen 74 navedene uredbe določa pravila glede metodologije delitve stroškov pri prerazporejanju in nasprotnem trgovanju.
- (17) Uredba Komisije (EU) 2016/1719 ⁽⁸⁾ določa podrobna pravila o dodeljevanju prenosne zmogljivosti med območji na terminskih trgih, oblikovanju skupne metodologije za določitev dolgoročne prenosne zmogljivosti med območji, vzpostavitvi enotne platforme za dodeljevanje na evropski ravni, na kateri se bodo ponujale dolgoročne pravice do prenosa, ter možnosti vrnitve dolgoročnih pravic do prenosa za naslednje terminsko dodeljevanje zmogljivosti ali prenosa dolgoročnih pravic do prenosa med udeleženci na trgu. Člen 30 Uredbe (EU) 2016/1719 navedenih smernic določa pravila o terminskih produktih za varovanje pred tveganji.

⁽⁷⁾ Uredba Komisije (EU) 2015/1222 z dne 24. julija 2015 o določitvi smernic za dodeljevanje zmogljivosti in upravljanje prezasedenosti (UL L 197, 25.7.2015, str. 24).

⁽⁸⁾ Uredba Komisije (EU) 2016/1719 z dne 26. septembra 2016 o določitvi smernic za terminsko dodeljevanje zmogljivosti (UL L 259, 27.9.2016, str. 42).

- (18) Uredba Komisije (EU) 2016/631 (*) določa zahteve za priključitev naprav za proizvodnjo električne energije na medsebojno povezan sistem, zlasti kar zadeva sinhrono povezane elektroenergetske module, module v proizvodnem polju in priobalne module v proizvodnem polju. Te zahteve prispevajo k zagotavljanju pravičnih konkurenčnih pogojev na notranjem trgu z električno energijo, zagotavljanju sigurnosti sistema, vključevanju električne energije iz obnovljivih virov in spodbujanju trgovanja z električno energijo v vsej Uniji. Člena 66 in 67 Uredbe (EU) 2016/631 določata pravila za nastajajoče tehnologije pri proizvodnji električne energije.
- (19) Trgovalna območja, ki izražajo porazdelitev ponudbe in povpraševanja, omogočajo trgovanje z električno energijo, ki temelji na trgu, in so temeljni pogoj za uresničitev celotnega potenciala metod dodeljevanja zmogljivosti, vključno s pristopom, ki temelji na pretokih moči. Trgovalna območja bi zato morala biti določena tako, da se zagotovi likvidnost trga, učinkovito upravljanje prezasedenosti in celotna učinkovitost trga. Kadar regulativni organ ali operater prenosnega sistema s soglasjem njegovega pristojnega regulativnega organa začne pregled konfiguracije trgovalnega območja za trgovalna območja znotraj regulacijskega območja operaterja prenosnega sistema in če ima konfiguracija trgovalnega območja zanemarljiv učinek na regulacijska območja sosednjih operaterjev prenosnih sistemov, vključno s povezovalnimi vodi, in je pregled konfiguracije trgovalnega območja potreben za izboljšanje učinkovitosti, povečanje čezmejnih trgovalnih priložnosti ali za ohranitev obratovalne sigurnosti, bi moral biti operater prenosnega sistema zadevnega regulacijskega območja oziroma pristojni regulativni organ edini operater prenosnega sistema in edini regulativni organ, ki sodeluje v pregledu. Zadevni operater prenosnega sistema oziroma pristojni regulativni organ bi moral operaterje sosednjih prenosnih omrežij predhodno obvestiti o pregledu, rezultati pregleda pa bi morali biti objavljeni. Pregled trgovalnega območja se lahko sproži na podlagi tehničnega poročila o prezasedenosti v skladu s členom 14 te uredbe ali v skladu z obstoječimi postopki iz Uredbe (EU) 2015/1222.
- (20) Kadar regionalni koordinacijski centri opravijo izračun zmogljivosti, bi morali čim bolj povečati zmogljivosti ob upoštevanju stroškovno nevtralnih popravilnih ukrepov in spoštovanju omejitev obratovalne sigurnosti operaterjev prenosnih sistemov znotraj območja določanja zmogljivosti. Kadar izračun ne pokaže zmogljivosti, enake ali višje od minimalne zmogljivosti iz te uredbe, bi morali regionalni koordinacijski centri preučiti vse razpoložljive drage popravne ukrepe za dodatno povečanje zmogljivosti do minimalne zmogljivosti, vključno z možnostjo prerazporejanja znotraj območij določanja zmogljivosti in med njimi, obenem pa bi morali spoštovati omejitve obratovalne sigurnosti operaterjev prenosnih sistemov znotraj območja določanja zmogljivosti. Operaterji prenosnih omrežij bi morali natančno in pregledno poročati o vseh vidikih izračuna zmogljivosti v skladu s to uredbo in zagotoviti, da so vse informacije, poslane regionalnim koordinacijskim centrom, točne in primerne namenu.
- (21) Pri izračunu zmogljivosti bi morali regionalni koordinacijski centri izračunati prenosne zmogljivosti med območji, pri čemer bi morali uporabiti podatke operaterjev prenosnega sistema, ki upoštevajo omejitve obratovalne sigurnosti njihovih zadevnih regulacijskih območij. Operaterji prenosnih sistemov bi morali imeti možnost, da se odločijo za odstopanje od usklajenega izračuna zmogljivosti, kadar bi njegovo izvajanje pomenilo kršitev omejitev obratovalne sigurnosti elementov omrežja na njihovem regulacijskem območju. Ta odstopanja je treba skrbno spremljati in pregledno sporočati, da bi preprečili zlorabe in zagotovili, da obseg zmogljivosti medsebojnih povezav, ki naj bi bil se zagotovil udeležencem na trgu, ni omejen z namenom, da bi se odpravila prezasedenost znotraj trgovalnega območja. Kadar je pripravljen akcijski načrt, bi moral ta upoštevati odstopanja in obravnavati razloge zanje.
- (22) Temeljna tržna načela bi morala opredeliti, da se cene električne energije določijo s pomočjo povpraševanja in ponudbe. Navedene cene bi morale odražati, kdaj je električna energija potrebna, in s tem zagotavljati tržno zasnovane spodbude za naložbe v prožne vire, kot so prožna proizvodnja, medsebojne povezave, prilagajanje odjema ali shranjevanje energije.

(*) Uredba Komisije (EU) 2016/631 z dne 14. aprila 2016 o vzpostavitvi kodeksa omrežja za zahteve za priključitev proizvajalcev električne energije na omrežje (UL L 112, 27.4.2016, str. 1).

- (23) Medtem ko je eden od ciljev energetske unije tudi razogljičenje elektroenergetskega sektorja, pri čemer velik tržni delež zavzamejo obnovljivi viri energije, je ključnega pomena, da trg odpravi obstoječe omejitve za čezmejno trgovanje in spodbudi naložbe v podporno infrastrukturo, na primer, v prožnejšo proizvodnjo, medsebojne povezave, večje prilagajanje odjema ali shranjevanje energije. Da bi podprli ta prehod k spremenljivi in porazdeljeni proizvodnji ter zagotovili, da so načela energetskega trga v prihodnosti temelj trgov električne energije v Uniji, je ključnega pomena, da se ponovno osredotočimo na kratkoročne trge in oblikovanje cen v obdobjih pomanjkanja.
- (24) Kratkoročni trgi izboljšajo likvidnost in konkurenco, tako da več virom, zlasti prožnejšim, omogočijo polno sodelovanje na trgu. Z učinkovitim oblikovanjem cen v obdobjih pomanjkanja se bo udeležence na trgu spodbudilo, da se bodo odzvali na tržne signale in da bodo voljo, ko jih trg najbolj potrebuje, in zagotovljeno bo, da si lahko pokrijejo svoje stroške na veleprodajnem trgu. Zato je nujno treba zagotoviti, da se ukinejo upravne in implicitne zamejitve cen in tako omogoči oblikovanje cen v obdobjih pomanjkanja. Ko so kratkoročni trgi in oblikovanje cen v obdobjih pomanjkanja v celoti vključeni v strukturo trga, prispevajo k odpravljanju drugih ukrepov, ki izkrivljajo trg, kot so mehanizmi za zmogljivost, da bi se zagotovila zanesljiva oskrba. Hkrati pa oblikovanje cen v obdobjih pomanjkanja brez zamejevanja cen na veleprodajnem trgu ne bi smelo ogroziti možnosti za to, da se ponudijo zanesljive in stabilne cen za končne odjemalce, zlasti gospodinjske odjemalce, mala in srednja podjetja (MSP) ter industrijske odjemalce.
- (25) Brez poseganja v člene 107, 108 in 109 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) odstopanja od temeljnih tržnih načel, kot so bilančna odgovornost, dispečiranje na tržni osnovi ali prerazporejanje, vodijo do tega, da bo manj signalov prožnosti ter da bo razvoj rešitev, kot so shranjevanje energije, prilagajanje odjema ali agregiranje, omejen. Čeprav so odstopanja še vedno potrebna, da bi se izognili nepotrebim upravnim obremenitvam za nekatere udeležence na trgu, zlasti gospodinjstva in MSP, pa široka odstopanja, ki zajemajo celotne tehnologije, niso skladna s ciljem doseganja učinkovitih postopkov razogljičenja na tržni osnovi in bi jih zato bilo treba zamenjati z bolj ciljno usmerjenimi ukrepi.
- (26) Predpogoj za učinkovito konkurenco na notranjem trgu električne energije so nediskriminatorne, pregledne in ustrezne cene za uporabo omrežja, vključno s povezovalnimi vodi v prenosnem sistemu.
- (27) Neusklajeno omejevanje zmogljivosti povezovalnih vodov vse bolj oži izmenjavo električne energije med državami članicami in je postalo resna ovira na poti razvoju delujočega notranjega trga električne energije. Najvišja možna raven zmogljivosti povezovalnih vodov in kritični elementi omrežja bi zato morali biti na voljo ter bi morali izpolnjevati varnostne standarde za sigurno obratovanje omrežja, pri čemer je treba spoštovati tudi sigurnostni standard za nepredvidene dogodke (N-1). Vendar za določitev ravni zmogljivosti v zaznanem omrežju obstajajo nekatere omejitve. Vzpostaviti je treba jasne minimalne ravni za razpoložljivo zmogljivost za trgovanje med trgovalnimi območji, da bi zmanjšali učinke zančnega pretoka in notranje prezasedenosti na trgovanje med trgovalnimi območji in zagotovili predvidljivo vrednost zmogljivosti za udeležence na trgu. Če se uporablja pristop, ki temelji na pretokih moči, bi bilo treba s to minimalno zmogljivostjo določiti minimalni delež zmogljivosti kritičnega elementa omrežja – med območji ali internega –, ki upošteva omejitve obratovalne sigurnosti, ki naj se uporabijo kot podlaga za usklajen izračun zmogljivosti iz Uredbe (EU) 2015/1222, pri čemer je treba upoštevati nepredvidene dogodke. Skupni preostali delež zmogljivosti se lahko uporabi za rezerve za zanesljivost, zančnega pretoka in notranje tokove. Poleg tega se lahko v primeru predvidenih težav za zagotovitev sigurnosti omrežja sprejmejo odstopanja za omejeno prehodno obdobje. Takim odstopanjem bi bilo treba priložiti metodologijo in projekte, da bi zagotovili dolgoročno rešitev.
- (28) Prenosna zmogljivost, za katero v okviru pristopa z neto prenosno zmogljivostjo uporablja merilo 70-odstotne minimalne zmogljivosti, je največji prenos delovne moči, ki upošteva omejitve obratovalne sigurnosti in nepredvidene dogodke. Usklajen izračun te zmogljivosti upošteva tudi, da so pretoki električne energije neenakomerno porazdeljeni med posamezne elemente, in ne dodaja le zmogljivosti povezovalnih vodov. Ta zmogljivost ne upošteva zančnega pretoka, notranjih pretokov ali rezerv za zanesljivost, ki se upoštevajo v okviru preostalih 30 %.

- (29) Pomembno je izogniti se izkrivljanju konkurence zaradi različnih varnostnih standardov ter standardov za načrtovanje in obratovanje, ki jih uporabljajo operaterji prenosnih sistemov v državah članicah. Poleg tega bi bilo treba udeležencem na trgu zagotoviti preglednost razpoložljivih prenosnih zmogljivosti ter sigurnostnih standardov in standardov za načrtovanje in obratovanje, ki vplivajo na razpoložljivost prenosnih zmogljivosti.
- (30) Za učinkovito usmerjanje potrebnih naložb je potrebno, da cene pokažejo tudi, kje je električna energija najbolj potrebna. V elektroenergetskem sistemu, razdeljenem na območja, pravilni lokacijski signali zahtevajo skladno, objektivno in zanesljivo določanje trgovalnih območij po preglednem postopku. Da bi omogočili učinkovito obratovanje in načrtovanje elektroenergetskega omrežja v Uniji in zagotovili učinkovite cenovne signale za nove proizvodne zmogljivosti, prilagajanje odjema ali infrastrukturo za prenos, bi morala trgovalna območja odražati strukturno prezasedenost. Da bi razrešili notranjo prezasedenost, se zlasti ne bi smela zmanjšati prenosna zmogljivost med območji.
- (31) Da bi bilo mogoče upoštevati razhajajoča se načela optimizacije trgovalnih območij, ne da bi pri tem ogrozili likvidne trge in naložbe v omrežja, bi bilo treba za obravnavanje prezasedenosti predvideti dve možnosti. Države članice bi morale imeti možnost, da izbirajo med ponovno opredelitvijo njihovega trgovalnega območja ali ukrepi, kot sta na primer okrepitev in optimizacija omrežja. Da bi bilo mogoče sprejeti tako odločitev, bi moral bodisi operater ali operaterji prenosnega sistema države članice s pregledom trgovalnega območja najprej opredeliti dolgoročne strukturne prezasedenosti, in sicer s poročilom Evropske mreže operaterjev prenosnih sistemov za električno energijo (v nadaljnjem besedilu: ENTSO za električno energijo) o prezasedenosti ali s pregledom trgovalnega območja. Države članice bi si morale najprej prizadevati poiskati skupno rešitev glede vprašanja, kako najbolje obravnavati prezasedenost. Za države članice, ki sprejmejo akcijski načrt za obravnavo prezasedenosti, bi se lahko uporabljalo obdobje postopnega odpiranja v obliki začrtane premice za povezovalne vode. Pri tem bi lahko države članice sprejele večnacionalne ali nacionalne akcijske načrte za odpravo prezasedenosti. Države članice bi ob koncu izvajanja tega akcijskega načrta morale imeti možnost izbire med ponovno opredelitvijo trgovalnega območja oziroma območij ali obravnavanjem preostalih prezasedenosti s popravnimi ukrepi, katerih stroške bi krile same. V drugem primeru se trgovalno območje proti volji te države članice ne bi smelo ponovno opredeliti, pod pogojem, da so dosežene minimalne mejne vrednosti za zmogljivost. Minimalne ravni zmogljivosti, ki bi jih bilo treba uporabiti pri usklajenem izračunu zmogljivosti, bi morala biti enaka odstotku zmogljivosti kritičnega elementa omrežja, kot je opredeljen z izbirnim postopkom iz Uredbe (EU) 2015/1222 ter po upoštevanju omejitev obratovalne sigurnosti ob nepredvidenih dogodkih oziroma v primeru pristopa, ki temelji na pretokih moči, med samim upoštevanjem le-teh. Sklep Komisije o konfiguraciji trgovalnega območja bi moral biti na voljo kot skrajni ukrep in bi moral zgolj spremeniti konfiguracijo trgovalnega območja v državah članicah, ki so se odločile za razdelitev trgovalnih območij ali ki ne dosegajo minimalnih ravni zmogljivosti.
- (32) Učinkovito razogljičenje elektroenergetskega sistema prek povezovanja trga zahteva sistematično odpravljanje omejitev za čezmejno trgovanje, da bi presegle razdrobljenost trga in odjemalcev energije v Uniji omogočili, da popolnoma izkoristijo prednosti povezanih trgov električne energije in konkurence.
- (33) Za zagotavljanje hitrega prilagajanja spremenjenim okoliščinam bi ta uredba morala predpisati osnovna načela glede postavitve cen in dodeljevanja zmogljivosti ter obenem zagotavljati sprejetje smernic, ki natančno opredeljujejo nadaljnja pomembna načela in metodologije.
- (34) Razreševanje problemov prezasedenosti bi moralo zagotavljati ustrezne ekonomske signale operaterjem prenosnih sistemov in udeležencem na trgu in temeljiti na tržnih mehanizmih.
- (35) Na odprtem, konkurenčnem trgu bi morali operaterji prenosnih sistemov za stroške, nastale zaradi gostovanja čezmejnih pretokov električne energije po njihovih omrežjih, prejeti nadomestilo od operaterjev prenosnih sistemov, iz katerih izvirajo ti čezmejni pretoki in v katerih ti ponikajo.
- (36) Pri določanju nacionalnih omrežnih tarif bi bilo treba upoštevati plačila in prejemke, ki izvirajo iz nadomestila med operaterji prenosnih sistemov.
- (37) Dejanski znesek za plačilo za čezmejni dostop do omrežja lahko precej niha, odvisno od vključenih operaterjev prenosnih sistemov in zaradi razlik v strukturi tarifnih sistemov, ki se uporabljajo v državah članicah. Za preprečevanje izkrivljanja trgovanja je torej potrebna določena stopnja uskladitve.

- (38) Morala bi obstajati pravila o uporabi prihodkov iz postopkov razreševanja prezasedenosti, razen če posebna narava zadevnega povezovalnega voda utemeljuje izvetje iz teh pravil.
- (39) Za zagotavljanje enakovrednih pogojev za vse udeležence na trgu bi bilo treba omrežne tarife uporabljati tako, da ne bi pozitivno ali negativno diskriminirale proizvodnje, priključene na ravni distribucije, glede na proizvodnjo, priključeno na ravni prenosa. Omrežne tarife ne bi smele diskriminirati shranjevanja energije in ne odvracati udeležbe v prilaganju odjema ali predstavljati omejitev za izboljšanje energetske učinkovitosti.
- (40) Da bi povečali preglednost in primerljivost določanja tarif, če se zavezujoča harmonizacija ne zdi ustrezna, bi Agencija Evropske unije za sodelovanje energetskih regulatorjev (ACER), ustanovljena z Uredbo (EU) 2019/942 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁰⁾, morala izdati poročilo o najboljši praksi pri metodologijah za izračun tarif.
- (41) Za boljšo zagotovitev optimalnih naložb v vseevropska omrežja in ustrežnejšo obravnavo izzivov, če projektov medsebojnih povezav ni mogoče uresničiti zaradi pomanjkanja prednostnega izvajanja na nacionalni ravni, bi bilo treba ponovno preučiti uporabo dajatev za prezasedenost, ki bi morale prispevati k zagotavljanju razpoložljivosti in ohranjanju ali povečanju zmogljivosti medsebojnih povezav.
- (42) Da bi zagotovili optimalno upravljanje omrežja za prenos električne energije in da se omogočita čezmejno trgovanje z električno energijo in njena čezmejna dobava v Uniji, bi bilo treba ustanoviti ENTSO za električno energijo. Naloge ENTSO za električno energijo bi se morale izvajati v skladu s pravili Unije o konkurenci, ki se še naprej uporabljajo za odločitve ENTSO za električno energijo. Naloge ENTSO za električno energijo bi morale biti točno določene, njene delovne metode pa bi morale zagotavljati učinkovitost in preglednost. Z omrežnimi kodeksi, ki jih pripravi ENTSO za električno energijo, ne bi smeli nadomestiti potrebnih nacionalnih tehničnih kodeksov za notranja vprašanja. Glede na to, da je s pristopom na regionalni ravni možen učinkovitejši napredek, bi morali operaterji prenosnih sistemov znotraj splošne strukture za sodelovanje vzpostaviti regionalne strukture ter hkrati zagotoviti združljivost rezultatov na regionalni ravni z omrežnimi kodeksi in nezavezujočim 10-letnim razvojnim načrtom omrežij na ravni Unije. Države članice bi morale spodbujati sodelovanje in spremljati učinkovitost obratovanja omrežja na regionalni ravni. Sodelovanje na regionalni ravni bi moralo biti združljivo z razvojem konkurenčnega in učinkovitega notranjega trga električne energije.
- (43) ENTSO za električno energijo bi moral izvesti zanesljivo srednje- do dolgoročno evropsko oceno zadostnosti virov, s katero bi zagotovil objektivno osnovo za oceno težav v zvezi z zadostnostjo virov. Težava v zvezi z zadostnostjo virov, ki jo obravnavajo mehanizmi za zmogljivost, bi morala temeljiti na evropski oceni zadostnosti virov. To oceno je mogoče dopolniti z nacionalnimi ocenami.
- (44) Metodologija za dolgoročno oceno zadostnosti virov (od deset let do enega leta vnaprej), ki jo določa ta uredba, ima drugačen namen kot sezonske ocene zadostnosti (šest mesecev vnaprej), kot so določene v členu 9 Uredbe (EU) 2019/941 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹¹⁾. Srednje- do dolgoročne ocene se uporabljajo predvsem za ugotavljanje težav v zvezi z zadostnostjo virov in oceno potrebe po mehanizmih za zmogljivost, medtem ko so sezonske ocene zadostnosti namenjene opozarjanju na kratkoročna tveganja v naslednjih šestih mesecih, zaradi katerega bi verjetno prišlo do znatnega poslabšanja razmer na področju dobave električne energije. Poleg tega regionalni koordinacijski centri izvajajo tudi regionalne ocene zadostnosti o obratovanju sistema za prenos električne energije. Gre za zelo kratkoročne ocene zadostnosti (od tedna do dneva vnaprej), ki se uporabljajo v okviru obratovanja sistemov.
- (45) Pred uvedbo mehanizmov za zmogljivost bi države članice morale oceniti regulativna izkrivljanja, ki prispevajo k težavam v zvezi z zadostnostjo virov. Od držav članic bi bilo treba zahtevati, da sprejmejo ukrepe za odpravo ugotovljenih izkrivljanj, vključno s časovnim načrtom za njihovo izvajanje. Mehanizmi za zmogljivost bi se morali uvesti samo za obravnavanje težav z zadostnostjo, ki jih ni mogoče rešiti z odpravo takih izkrivljanj.

⁽¹⁰⁾ Uredba (EU) 2019/942 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o ustanovitvi Agencije Evropske unije za sodelovanje energetskih regulatorjev (glej stran 22 tega Uradnega lista).

⁽¹¹⁾ Uredba (EU) 2019/941 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o pripravljenosti na tveganja v sektorju električne energije in razveljavitvi Direktive 2005/89/ES (glej stran 1 tega Uradnega lista).

- (46) Države članice, ki nameravajo uvesti mehanizme za zmogljivost, bi morale cilje zadostnosti virov pripraviti v skladu s preglednim in preverljivim postopkom. Države članice bi morale imeti možnost, da določijo zeleno raven zanesljivosti oskrbe.
- (47) V skladu s členom 108 PDEU ima Komisija izključno pristojnost za oceno skladnosti ukrepov državne pomoči, ki bi jih države članice utegnile uvesti, z notranjim trgov. To ocenjevanje se opravi na podlagi člena 107(3) PDEU ter v skladu z ustreznimi določbami in smernicami, ki jih v ta namen lahko sprejme Komisija. Ta uredba ne posega v izključno pristojnost Komisije, ki ji jo podeljuje PDEU.
- (48) Že obstoječe mehanizme za zmogljivost bi bilo treba preučiti z vidika te uredbe.
- (49) V tej uredbi bi bilo treba določiti podrobna pravila za olajšanje učinkovitega čezmejnega sodelovanja v mehanizmih za zmogljivost. Operaterji prenosnih sistemov bi morali zainteresiranim proizvajalcem olajšati sodelovanje v mehanizmih za zmogljivost v drugih državah članicah. Zato bi morali izračunati zmogljivosti, do katerih bi bilo čezmejno sodelovanje mogoče, omogočiti sodelovanje in preveriti razpoložljivosti. Regulatorni organi bi morali izvrševati čezmejna pravila v državah članicah.
- (50) Mehanizmi za zmogljivost pri tem, da bi morali zagotavljati zanesljivost oskrbe, ne bi smeli prekomerno kompenzirati. V tem smislu bi morali mehanizmi za zmogljivost, razen strateških rezerv, biti zasnovani tako, da bi zagotovili, da se cena, plačana za razpoložljivost, samodejno približuje ničli, kadar se pričakuje, da bo raven zagotovljene zmogljivosti, ki bi bila donosna na energetskem trgu brez mehanizma za zmogljivost, zadostna za kritje potreb po zmogljivosti.
- (51) Za podporo državam članicam in regijam, ki se srečujejo s socialnimi, industrijskimi in gospodarskimi izzivi zaradi energetskega prehoda, je Komisija pripravila pobudo za regije, ki so intenzivno vezane na premog in ogljik. V zvezi s tem okviru bi morala Komisija pomagati državam članicam, med drugim, če je na voljo, z namensko finančno podporo za „pravičen prehod“ v teh regijah.
- (52) Zaradi razlik med nacionalnimi energetske sistemi in tehničnimi omejitve obstoječih elektroenergetskih omrežij je pogosto najboljši način za doseganje napredka pri povezovanju trga sodelovanje na regionalni ravni. Zato bi bilo treba okrepiti regionalno sodelovanje operaterjev prenosnih sistemov. Da bi zagotovili učinkovito sodelovanje, bi moral novi regulatorni okvir predvideti okrepljeno regionalno upravljanje in regulatorni nadzor ter med drugim okrepiti pristojnosti ACER za sprejemanje odločitev glede čezmejnih vprašanj. Tesnejše sodelovanje držav članic bi lahko bilo potrebno tudi v kriznih razmerah, da bi se povečala zanesljivost oskrbe in omejile izkrivljanja na trgu.
- (53) Usklajevanje med operaterji prenosnih sistemov na regionalni ravni je bilo formalizirano z obveznim sodelovanjem operaterjev prenosnih sistemov v regijskih koordinacijah sigurnosti. Regionalno usklajevanje operaterjev prenosnih sistemov bi bilo treba dodatno razviti z okrepljenim institucionalnim okvirom prek vzpostavitve regionalnih koordinacijskih centrov. Pri vzpostavitvi regionalnih koordinacijskih centrov bi bilo treba upoštevati obstoječe ali načrtovane regionalne pobude za usklajevanje in podprti čedalje bolj povezano obratovanje elektroenergetskih sistemov po vsej Uniji, z zagotovitvijo njihovega učinkovitega in sigurnega obratovanja. V ta namen je treba zagotoviti, da usklajevanje operaterjev prenosnih sistemov prek regionalnih koordinacijskih centrov poteka po vsej Uniji. Če se operaterji prenosnih sistemov določene regije še ne usklajujejo prek obstoječega ali načrtovanega regionalnega koordinacijskega centra, bi morali operaterji prenosnih sistemov v tej regiji ustanoviti ali imenovati regionalni koordinacijski center.
- (54) Geografsko območje regionalnih koordinacijskih centrov bi moralo biti določeno tako, da bi lahko ti učinkovito prispevali k usklajevanju delovanja med operaterji prenosnih sistemov med regijami, ter pripomoglo k večji sigurnosti sistema in tržni učinkovitosti. Regionalnim koordinacijskim centrom bi bilo treba omogočiti opravljanje nalog v regiji, tako da bi bili kar najboljše prožni glede na naravo posameznih nalog, ki so jim dodeljene.

- (55) Regionalni koordinacijski centri bi morali opravljati naloge, pri katerih njihova regionalizacija prinaša dodano vrednost glede na naloge, ki se izvajajo na nacionalni ravni. Naloge regionalnih koordinacijskih centrov bi morale zajemati naloge, ki jih izvajajo regijski koordinatori sigurnosti na podlagi Uredbe Komisije (EU) 2017/1485 ⁽¹²⁾, ter dodatno obratovanje sistema, delovanje trga in naloge pripravljenosti na tveganje. Naloge regionalnih koordinacijskih centrov ne bi smele vključevati obratovanja elektroenergetskega sistema v realnem času.
- (56) Regionalni koordinacijski centri bi morali pri izvajanju svojih nalog prispevati k doseganju ciljev za leti 2030 in 2050, določenih v okviru podnebne in energetske politike.
- (57) Regionalni koordinacijski centri bi morali v prvi vrsti delovati v interesu obratovanja sistema in trga v regiji. Zato bi bilo treba regionalnim koordinacijskim centrom podeliti pristojnosti, ki jih potrebujejo za usklajevanje ukrepanja operaterjev prenosnih sistemov v regiji obratovanja sistema pri nekaterih njihovih funkcijah, z okrepljeno posvetovalno vlogo za preostale funkcije.
- (58) Človeški, tehnični, fizični in finančni viri regionalnih koordinacijskih centrov ne bi smeli presežati tistega, kar je nujno potrebno za opravljanje njihovih nalog.
- (59) ENTSO za električno energijo bi moral zagotoviti, da so dejavnosti regionalnih koordinacijskih centrov usklajene preko regionalnih meja.
- (60) Da bi povečali učinkovitost distribucijskega omrežja električne energije v Uniji in zagotovili tesno sodelovanje z operaterji prenosnih sistemov in ENTSO za električno energijo, bi bilo treba ustanoviti telo za operaterje distribucijskih sistemov v Uniji (v nadaljnjem besedilu: telo EU ODS). Naloge telesa EU ODS bi morale biti točno določene, njene delovne metode pa bi morale zagotavljati učinkovitost, preglednost in reprezentativnost med operaterji distribucijskih sistemov Unije. Telo EU ODS bi moralo, kadar je primerno, tesno sodelovati z ENTSO za električno energijo pri pripravah in izvajanju omrežnih kodeksov ter si prizadevati za zagotavljanje smernic za povezovanje med drugim porazdeljene proizvodnje in shranjevanja energije v distribucijskih omrežjih ali na drugih področjih, ki so povezana z upravljanjem distribucijskih omrežij. Telo EU ODS bi moralo ustrezno upoštevati tudi posebnosti distribucijskih sistemov, povezanih z elektroenergetskimi sistemi na otokih, ki niso povezani z drugimi elektroenergetskimi sistemi preko povezovalnih vodov.
- (61) Večje sodelovanje in usklajevanje je potrebno med operaterji prenosnih sistemov, da bi oblikovali omrežne kodekse za zagotavljanje in upravljanje dejanskega in preglednega čezmejnega dostopa do prenosnih omrežij ter da bi zagotovili usklajeno in dovolj v prihodnost usmerjeno načrtovanje in dober tehnični razvoj prenosnega sistema v Uniji, vključno z oblikovanjem zmogljivosti medsebojnih povezav, z ustreznim upoštevanjem varstva okolja. Navedeni omrežni kodeksi bi morali biti v skladu z nezavezujočimi okvirnimi smernicami, ki jih razvija ACER. ACER bi moral imeti vlogo pri pregledovanju osnutkov omrežnih kodeksov, ki bi temeljilo na dejanskem stanju, vključno z njihovo usklajenostjo z okvirnimi smernicami, in moralo bi mu biti omogočeno, da jih priporoči v sprejetje Komisiji. ACER bi moral oceniti predloge sprememb omrežnih kodeksov in moralo bi mu biti omogočeno, da jih priporoči v sprejetje Komisiji. Operaterji prenosnih sistemov bi morali svoja omrežja upravljati v skladu z navedenimi omrežnimi kodeksi.
- (62) Izkušnje z razvojem in sprejetjem omrežnih kodeksov so pokazale, da je koristno racionalizirati postopek oblikovanja s pojasnitvijo, da ima ACER pravico pregledati osnutke omrežnih kodeksov za električno energijo pred njihovo predložitvijo Komisiji.
- (63) Za zagotavljanje nemotenega delovanja notranjega trga električne energije bi bilo treba predvideti postopke za sprejemanje odločitev in smernic, ki med drugim zadevajo določanje tarif in dodeljevanje zmogljivosti s strani Komisije in obenem zagotavljajo sodelovanje regulativnih organov v tem procesu, če je to ustrezno, v okviru njihovih združenj na ravni Unije. Regulativni organi skupaj z drugimi ustreznimi organi držav članic pomembno prispevajo k pravilnemu delovanju notranjega trga električne energije.

⁽¹²⁾ Uredba Komisije (EU) 2017/1485 z dne 2. avgusta 2017 o določitvi smernic za terminsko dodeljevanje zmogljivosti (UL L 220, 25.8.2017, str. 1).

- (64) Vsi udeleženci na trgu so zainteresirani za delo, ki se pričakuje od ENTSO za električno energijo. Zato je učinkovito posvetovanje ključnega pomena, obstoječe strukture, vzpostavljene za spodbujanje in racionalizacijo postopka posvetovanja, na primer preko regulativnih organov ali ACER, pa bi morale igrati pomembno vlogo.
- (65) Da bi zagotovili večjo preglednost v zvezi s celotnim omrežjem za prenos električne energije v Uniji, bi moral ENTSO za električno energijo sestaviti, objaviti in redno posodabljeni nezavezujoči 10-letni razvojni načrt omrežja za celotno Unijo. Vanj bi bilo treba vključiti izvedljiva omrežja za prenos električne energije in potrebne regionalne povezave, ki so pomembne s poslovnega vidika in vidika zanesljivosti oskrbe.
- (66) Močno bi bilo treba spodbujati naložbe v pomembnejše nove infrastrukturne objekte, hkrati pa zagotoviti pravilno delovanje notranjega trga električne energije. Da bi spodbujali pozitivne učinke izvzetih povezovalnih vodov za enosmerni tok na konkurenco in zanesljivost oskrbe, bi bilo treba raziskati tržni interes v načrtovalni fazi projekta in sprejeti pravila upravljanja prezasedenosti. Če so povezovalni vodi za enosmerni tok na ozemlju več držav članic, v skrajnem primeru zahtevke za izvzetje obravnava ACER, da se bolje upoštevajo njegove čezmejne posledice in olajša njegova upravna obravnava. Zaradi izredno velikih tveganj pri gradnji takih izvzetih pomembnejših infrastrukturnih projektov bi bilo poleg tega treba omogočiti začasno odstopanje od pravil o popolnem ločevanju za podjetja, ki jih zanimata dobava in proizvodnja, v zvezi z zadevnimi projekti. Izvzetja, odobrena v skladu z Uredbo (ES) št. 1228/2003 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹³⁾, se uporabljajo do izteka veljavnosti, kot je določeno v odločitvi o odobritvi izvzetja. Električna infrastruktura na morju z dvojno funkcionalnostjo (t. i. hibridna sredstva na morju), ki kombinira transport vetrne energije, pridobljene na morju, na obalo in povezovalne vode, bi prav tako morala biti upravičena do izvzetja v skladu s pravili, ki se uporabljajo za nove povezovalne vode za enosmerni tok. Po potrebi bi moral regulativni okvir ustrezno upoštevati poseben položaj teh sredstev, da bi presegli ovire za zagotovitev z družbenega vidika stroškovno učinkovitih hibridnih sredstev na morju.
- (67) Za večje zaupanje v trg se morajo udeleženci zanešati, da so za osebe, ki storijo zlorabe, zagotovljene učinkovite, sorazmerne in odvračilne kazni. Pristojni organi bi morali imeti pooblastila, da učinkovito raziščejo obtožbe glede tržnih zlorab. V ta namen je potrebno, da imajo pristojni organi dostop do podatkov, ki zagotavljajo informacije o operativnih odločitvah dobaviteljev. Na trgu električne energije mnoge pomembne odločitve sprejemajo proizvajalci, ki bi morali s temi odločitvami povezane informacije dati na voljo pristojnim organom za določeno obdobje, tako da so jim zlahka dostopne. Pristojni organi bi morali tudi redno spremljati, ali operaterji prenosnih sistemov ravnavajo v skladu s pravili. Manjši proizvajalci, ki nimajo realnih možnosti za izkrivljanje trga, bi morali biti izvzeti iz te obveznosti.
- (68) Države članice in pristojni organi bi morali Komisiji predložiti ustrezne informacije. Komisija bi morala te informacije obravnavati zaupno. Komisija bi morala imeti možnost, da zahteva primerne informacije neposredno od zadevnih podjetij, če je to potrebno, pod pogojem, da so pristojni organi o tem obveščeni.
- (69) Države članice bi morale določiti pravila glede kazni za kršitve določb te uredbe in zagotoviti njihovo izvajanje. Te kazni bi morale biti učinkovite, sorazmerne in odvračilne.
- (70) Države članice, pogodbenice Energetske skupnosti in druge tretje države, ki uporabljajo to uredbo ali so del sinhronega omrežja celinske Evrope, bi morale tesno sodelovati v vseh zadevah v zvezi z oblikovanjem celovite regije za trgovanje z električno energijo in ne bi smele sprejemati ukrepov, ki bi lahko ogrozili nadaljnje povezovanje trgov električne energije ali zanesljivost oskrbe držav članic in pogodbenic.
- (71) Ob sprejetju Uredbe (ES) št. 714/2009 je na ravni Unije obstajalo le nekaj pravil za notranji trg električne energije. Od takrat je notranji trg Unije postal bolj zapleten zaradi velikih sprememb na trgih, zlasti v zvezi s proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov. Omrežni kodeksi in smernice so zato postajali čedalje obsežnejši in so morali zajeti tako tehnična kot splošna vprašanja.

⁽¹³⁾ Uredba (ES) št. 1228/2003 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2003 o pogojih za dostop do omrežja za čezmejne izmenjave električne energije (UL L 176, 15.7.2003, str. 1).

- (72) Za zagotovitev minimalne stopnje harmonizacije, potrebne za učinkovito delovanje trga, bi bilo treba na Komisijo prenesti pooblastilo da v skladu s členom 290 PDEU sprejme akte v zvezi z nebistvenimi elementi nekaterih posebnih področij, ki so temeljni za povezovanje trgov. Ti akti bi morali zajemati sprejetje in spremembe nekaterih omrežnih kodeksov in smernic, kadar ti dopolnjujejo to uredbo, regionalno sodelovanje operaterjev prenosnih sistemov in regionalnih organov, finančna nadomestila med operaterji prenosnih sistemov, kakor tudi uporabo določb o izvzetju za nove povezovalne vode. Zlasti je pomembno, da se Komisija pri svojem pripravljalnem delu ustrezno posvetuje, vključno na ravni strokovnjakov, in da se ta posvetovanja izvedejo v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje ⁽¹⁴⁾. Za zagotovitev enakopravnega sodelovanja pri pripravi delegiranih aktov Evropski parlament in Svet zlasti prejmeta vse dokumente sočasno s strokovnjaki iz držav članic, njihovi strokovnjaki pa se sistematično lahko udeležujejo sestankov strokovnih skupin Komisije, ki zadevajo pripravo delegiranih aktov.
- (73) Za zagotovitev enotnih pogojev izvajanja te uredbe bi bilo treba v skladu s členom 291 PDEU na Komisijo prenesti izvedbena pooblastila. Ta pooblastila bi bilo treba izvajati v skladu z Uredbo (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁵⁾. Za sprejetje teh izvedbenih aktov bi bilo treba uporabljati postopek pregleda.
- (74) Ker cilja te uredbe, in sicer zagotovitev harmoniziranega okvira za čezmejne izmenjave električne energije, države članice ne morejo zadovoljivo doseči, temveč se zaradi obsega in učinkov lažje doseže na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenega cilja.
- (75) Zaradi skladnosti in pravne varnosti nobena določba te uredbe ne bi smela preprečiti uporabe odstopanj, ki izhajajo iz člena 66 Direktive (EU) 2019/944 –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

POGLAVJE I

PREDMET UREJANJA, PODROČJE UPORABE IN OPREDELITEV POJMOV

Člen 1

Predmet urejanja in področje uporabe

Namen te uredbe je:

- (a) ustvariti temelje za učinkovito doseganje ciljev energetske unije ter zlasti okvira podnebne in energetske politike za leto 2030, in sicer tako, da se omogoči uporaba tržnih signalov zaradi povečanja učinkovitosti, večjega deleža obnovljivih virov energije, zanesljivosti oskrbe, požrnosti, trajnostnosti, razogljičenja in inovacij;
- (b) določiti osnovna načela za dobro delujoče, povezane trge energije, kar bo vsem ponudnikom virov in odjemalcem električne energije omogočilo nediskriminatoren dostop na trg, okrepilo vlogo porabnikov, zagotavljalo konkurenčnost na svetovnem trgu ter prilagajanje odjema, shranjevanje energije in energetska učinkovitost, olajšalo agregiranje porazdeljenega povpraševanja in ponudbe ter omogočilo povezovanje trgov in sektorjev ter plačilo za električno energijo iz obnovljivih virov na tržni osnovi;

⁽¹⁴⁾ UL L 123, 12.5.2016, str. 1.

⁽¹⁵⁾ Uredba (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o določitvi splošnih pravil in načel, na podlagi katerih države članice nadzirajo izvajanje izvedbenih pooblastil Komisije (UL L 55, 28.2.2011, str. 13).

- (c) določiti poštena pravila za čezmejno izmenjavo električne energije in tako pospešiti konkurenco na notranjem trgu električne energije ob upoštevanju posebnosti nacionalnih in regionalnih trgov, vključno z vzpostavitvijo mehanizma nadomestil za čezmejni pretok električne energije in določitev harmoniziranih načel za plačilo čezmejnega prenosa in za dodeljevanje razpoložljivih zmogljivosti medsebojnih povezav med nacionalnimi prenosnimi sistemi;
- (d) spodbuditi nastanek dobro delujočega in preglednega veleprodajnega trga, ki bo prispeval k visoki stopnji zanesljivosti oskrbe z električno energijo, in določiti mehanizme za harmonizacijo pravil za čezmejno izmenjavo električne energije.

Člen 2

Opredelitve pojmov

Uporabljajo se naslednje opredelitve pojmov:

- (1) „povezovalni vod“ pomeni daljnovod, ki prečka ali premošča mejo med državami članicami in ki spaja nacionalna prenosna omrežja držav članic;
- (2) „regulativni organ“ pomeni regulativni organ, ki ga imenuje vsaka država članica v skladu s členom 57(1) Direktive (EU) 2019/944;
- (3) „čezmejni pretok“ pomeni fizični pretok električne energije po prenosnem omrežju države članice, ki nastane zaradi vpliva dejavnosti proizvajalcev, odjemalcev ali obojih zunaj te države članice na njenem prenosnem omrežju;
- (4) „prezasedenost“ pomeni stanje, ko ni mogoče sprejeti vseh zahtev udeležencev na trgu za trgovanje med območji omrežja, ker bi znatno vplivale na fizične pretoke na elementih omrežja, ki ne morejo sprejeti navedenih pretokov;
- (5) „novi povezovalni vod“ pomeni povezovalni vod, ki ni bil zgrajen do 4. avgusta 2003;
- (6) „strukturna prezasedenost“ pomeni prezasedenost v prenosnem sistemu, ki jo je mogoče nedvoumno opredeliti, ki je predvidljiva, v daljšem obdobju geografsko stabilna in se redno pojavlja v normalnih stanjih elektroenergetskega sistema;
- (7) „operater trga“ pomeni subjekt, ki zagotavlja storitve ujemanja prodajnih in nakupnih ponudb za električno energijo;
- (8) „imenovani operater trga električne energije“ pomeni operaterja trga, ki ga pristojni organ imenuje za izvajanje nalog, povezanih z notnim spajanjem trgov za dan vnaprej ali znotraj dneva;
- (9) „vrednost nezadostnega napajanja“ pomeni v EUR/MWh izraženo oceno najvišje cene električne energije, ki so jo odjemalci pripravljani plačati, da se izognejo prekinitvi napajanja;
- (10) „izravnava“ pomeni vse ukrepe in procese v vseh časovnih okvirih, s katerimi operaterji prenosnih sistemov neprekinjeno zagotavljajo ohranjanje sistemske frekvence znotraj predhodno opredeljenega območja stabilnosti in količino rezerv, potrebnih za zahtevano kakovost;
- (11) „izravnalna energija“ pomeni energijo, ki jo operaterji prenosnih sistemov uporabijo za izravnavo;
- (12) „izvajalec storitev izravnave“ pomeni udeleženca na trgu, ki operaterjem prenosnih sistemov zagotavlja izravnalno energijo ali izravnalno moč ali oboje;
- (13) „izravnalna moč“ pomeni obseg zmogljivosti, za katero se je izvajalec storitev izravnave strinjal, da jo bo imel na razpolago in bo zanjo operaterju prenosnega sistema predložil ponudbe za nakup ustrezne količine izravnalne energije za obdobje trajanja pogodbe;
- (14) „bilančno odgovorni akter“ pomeni udeleženca na trgu ali njegovega izbranega zastopnika, odgovornega za njegova odstopanja na trgu električne energije;
- (15) „bilančni obračunski interval“ pomeni časovno enoto, za katero se izračunajo odstopanja bilančno odgovornih akterjev;

- (16) „cena odstopanja“ pomeni ceno, pozitivno, nič ali negativno, v vsakem bilančnem obračunskem intervalu za odstopanje v vsako smer;
- (17) „območje cene odstopanja“ pomeni območje, za katero se izračuna cena odstopanja;
- (18) „postopek predkvalifikacije“ pomeni postopek za preverjanje skladnosti ponudnika izravnalne moči z zahtevami, ki jih določijo operaterji prenosnih sistemov;
- (19) „rezervna zmogljivost“ pomeni obseg rezerv za vzdrževanje frekvenca, rezerv za povrnitev frekvenca ali rezerv za nadomestitev, ki morajo biti na voljo operaterju prenosnega sistema;
- (20) „prednostno dispečiranje“, kar zadeva model samodispečiranja, pomeni dispečiranje elektrarn na podlagi meril, ki se razlikujejo od ekonomskega vrstnega reda ponudb in, kar zadeva model centralnega dispečiranja, dispečiranje elektrarn na podlagi meril, ki se razlikujejo od ekonomskega vrstnega reda in od omrežnih omejitev, pri čemer se daje prednost dispečiranju določenih proizvodnih tehnologij;
- (21) „območje določanja zmogljivosti“ pomeni geografsko območje, v katerem se uporablja usklajen izračun zmogljivosti;
- (22) „mehanizem za zmogljivost“ pomeni začasen ukrep, s katerim se zagotovi doseganje potrebne ravni zadostnosti virov, pri čemer se viri plačajo za njihovo razpoložljivost, vendar to ne vključuje ukrepov, ki se nanašajo na pomožne storitve ali upravljanje prezasedenosti;
- (23) „soproizvodnja z visokim izkoristkom“ pomeni soproizvodnjo, ki izpolnjuje merila iz Priloge II k Direktivi 2012/27/EU Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁶⁾;
- (24) „predstavitveni projekt“ pomeni projekt, ki predstavlja tehnologijo kot prvo svoje vrste v Uniji in pomeni pomembno inovacijo, ki bistveno presega najsodobnejšo tehnologijo;
- (25) „udeleženec na trgu“ pomeni fizično ali pravno osebo, ki kupuje, prodaja ali proizvaja električno energijo in ki je vključen v agregiranje ali ki je operater storitev prilagajanja odjema ali shranjevanja, vključno z oddajo naročil za trgovanje, na enem ali več trgov z električno energijo, vključno z izravnalnimi trgi z energijo;
- (26) „prerazporejanje“ pomeni ukrep, tudi omejitev uporabe dodeljenih prenosnih zmogljivosti, ki ga sproži eden ali več operaterjev prenosnih sistemov ali operaterjev distribucijskih sistemov s spremembo proizvodnje, vzorca poteka ali obojega, da se doseže sprememba fizičnih pretokov v elektroenergetskem sistemu in sprostitev fizične prezasedenosti ali se na drug način zagotovi sigurnost sistema;
- (27) „nasprotno trgovanje“ pomeni izmenjavo med območji, ki jo začnejo operaterji sistemov med dvema trgovalnima območjema za sprostitev fizične prezasedenosti;
- (28) „naprava za proizvodnjo električne energije“ pomeni napravo, ki pretvarja primarno energijo v električno energijo in je sestavljen iz enega ali več elektroenergetskih modulov, priključenih na omrežje;
- (29) „model centralnega dispečiranja“ pomeni model priprave voznih redov in dispečiranja, pri katerem vozne rede proizvodnje in vozne rede odjema ter dispečiranje naprav za proizvodnjo električne energije in odjemnih naprav, v zvezi z napravami, ki jih je mogoče dispečirati, določi operater prenosnega sistema v okviru integriranega postopka voznih redov;
- (30) „model samodispečiranja“ pomeni model priprave voznih redov in dispečiranja, pri katerem vozne rede proizvodnje in vozne rede odjema ter dispečiranje naprav za proizvodnjo električne energije in odjemnih naprav, v zvezi z napravami, ki jih je mogoče dispečirati, določi agent za vozne rede v teh napravah;
- (31) „standardni izravnalni produkt“ pomeni harmoniziran izravnalni produkt, ki ga opredelijo vsi operaterji prenosnih sistemov za izmenjavo storitev izravnave;
- (32) „posebni izravnalni produkt“ pomeni izravnalni produkt, ki se razlikuje od standardnega;
- (33) „pooblaščen operater“ pomeni subjekt, na katerega operater prenosnega sistema ali imenovani operater trga električne energije prenese določene naloge ali obveznosti, ki so operaterju prenosnega sistema ali imenovanemu operaterju trga električne energije poverjene na podlagi te uredbe ali drugih pravnih aktov Unije, ali so mu bile naloge ali obveznosti dodeljene s strani države članice ali regulativnega organa;

⁽¹⁶⁾ Direktiva 2012/27/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o energetske učinkovitosti, spremembi direktiv 2009/125/ES in 2010/30/EU ter razveljavitvi direktiv 2004/8/ES in 2006/32/ES (UL L 315, 14.11.2012, str. 1).

- (34) „odjemalec“ pomeni odjemalca, kot je opredeljen v točki 1 člena 2 Direktive (EU) 2019/944;
- (35) „končni odjemalec“ pomeni končnega odjemalca, kot je opredeljen v točki 3 člena 2 Direktive (EU) 2019/944;
- (36) „veletrgovec“ pomeni veletrgovca, kot je opredeljen v točki 2 člena 2 Direktive (EU) 2019/944;
- (37) „gospodinjiski odjemalec“ pomeni gospodinjiskega odjemalca, kot je opredeljen v točki 4 člena 2 Direktive (EU) 2019/944;
- (38) „malo podjetje“ pomeni malo podjetje, kot je opredeljeno v točki 7 člena 2 Direktive (EU) 2019/944;
- (39) „aktivni odjemalec“ pomeni aktivnega odjemalca, kot je opredeljen v točki 8 člena 2 Direktive (EU) 2019/944;
- (40) „trgi električne energije“ pomeni trge električne energije, kot so opredeljeni v točki 9 člena 2 Direktive (EU) 2019/944;
- (41) „dobava“ pomeni dobavo, kot je opredeljena v točki 12 člena 2 Direktive (EU) 2019/944;
- (42) „pogodba o dobavi električne energije“ pomeni pogodbo o dobavi električne energije, kot je opredeljena v točki 13 člena 2 Direktive (EU) 2019/944;
- (43) „agregiranje“ pomeni agregiranje, kot je opredeljeno v točki 18 člena 2 Direktive (EU) 2019/944;
- (44) „prilagajanje odjema“ pomeni prilagajanje odjema, kot je opredeljeno v točki 20 člena 2 Direktive (EU) 2019/944;
- (45) „sistem naprednega merjenja“ pomeni sistem naprednega merjenja, kot je opredeljeno v točki 23 člena 2 Direktive (EU) 2019/944;
- (46) „interoperabilnost“ pomeni interoperabilnost, kot je opredeljena v točki 24 člena 2 Direktive (EU) 2019/944;
- (47) „distribucija“ pomeni distribucijo, kot je opredeljena v točki 28 člena 2 Direktive (EU) 2019/944;
- (48) „operater distribucijskega sistema“ pomeni operaterja distribucijskega sistema, kot je opredeljen v točki 29 člena 2 Direktive (EU) 2019/944;
- (49) „energetska učinkovitost“ pomeni energetska učinkovitost, kot je opredeljena v točki 30 člena 2 Direktive (EU) 2019/944;
- (50) „energija iz obnovljivih virov“ pomeni energijo iz obnovljivih virov, kot je opredeljena v točki 31 člena 2 Direktive (EU) 2019/944;
- (51) „porazdeljena proizvodnja“ pomeni porazdeljeno proizvodnjo, kot je opredeljena v točki 32 člena 2 Direktive (EU) 2019/944;
- (52) „prenos“ pomeni prenos, kot je opredeljen v točki 34 člena 2 Direktive (EU) 2019/944;
- (53) „operater prenosnega sistema“ pomeni operaterja prenosnega sistema, kot je opredeljen v točki 35 člena 2 Direktive (EU) 2019/944;
- (54) „uporabnik sistema“ pomeni uporabnika sistema, kot je opredeljen v točki 36 člena 2 Direktive (EU) 2019/944;
- (55) „proizvodnja“ pomeni proizvodnjo, kot je opredeljena v točki 37 člena 2 Direktive (EU) 2019/944;
- (56) „proizvajalec“ pomeni proizvajalca, kot je opredeljen v točki 38 člena 2 Direktive (EU) 2019/944;
- (57) „povezani sistem“ pomeni povezani sistem, kot je opredeljen v točki 40 člena 2 Direktive (EU) 2019/944;
- (58) „majhni izdvojeni sistem“ pomeni majhni izdvojeni sistem, kot je opredeljen v točki 42 člena 2 Direktive (EU) 2019/944;
- (59) „majhni povezani sistem“ pomeni majhni povezani sistem, kot je opredeljen v točki 43 člena 2 Direktive (EU) 2019/944;
- (60) „pomožna storitev“ pomeni pomožno storitev, kot je opredeljena v točki 48 člena 2 Direktive (EU) 2019/944;
- (61) „nefrekvenčna pomožna storitev“ pomeni nefrekvenčno pomožno storitev, kot je opredeljena v točki 49 člena 2 Direktive (EU) 2019/944;

- (62) „shranjevanje energije“ pomeni shranjevanje energije, kot je opredeljeno v točki 59 člena 2 Direktive (EU) 2019/944;
- (63) „regionalni koordinacijski center“ pomeni regionalni koordinacijski center, vzpostavljen v skladu s členom 35 te uredbe;
- (64) „veleprodajni energetska trg“ pomeni veleprodajni energetska trg, kot je opredeljen v točki 6 člena 2 Uredbe (EU) št. 1227/2011 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁷⁾;
- (65) „trgovalno območje“ pomeni največje geografsko območje, v katerem lahko udeleženci na trgu izmenjujejo energijo brez dodeljevanja zmogljivosti;
- (66) „dodeljevanje zmogljivosti“ pomeni dodelitev prenosne zmogljivosti med območji;
- (67) „regulacijsko območje“ pomeni skladni del povezanega sistema, ki jih upravlja en sam operater sistema in vključuje povezane fizične obremenitve in/ali proizvodne enote, če obstajajo;
- (68) „uskajana neto prenosna zmogljivost“ pomeni metodo za izračun zmogljivosti, ki temelji na načelu predhodne ocene in opredelitve največje izmenjave energije med sosednjima trgovalnima območjema;
- (69) „kritični element omrežja“ pomeni element omrežja v trgovalnem območju ali med trgovalnimi območji, ki se upošteva v postopku izračuna zmogljivosti in omejuje količino električne energije, ki se lahko izmenja;
- (70) „prenosna zmogljivost med območji“ pomeni sposobnost povezanega sistema, da opravi prenos energije med trgovalnimi območji;
- (71) „proizvodna enota“ pomeni posamezni generator električne energije, ki pripada enoti za proizvodnjo.

POGLAVJE II

SPLOŠNA PRAVILA ZA TRG ELEKTRIČNE ENERGIJE:

Člen 3

Načela, ki se nanašajo na delovanje trgov električne energije

Države članice, regulativni organi, operaterji prenosnih sistemov, operaterji distribucijskih sistemov, operaterji trgov in pooblaščen operaterji zagotovijo, da trgi električne energije delujejo na podlagi naslednjih načel:

- (a) cene se oblikujejo na podlagi ponudbe in povpraševanja;
- (b) tržna pravila spodbujajo svobodno oblikovanje cen in se izogibajo ukrepom, ki preprečujejo oblikovanje cen na podlagi ponudbe in povpraševanja;
- (c) tržna pravila omogočajo razvoj bolj prožne proizvodnje, trajnostne nizkoogljične proizvodnje in bolj prožnega odjema;
- (d) odjemalcem se omogoči, da imajo koristi od tržnih priložnosti in povečane konkurence na maloprodajnih trgih, in so pooblaščen kot udeleženci na trgu energije in v energetskega prehodu;
- (e) udeležba končnih odjemalcev in malih podjetij na trgu se omogoči z agregiranjem proizvodnje iz več naprav za proizvodnjo električne energije ali bremena iz več odjemnih naprav, zato da se oblikujejo skupne ponudbe na trgu električne energije in se v elektroenergetskem sistemu z njimi skupaj upravlja v skladu s konkurenčnim pravom Unije;
- (f) tržna pravila omogočajo razogljičenje elektroenergetskega sistema in s tem gospodarstva, tudi tako, da se omogoči vključitev električne energije iz obnovljivih virov in se zagotovijo spodbude za energetska učinkovitost;
- (g) tržna pravila ustvarjajo ustrezne spodbude za naložbe v proizvodnjo, zlasti dolgoročne naložbe za razogljičen in trajnosten elektroenergetski sistem, shranjevanje energije, energetska učinkovitost, prilagajanje odjema, zato da se zadovoljijo potrebe trga in se spodbuja poštena konkurenca ter se posledično zagotovi zanesljivost oskrbe;

⁽¹⁷⁾ Uredba (EU) št. 1227/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2011 o celovitosti in preglednosti veleprodajnega energetskega trga (UL L 326, 8.12.2011, str. 1).

- (h) postopoma se odstranijo ovire za čezmejne pretoke električne energije med trgovalnimi območji ali državami članicami in čezmejne transakcije na trgih električne energije ter povezanih trgih storitev;
- (i) kjer je učinkovito, tržna pravila zagotavljajo regionalno sodelovanje;
- (j) varna in trajnostna proizvodnja, shranjevanje energije in odjem sodelujejo na trgu pod enakimi pogoji, skladno z zahtevami, ki jih določa pravo Unije;
- (k) vsi proizvajalci so neposredno ali posredno odgovorni za prodajo električne energije, ki jo proizvedejo;
- (l) tržna pravila dopuščajo oblikovanje predstavitvenih projektov, ki naj bi se izvedli na področju trajnostnih, zanesljivih in nizkoogljicnih virov energije, tehnologij ali sistemov in izkoristili v korist družbe;
- (m) tržna pravila dopuščajo učinkovito dispečiranje proizvodnih sredstev, shranjevanja energije in prilagajanja odjema;
- (n) tržna pravila omogočajo vstop in izstop podjetij za proizvodnjo električne energije, shranjevanje energije in dobavo električne energije na podlagi njihovih ocen ekonomske in finančne vzdržnosti poslovanja;
- (o) da so udeleženci na trgu zaščiteni pred tveganji zaradi nestanovitnosti cen na tržni osnovi in se ublaži negotovost glede prihodnjih donosov investicij, se lahko s produkti za dolgoročno varovanje pred tveganji pregledno trguje na borzah ter se izpogaja o pogodbah za dolgoročno dobavo električne energije zunaj organiziranega trga, pod pogojem, da se spoštuje konkurenčno pravo Unije;
- (p) tržna pravila olajšajo trgovanje s produkti v Uniji, regulativne spremembe pa upoštevajo vplive na kratkoročne in dolgoročne termenske trge in produkte na njih;
- (q) udeleženci na trgu imajo pravico pridobiti dostop do prenosnih omrežij in distribucijskih omrežij pod objektivnimi, preglednimi in nediskriminatornimi pogoji.

Člen 4

Pravičen prehod

Komisija podpira države članice, ki sprejmejo nacionalno strategijo za postopno zmanjševanje obstoječih proizvodnih zmogljivosti na premog in druga trda fosilna goriva in rudarskih zmogljivosti z vsemi razpoložljivimi sredstvi, da bi omogočila pravičen prehod v regijah, na katere vplivajo strukturne spremembe. Državam članicam pomaga obravnavati socialne in gospodarske učinke prehoda na čisto energijo.

V ta namen Komisija tesno sodeluje z deležniki iz regij, ki pridobivajo veliko premoga in so zelo ogljično intenzivne, omogoča dostop do razpoložljivih skladov in programov ter njihovo uporabo in spodbuja izmenjavo primerov dobre prakse, vključno z razpravami o industrijskih načrtih in potrebah po preusposabljanju.

Člen 5

Bilančna odgovornost

1. Vsi udeleženci na trgu so odgovorni za odstopanja, ki jih povzročijo v sistemu (v nadaljnjem besedilu: bilančna odgovornost). Udeleženci na trgu v ta namen nastopajo bodisi kot bilančno odgovorni akterji bodisi pogodbeno prenesejo odgovornost na bilančno odgovornega akterja, ki ga izberejo sami. Vsak bilančno odgovorni akter finančno odgovarja za svoja odstopanja in si prizadeva ostati v ravnovesju ali pomagati pri ohranjanju ravnovesja elektroenergetskega sistema.

2. Države članice lahko odobrijo odstopanja od bilančne odgovornosti le za:

- (a) predstavitvene projekte za inovativne tehnologije, ki jih mora odobriti regulativni organ, pod pogojem, da so odstopanja omejena na čas in obseg, ki je potreben za doseg namena predstavitvenih dejavnosti;

- (b) naprave za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov z inštalirano električno močjo manj kot 400 kW;
- (c) obrate, ki prejemajo podporo, odobreno s strani Komisije na podlagi pravil Unije o državni pomoči v skladu s členi 107, 108 in 109 PDEU, in so bile dane v obratovanje pred 4. julijem 2019.

Države članice lahko, brez poseganja v člena 107 in 108 PDEU, uvedejo spodbude za udeležence na trgu, ki so v celoti ali delno izvzeti iz bilančne odgovornosti, da za primerno nadomestilo sprejmejo polno bilančno odgovornost.

3. Če država članica odobri odstopanje v skladu s členom 5(2), zagotovi, da finančno odgovornost za odstopanja izpolni drugi udeleženec na trgu.
4. Pri napravah za proizvodnjo električne energije, ki bodo začele obratovati od 1. januarja 2026 dalje, se točka (b) odstavka 2 uporablja samo za obrate za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov z inštalirano električno močjo manj kot 200 kW.

Člen 6

Izravnalni trg

1. Izravnalni trgi, vključno s postopki predkvalifikacije, so organizirani na takšen način, da:
 - (a) zagotavljajo učinkovito nediskriminacijo med udeleženci na trgu, pri čemer se upoštevajo različne tehnične potrebe elektroenergetskega sistema in različne tehnične zmožnosti virov za proizvodnjo energije, shranjevanja energije in prilagajanja odjema;
 - (b) zagotavljajo pregledno in tehnološko nevtralno opredelitev storitev ter njihovo pregledno in tržno naročanje;
 - (c) zagotavljajo nediskriminatoren dostop za vse udeležence na trgu, bodisi posamično bodisi prek agregiranja, vključno za električno energijo, proizvedeno iz različnih obnovljivih virov energije, prilagajanje odjema in shranjevanje energije;
 - (d) sledijo potrebi po vključitvi naraščajočega deleža spremenljive proizvodnje, povečanega prilagajanja odjema in prihoda novih tehnologij.
 2. Cena izravnalne energije ni vnaprej določena v pogodbah za izravnalno moč. Nabavni postopki so pregledni v skladu s členom 40(4) Direktive (EU) 2019/944 in hkrati varujejo zaupnost poslovno občutljivih informacij.
 3. Izravnalni trgi zagotovijo obratovalno sigurnost, hkrati pa omogočajo čim večjo uporabo in učinkovito dodeljevanje prenosne zmogljivosti med območji v različnih časovnih okvirih v skladu s členom 17.
 4. Obračun izravnalne energije za standardne in posebne izravnalne produkte temelji na marginalnih cenah (plačilu po klirinški ceni), razen če vsi regulativni organi sprejmejo alternativno metodo določanja cen na podlagi skupnega predloga vseh operaterjev prenosnih sistemov po analizi, ki pokaže, da je ta alternativna metoda učinkovitejša.
- Udeležencem na trgu se dopusti, da ponudbe predložijo čim bližje realnemu času, čas zaprtja trgovanja z izravnalno energijo pa ne nastopi pred zaprtjem trgovanja med območji na trgu znotraj dneva.
- Operaterji prenosnih sistemov, ki uporabljajo model centralnega dispečiranja, lahko določijo dodatna pravila s smernico o izravnavi električne energije, sprejeto na podlagi člena 6(11) Uredbe (ES) št. 714/2009.
5. Odstopanja se obračunajo po ceni, ki odraža vrednost energije v realnem času.
 6. Območje cene odstopanja je enako trgovalnemu območju, razen v primeru modela centralnega dispečiranja, kadar lahko območje cene odstopanja šteje za del trgovalnega območja.
 7. Določanje obsega rezervne zmogljivosti izvedejo operaterji prenosnih sistemov in se olajša na regionalni ravni.

8. Nabavo izravnalne moči izvedejo operaterji prenosnih sistemov in se lahko olajša na regionalni ravni. Rezervacija čezmejne zmogljivosti se v ta namen lahko omeji. Nabava izravnalne moči je tržno utemeljena in organizirana na način, da ne diskriminira udeležencev na trgu v postopku predkvalifikacije v skladu s členom 40(4) Direktive (EU) 2019/944, ne glede na to, ali udeleženci na trgu sodelujejo posamično ali prek agregiranja.

Nabava izravnalne moči temelji na primarnem trgu, razen če in kolikor je regulativni organ določil odstopanje za to, da se dovoli uporaba drugih oblik tržno zasnovanih naročil na podlagi pomanjkanja konkurence na trgu storitev izravnave. Odstopanja od obveznosti, da nabava izravnalne moči temelji na uporabi primarnih trgov, se pregledajo vsaka tri leta.

9. Nabava izravnalne moči navzgor in navzdol se opravi ločeno, razen če regulativni organ odobri odstopanje od tega načela, ker bi to privedlo do večje gospodarske učinkovitosti, kakor je z izvedbo ocene dokazal operater prenosnega sistema. Pogodbe za izravnalno moč se ne sklene več kot en dan pred dobavo izravnalne moči, pogodbeno obdobje pa traja največ en dan, razen če in kolikor je regulativni organ odobril zgodnejše sklepanje pogodb ali daljša pogodbeno obdobja za zagotovitev zanesljivosti oskrbe ali izboljšanje gospodarske učinkovitosti.

Kadar je odobreno odstopanje za vsaj 40 % standardnih izravnalnih produktov in 30 % vseh produktov, ki se uporabljajo za izravnalno moč, se pogodbe za izravnalno moč sklenejo za največ en dan pred dobavo izravnalne moči, pogodbeno obdobje pa traja največ en dan. Pogodbe za preostali del izravnalne moči se sklenejo za največ en mesec pred dobavo izravnalne moči, njihovo pogodbeno obdobje pa traja največ en mesec.

10. Regulativni organ lahko na zahtevo operaterja prenosnega sistema podaljša pogodbeno obdobje pri preostalem delu izravnalne moči iz odstavka 9 največ na obdobje dvanajstih mesecev, pod pogojem, da je takšna odločitev časovno omejena, pozitivni učinki v smislu nižjih stroškov za končne odjemalce pa so močnejši od negativnih učinkov na trgu. Zahteva vsebuje:

- (a) določeno obdobje, v katerem bi se izvzetje uporabljalo;
- (b) določen obseg izravnalne moči, za katerega bi se izvzetje uporabljalo;
- (c) analizo učinka takega izvzetja na udeležbo izravnalnih virov ter
- (d) utemeljitev za izjemo, s katero se dokaže, da bi bili s tako izjemo doseženi nižji stroški za končne odjemalce.

11. Ne glede na odstavek 10 pogodbeno obdobja od 1. januarja 2026 niso daljša od šestih mesecev.

12. Do 1. januarja 2028 regulativni organi poročajo Komisiji in ACER o deležu celotne zmogljivosti, ki jo zagotavljajo pogodbe, ki trajajo več kot en dan, ali imajo obdobje nabave, ki je daljše od enega dne.

13. Operaterji prenosnih sistemov ali njihovi pooblaščen operaterji čim bližje realnemu času, kot je mogoče, najpozneje pa s 30-minutnim zamikom po dobavi, objavijo informacije o trenutnem ravnovesju v sistemu svojih območij voznih redov, predvidenih cenah odstopanja in predvidenih cenah izravnalne energije.

14. Operaterji prenosnih sistemov lahko, kadar standardni izravnalni produkti ne zadostujejo za zagotovitev obratovalne sigurnosti ali pa nekateri izravnalni viri ne morejo sodelovati na izravnalnem trgu prek standardnih izravnalnih produktov, predlagajo izvzetja iz odstavkov 2 in 4 za posebne izravnalne produkte, ki se aktivirajo lokalno brez izmenjave z drugimi operaterji prenosnih sistemov, regulativni organi pa lahko odobrijo ta izvzetja.

Predlogi za izvzetje vključujejo opis ukrepov, predlaganih za zmanjšanje uporabe posebnih produktov, ob upoštevanju gospodarske učinkovitosti, prikaz, da posebni produkti ne povzročajo večjih neučinkovitosti in izkrivljanja na izravnalnem trgu znotraj in zunaj območja voznega reda ter po potrebi pravila in informacije za postopek pretvorbe ponudb za izravnalno energijo iz posebnih izravnalnih produktov v ponudbe za izravnalno energijo iz standardnih izravnalnih produktov.

Člen 7

Trgi za dan vnaprej in znotraj dneva

1. Operaterji prenosnih sistemov in imenovani operaterji trgov električne energije skupaj organizirajo upravljanje povezanih trgov za dan vnaprej in znotraj dneva v skladu z Uredbo (EU) 2015/1222. Operaterji prenosnih sistemov in imenovani operaterji trgov električne energije sodelujejo na ravni Unije ali, kjer je bolj ustrezno, na regionalni ravni, zato da čim bolj povečajo učinkovitost in uspešnost trgovanja z električno energijo za dan vnaprej in znotraj dneva v Uniji. Obveznost sodelovanja ne posega v uporabo konkurenčnega prava Unije. Z vidika njihovih funkcij, ki se nanašajo na trgovanje z električno energijo, so operaterji prenosnih sistemov in imenovani operaterji trgov z električno energijo podvrženi regulativnemu nadzoru regulativnih organov na podlagi člena 59 Direktive (EU) 2019/944 ter ACER na podlagi členov 4 in 8 Uredbe (EU) 2019/942.

2. Trgi za dan vnaprej in znotraj dneva:

- (a) so organizirani na tak način, da niso diskriminatorni;
- (b) čim bolj povečajo možnost vseh udeležencev na trgu za upravljanje odstopanj;
- (c) čim bolj povečajo priložnosti za vse udeležence na trgu, da sodelujejo v trgovanju med območji, in sicer čim bližje realnemu času v vseh trgovalnih območjih;
- (d) zagotavljajo cene, ki odražajo tržne zakonitosti, vključno z vrednostjo energije v realnem času, in na katere se udeleženci na trgu lahko zanesejo pri odločanju za produkte za dolgoročno varovanje pred tveganji;
- (e) zagotavljajo obratovalno sigurnost in hkrati omogočajo čim večjo uporabo prenosnih zmogljivosti;
- (f) so pregledni, obenem pa varujejo zaupnost poslovno občutljivih informacij in zagotavljajo, da je trgovanje anonimno;
- (g) ne razlikujejo med posli znotraj trgovalnega območja in med trgovalnimi območji ter
- (h) so organizirani tako, da vsi udeleženci na trgu lahko dostopajo do trga posamično ali prek agregiranja.

Člen 8

Trgovanje na trgih za dan vnaprej in znotraj dneva

1. Imenovani operaterji trgov električne energije dopustijo, da udeleženci na trgu z energijo trgujejo čim bližje realnemu času in vsaj do časa zaprtja trgovanja med območji na trgu znotraj dneva.

2. Imenovani operaterji trgov električne energije zagotovijo udeležencem na trgu priložnost, da na trgih za dan vnaprej in znotraj dneva trgujejo z energijo v časovnih intervalih, ki so vsaj tako kratki kot bilančni obračunski interval.

3. Imenovani operaterji trgov električne energije zagotovijo produkte za trgovanje na trgih za dan vnaprej in znotraj dneva, ki so dovolj majhni, z najmanjšo velikostjo ponudb 500 kW ali manj, da omogočajo učinkovito vključitev prilagajanja odjema, shranjevanja energije in majhnih proizvajalcev električne energije iz obnovljivih virov, tudi z neposrednim sodelovanjem odjemalcev.

4. Do 1. januarja 2021 je na vseh območjih vozni redov bilančni obračunski interval dolg 15 minut, razen če regulativni organi odobrijo odstopanje ali izvzetje. Odstopanja se lahko odobri le do 31. decembra 2024.

Od 1. januarja 2025 bilančni obračunski interval ni daljši od 30 minut, kadar izvzetje odobrijo vsi regulativni organi na sinhronem območju.

Člen 9

Terminski trgi

1. V skladu z Uredbo (EU) 2016/1719 operaterji prenosnih sistemov izdajajo dolgoročne pravice do prenosa ali pa imajo na voljo enakovredne ukrepe, da udeležencem na trgu, tudi lastnikom naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov, omogočijo varovanje pred cenovnimi tveganji preko meja trgovalnih območij, razen če ocena termiskega trga, ki jo na zadevnih mejah trgovalnih območij izvedejo pristojni regulativni organi, pokaže, da je v zadevnih trgovalnih območjih zadosti možnosti za varovanje pred tveganji.
2. Dolgoročne pravice do prenosa se dodelijo na pregleden, tržen in nediskriminatoren način preko enotne platforme za dodeljevanje.
3. Pod pogojem, da izpolnjujejo konkurenčno pravo Unije, so operaterji trga prosti pri razvoju terminskih produktov za varovanje pred tveganji, vključno s terminskimi produkti za dolgoročno varovanje pred tveganji, da se udeležencem na trgu, tudi lastnikom naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov, zagotovijo ustrezne možnosti za varovanje pred finančnimi tveganji zaradi cenovnih nihanj. Države članice ne zahtevajo, da se takšne dejavnosti za varovanje pred tveganji omejijo na trgovanje znotraj države članice ali trgovalnega območja.

Člen 10

Tehnične trgovalne omejitve

1. Za ceno električne energije na veleprodajnem trgu ne sme biti najvišje zgornje in najnižje spodnje meje. Ta določba se med drugim uporablja za ponudbe in obračun v vseh časovnih okvirih ter vključuje izravnalno energijo in cene odstopanj brez poseganja v tehnične omejitve cen, ki se lahko uporabijo v časovnem okviru izravnave in v časovnih okvirih za dan vnaprej in znotraj dneva v skladu z odstavkom 2.
2. Imenovani operaterji trgov električne energije lahko harmonizirano omejujejo najvišje in najnižje obračunske cene za dan vnaprej in znotraj dneva. Te omejitve so dovolj visoke, da trgovanja ne omejijo po nepotrebnem, ter so harmonizirane za notranji trg in upoštevajo najvišjo vrednost nezadostnega napajanja. Imenovani operaterji trgov uporabijo pregleden mehanizem za pravočasno samodejno prilagajanje tehničnih trgovalnih omejitev v primeru, da se za postavljene omejitve pričakuje, da bodo dosežene. Prilagojene višje omejitve se uporabljajo do tedaj, ko so v okviru tega mehanizma potrebna nadaljnja povečanja.
3. Operaterji prenosnih sistemov ne sprejemajo ukrepov z namenom spreminjanja veleprodajnih cen.
4. Regulativni organi ali, kadar je država članica v ta namen imenovala drug pristojni organ, takšni imenovani pristojni organi, določijo politike in ukrepe, ki se uporabljajo na njihovem ozemlju, ki bi lahko prispevali k posredno omejenemu oblikovanju cen na veleprodajnem trgu, vključno z omejitvijo ponudb v povezavi z aktiviranjem izravnalne energije, mehanizmov za zmogljivost, ukrepov operaterjev prenosnih sistemov in ukrepov za preverjanje tržnih izidov, ali k preprečevanju zlorab vodilnega položaja ali neučinkovito določenih trgovalnih območij.
5. Ko regulativni organ ali imenovani pristojni organ identificira politiko ali ukrep, ki bi lahko omejil veleprodajno oblikovanje cen, sprejme vse ustrezne ukrepe za preprečitev ali, če to ni mogoče, ublažitev učinka te politike ali ukrepa na ponudbeno dogajanje. Države članice do 5. januarja 2020 Komisiji posredujejo poročilo s podrobnostmi o ukrepih, ki so jih sprejele ali jih nameravajo sprejeti.

Člen 11

Vrednosti nezadostnega napajanja

1. Kadar je to potrebno za pripravo standarda zanesljivosti v skladu s členom 25, regulativni organi ali, kadar je država članica v ta namen imenovala drug pristojni organ, takšni imenovani pristojni organi do 5. julija 2020 za svoje ozemlje določijo enotno oceno vrednosti nezadostnega napajanja. Zadevna ocena se javno objavi. Regulativni organi ali drugi imenovani pristojni organi lahko določijo različne ocene na trgovalno območje, če imajo na svojem ozemlju več

trgovalnih območij. V primeru, da se trgovalno območje razteza čez ozemlja več kot ene države članice, zadevni regulativni organi ali drugi imenovani pristojni organi za zadevno trgovalno območje določijo enotno oceno vrednosti nezadostnega napajanja. Regulativni organi ali drugi imenovani pristojni organi pri določitvi enotne ocene vrednosti nezadostnega napajanja uporabijo metodologijo iz člena 23(6).

2. Regulativni organi in imenovani pristojni organi oceno vrednosti nezadostnega napajanja posodobijo vsaj na vsakih pet let ali prej, če zaznajo znatno spremembo.

Člen 12

Dispečiranje proizvodnje in prilagajanja odjema

1. Dispečiranje naprav za proizvodnjo električne energije in prilagajanja odjema je nediskriminatorno, pregledno in ima – razen če odstavki 2 do 6 določajo drugače – tržno osnovo.

2. Brez poseganja v člene 107, 108 in 109 PDEU države članice zagotovijo, da operaterji pri dispečiranju obratov za proizvodnjo električne energije dajejo prednost dispečirajo obratom za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov, kolikor to omogoča sigurno obratovanje nacionalnega elektroenergetskega sistema, in sicer na podlagi preglednih in nediskriminatornih meril ter kadar so takšne naprave za proizvodnjo električne energije bodisi:

- (a) naprave za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov z inštalirano električno močjo manj kot 400 kW ali
- (b) predstavitveni projekti za inovativne tehnologije, ki jih mora odobriti regulativni organ, pod pogojem, da je takšna prednostna obravnava omejena tako glede trajanja kot obsega, ki je potreben za doseg namena predstavitvenih dejavnosti.

3. Država članica se lahko odloči, da za naprave za proizvodnjo električne energije iz točke (a) odstavka 2, ki začnejo obratovati najmanj šest mesecev po tej odločitvi, ne bo uporabila prednostnega dispečiranja ali da bo uporabila nižjo najnižjo zmogljivost, kot je določeno v točki (a) odstavka 2, pod pogojem, da:

- (a) ima dobro delujoče trge znotraj dneva ter druge veleprodajne trge in izravnalne trge in da so ti trgi v celoti dostopni za vse udeležence na trgu v skladu s to uredbo;
- (b) so pravila o prerazporejanju in upravljanje prezasedenosti pregledna za vse udeležence na trgu;
- (c) je nacionalni prispevek države članice za izpolnitev zavezujočega skupnega cilja Unije glede deleža energije iz obnovljivih virov v skladu s členom 3(2) Direktive (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁸⁾ in točke (a) (2) člena 4 Uredbe (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁹⁾ vsaj enak ustreznemu rezultatu formule iz Priloge II k Uredbi (EU) 2018/1999, delež energije iz obnovljivih virov v državi članici pa ni pod referenčnimi točkami iz točke (a)(2) člena 4 Uredbe (EU) 2018/1999; ali pa je delež države članice v bruto končni porabi električne energije iz obnovljivih virov vsaj 50-odstoten;
- (d) je država članica Komisiji priglasila načrtovano odstopanje ter podrobno obrazložila, kako so izpolnjeni pogoji iz točk (a), (b) in (c), in
- (e) je država članica objavila načrtovano odstopanje vključno s podrobno obrazložitvijo odobritve tega odstopanja, pri čemer je po potrebi ustrezno upoštevala varovanje poslovno občutljivih informacij.

Pri morebitnem odstopanju se preprečijo spremembe za nazaj, ki bi vplivale na obrate za proizvodnjo, za katere se že uporablja prednostno dispečiranje, ne glede na morebiten dogovor med državo članico in obratom za proizvodnjo električne energije na prostovoljni podlagi.

⁽¹⁸⁾ Direktiva (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (UL L 328, 21.12.2018, str. 82).

⁽¹⁹⁾ Uredba (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o upravljanju energetske unije in podnebni ukrepih, spremembi uredb (ES) št. 663/2009 in (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU in 2013/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 2009/119/ES in (EU) 2015/652 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 525/2013 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 328, 21.12.2018, str. 1).

Brez poseganja v člene 107, 108 in 109 PDEU lahko države članice zagotovijo spodbude za obrate, ki so upravičeni do prednostnega dispečiranja in se temu prostovoljno odpovejo.

4. Brez poseganja v člene 107, 108 in 109 PDEU lahko države članice zagotovijo prednostno dispečiranje za električno energijo, ki je proizvedena v napravah za proizvodnjo električne energije, ki uporablja sproizvodnjo z visokim izkoristkom z inštalirano električno močjo manj kot 400 kW.

5. Pri napravah za proizvodnjo električne energije, danih v obratovanje od 1. januarja 2026 dalje, se točka (a) odstavka 2 uporablja samo za naprave za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov z visokim izkoristkom z inštalirano električno močjo manj kot 200 kW.

6. Brez poseganja v pogodbe, sklenjene pred 4. julijem 2019, so naprave za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov ali sproizvodnjo z visokim izkoristkom, ki so bile dane v obratovanje pred 4. julijem 2019 in je zanje, ko so bile dane v obratovanje, veljalo prednostno dispečiranje iz člena 15(5) Direktive 2012/27/EU ali člena 16(2) Direktive 2009/28/ES Evropskega parlamenta in Sveta⁽²⁰⁾, še naprej upravičeni do prednostnega dispečiranja. Prednostno dispečiranje se za takšne objekte za proizvodnjo električne energije ne uporablja več od datuma, ko se bistveno spremenijo, kar velja vsaj v primeru, ko je potreben nov sporazum o priključitvi ali se poveča njihova proizvodna zmogljivost.

7. Prednostno dispečiranje ne ogrozi sigurnega obratovanja elektroenergetskega sistema, se ne uporablja kot utemeljitev za omejitev prenosnih zmogljivosti med območji bolj, kot je določeno v členu 16, ter temelji na preglednih in nediskriminatornih merilih.

Člen 13

Prerazporejanje

1. Prerazporejanje proizvodnje in prerazporejanje prilagajanja odjema temelji na objektivnih, preglednih in nediskriminatornih merilih. Odprto je za vse proizvodne tehnologije, vse shranjevanje energije in vse prilagajanje odjema, tudi v drugih državah članicah, razen če to ni tehnično izvedljivo.

2. Viri, ki se prerazporedijo, se izberejo izmed naprav za proizvodnjo električne energije, shranjevanje energije ali prilagajanje odjema, z uporabo tržnih mehanizmov, deležni pa so finančnega nadomestila. Ponudbe za izravnalno energijo, ki se uporabljajo za prerazporejanje, ne določajo cene izravnalne energije.

3. Prerazporejanje proizvodnje, shranjevanje energije in prilagajanje odjema na netržni osnovi se sme uporabljati, samo kadar:

(a) tržne alternative niso na voljo;

(b) so bili vsi razpoložljivi tržni viri izkoriščeni;

(c) je število razpoložljivih naprav za proizvodnjo električne energije, shranjevanje energije ali prilagajanje odjema na območju, na katerem so za izvajanje storitve ustrezne naprave, premajhno, da bi obstajala učinkovita konkurenca, ali

(d) trenutno stanje na omrežju povzroča prezasedenost, ki je tako redna in predvidljiva, da bi tržno prerazporejanje vodilo v redne strateške ponudbe, ki bi povečala notranjo prezasedenost, zadevna država članica pa je bodisi sprejela akcijski načrt za obravnavo te prezasedenosti ali pa zagotavlja, da je najmanjša razpoložljiva zmogljivost za trgovanje med trgovalnimi območji v skladu s členom 16(8).

4. Zadevni operaterji prenosnih sistemov in operaterji distribucijskih sistemov vsaj enkrat letno pristojnemu regulativnemu organu predložijo poročilo o:

(a) ravni razvoja in učinkovitosti tržnih mehanizmov za prerazporejanje za naprave za proizvodnjo električne energije, shranjevanje energije ter prilagajanje odjema;

⁽²⁰⁾ Direktiva 2009/28/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov, spremembi in poznejši razveljavitvi direktiv 2001/77/ES in 2003/30/ES (UL L 140, 5.6.2009, str. 16).

- (b) razlogih, količinah v MWh in vrsti vira proizvodnje, za katere se uporablja prerazporejanje;
- (c) uporabljenih ukrepov za zmanjšanje potrebe po razporejanju navzdol pri napravah za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov ali soproizvodnjo z visokim izkoristkom v prihodnosti, vključno z naložbami v digitalizacijo omrežne infrastrukture in storitev, ki povečujejo prožnost.

Zadevni regulativni organ posreduje poročilo ACER in objavi povzetek podatkov iz točk (a), (b) in (c) prvega pododstavka, po potrebi skupaj s priporočili za izboljšave.

5. Ob upoštevanju zahtev glede ohranjanja zanesljivosti in varnosti omrežja in na podlagi preglednih in nediskriminatorskih meril, ki jih opredelijo regulativni organi, operaterji prenosnih sistemov in operaterji distribucijskih sistemov:

- (a) jamčijo za zmogljivost prenosnih omrežij in distribucijskih omrežij, da prenašajo električno energijo iz obnovljivih virov energije ali soproizvodnje z visokim izkoristkom ob čim manjšem možnem prerazporejanju, kar pri omrežnem načrtovanju ne preprečuje upoštevanja omejenega prerazporejanja, kadar lahko operaterji prenosnih sistemov ali operaterji distribucijskih sistemov na pregleden način prikažejo, da se je izkazalo, da je to ekonomsko bolj učinkovito in ne presega 5 % letno proizvedene električne energije v obratih, ki energijo proizvajajo iz obnovljivih virov in so neposredno povezani z njihovim ustreznim omrežjem, razen če država članica, v kateri delež električne energije iz naprav, ki proizvajajo energijo iz obnovljivih virov ali soproizvodnje z visokim izkoristkom, znaša več kot 50 % bruto končne porabe električne energije, ne določi drugače;
- (b) sprejmejo ustrezne omrežne in tržne operativne ukrepe, da se v največji možni meri zmanjša prerazporejanje navzdol za električno energijo iz obnovljivih virov ali soproizvodnje z visokim izkoristkom;
- (c) zagotovijo, da so njihova omrežja dovolj prožna, da jih lahko upravljajo.

6. Kadar se izvaja prerazporejanje navzdol na netržni osnovi, se uporabljajo naslednja načela:

- (a) za naprave za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov se prerazporejanje navzdol uporablja samo, če ni drugih alternativ ali če bi druge rešitve povzročile zelo nesorazmerne stroške ali huda tveganja za sigurnost omrežja;
- (b) za električno energijo, proizvedeno v procesu soproizvodnje z visokim izkoristkom, se prerazporejanje navzdol uporablja samo, če ob prerazporejanju navzdol naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov ni drugih alternativ ali če bi druge rešitve povzročile nesorazmerne stroške ali resna tveganja za sigurnost omrežja;
- (c) za električno energijo iz samoproizvodnje iz obratov za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov ali soproizvodnje z visokim izkoristkom, ki se ne oddaja v prenosno ali distribucijsko omrežje, se prerazporejanje navzdol ne uporablja, razen če ni druge rešitve za odpravo težav v zvezi s sigurnostjo omrežja;
- (d) prerazporejanje navzdol iz točk (a), (b) in (c) se ustrezno in pregledno utemelji. Utemeljitev se vključi v poročilo iz odstavka 3.

7. Kadar se uporablja prerazporejanje na netržni osnovi, operater sistema, ki zahteva prerazporejanje, operaterju prerazporejenega objekta za proizvodnjo, shranjevanje energije ali prilagajanje odjema zagotovi finančno nadomestilo, razen v primeru, da so proizvajalci sprejeli sporazum o priključitvi, ki ne jamči zagotovljene oddaje energije. Tako finančno nadomestilo je vsaj enako najvišjemu izmed naslednjih elementov ali kombinaciji teh elementov, če bi uporaba samo najvišjega elementa vodila v neupravičeno nizko ali neupravičeno visoko nadomestilo:

- (a) dodatnim obratovalnim stroškom, nastalim zaradi prerazporejanja, kot so dodatni stroški za gorivo v primeru prerazporejanja navzgor ali zagotavljanje rezervne toplote v primeru prerazporejanja navzdol soproizvodnih naprav za proizvodnjo električne energije z visokim izkoristkom;
- (b) neto prihodkom od prodaje električne energije na trgu za dan vnaprej, ki bi jih objekt za proizvodnjo električne energije, shranjevanje energije ali prilagajanje odjema ustvaril, če ne bi bilo zahteve za prerazporejanje; kadar se napravam za proizvodnjo električne energije, shranjevanje energije ali prilagajanje odjema podeljuje finančna pomoč glede na obseg proizvedene ali porabljene električne energije, se finančna pomoč, ki bila prejeta, če ne bi bilo zahteve za prerazporejanje, obravnava kot del neto prihodkov.

POGLAVJE III

DOSTOP DO OMREŽJA IN UPRAVLJANJE PREZASEDENOSTI

ODDELEK 1

Dodeljevanje zmogljivosti

Člen 14

Pregled trgovalnega območja

1. Države članice sprejmejo vse ustrezne ukrepe za obravnavo prezasedenosti. Meje trgovalnih območij temeljijo na dolgoročnih in strukturnih prezasedenostih v prenosnem omrežju. Trgovalna območja takšnih strukturnih prezasedenosti ne smejo vsebovati, razen če te nimajo vpliva na sosednja trgovalna območja ali se, kot začasno izvzetje, njihov vpliv na sosednja trgovalna območja ublaži z uporabo popravilnih ukrepov in te strukturne prezasedenosti ne vodijo v zmanjševanje zmogljivosti za trgovanje med območji v skladu z zahtevami iz člena 16. Takšna trgovalna območja v Uniji so oblikovana tako, da se čim bolj poveča ekonomska učinkovitost in da se čim bolj povečajo priložnosti za trgovanje med območji v skladu s členom 16 ob ohranjanju zanesljivosti oskrbe.
2. ENTSO za električno energijo vsaka tri leta poroča o strukturnih prezasedenostih in drugih večjih fizičnih prezasedenostih med trgovalnimi območji in znotraj njih, vključno z lokacijo in pogostostjo takih prezasedenosti v skladu s smernico za dodeljevanje zmogljivosti in upravljanje prezasedenosti, sprejeto na podlagi člena 18(5) Uredbe (ES) št. 714/2009. To poročilo vključuje oceno, ali je zmogljivost trgovanja med trgovalnimi območji dosegla začrtano premico iz člena 15 ali minimalno zmogljivost iz člena 16 te uredbe.
3. Da se zagotovi optimalna konfiguracija trgovalnih območij, se opravi pregled trgovalnih območij. Ob pregledu se ugotavljajo vse strukturne prezasedenosti, poleg tega pa pregled vsebuje analizo različnih konfiguracij trgovalnih območij na usklajen način z udeležbo prizadetih deležnikov iz vseh zadevnih držav članic, in sicer v skladu s smernico za dodeljevanje zmogljivosti in upravljanje prezasedenosti, sprejeto na podlagi člena 18(5) Uredbe (ES) št. 714/2009. Trenutna trgovalna območja se ocenjujejo na podlagi njihove zmožnosti za vzpostavitev zanesljivega tržnega okolja, tudi za prožne proizvodne in obremenitvene zmogljivosti, kar je ključnega pomena za preprečevanje ozkih grl v omrežju, uravnoteženja proizvodnje in odjema električne energije in zagotavljanje dolgoročne varnosti naložb v omrežno infrastrukturo.
4. Za namene tega člena in člena 15 te uredbe zadevne države članice, operaterji prenosnih sistemov ali regulativni organi pomenijo tiste države članice, operaterje prenosnih sistemov ali regulativne organe, ki sodelujejo pri pregledu konfiguracije trgovalnega območja, in tudi tiste iz istega območja določanja zmogljivosti na podlagi smernice za dodeljevanje zmogljivosti in upravljanje prezasedenosti, sprejete na podlagi člena 18(5) Uredbe (ES) št. 714/2009.
5. Do 5. oktobra 2019 vsi zadevni operaterji prenosnega sistema predložijo predlog metodologije in predpostavke, ki se bodo uporabile v postopku pregleda trgovalnih območij, ter alternativnih konfiguracij trgovalnih območij, ki se preučujejo, zadevnim regulativnim organom v odobritev. Zadevni regulativni organi sprejmejo soglasno odločitev o predlogu v treh mesecih od predložitve predloga. Kadar regulativni organi ne morejo doseči soglasne odločitve o predlogu in alternativnih konfiguracijah trgovalnih območij v navedenem roku, ACER v dodatnih treh mesecih odloči o metodologiji in predpostavkah ter tudi o alternativnih konfiguracijah trgovalnega območja, ki se preučujejo. Ta metodologija je oprta na strukturne prezasedenosti, za katere se ne pričakuje, da bodo presežene v naslednjih treh letih, ob ustreznem upoštevanju opaznega napredka pri infrastrukturnih razvojnih projektih, za katere se pričakuje, da bodo realizirani v naslednjih treh letih.
6. Na podlagi metodologije in predpostavk, odobrenih v skladu s členom 5, operaterji prenosnih sistemov, ki sodelujejo pri pregledu trgovalnih območij, zadevnim državam članicam ali njihovim imenovanim pristojnim organom najpozneje dvanajst mesecev po odobritvi metodologije in predpostavk na podlagi odstavka 4 predložijo skupni predlog, ali naj spremenijo ali ohranijo konfiguracijo trgovalnih območij. Druge države članice, pogodbenice Energetske skupnosti ali druge tretje države, ki delijo isto sinhrono območje s katero koli ustrezno državo članico, lahko predložijo pripombe.
7. Kadar je ugotovljena strukturna prezasedenost v poročilu iz odstavka 2 tega člena ali v pregledu trgovalnega območja na podlagi tega člena ali kadar eden ali več operaterjev prenosnih sistemov v poročilu, ki ga odobri pristojni

regulativni organ, ugotovi strukturno prezasedenost na svojem regulacijskem območju, država članica z ugotovljeno strukturno prezasedenostjo v sodelovanju s svojimi operaterji prenosnih sistemov v šestih mesecih od prejema poročila odloči, da bo opredelila nacionalne ali večnacionalne akcijske načrte v skladu s členom 15 ali da bo pregledala ali spremenila konfiguracijo svojih trgovalnih območij. Te odločitve se nemudoma uradno sporočijo Komisiji in ACER.

8. Za tiste države članice, ki so izbrale spremembo konfiguracije trgovalnih območij na podlagi odstavka 7, zadevne države članice soglasno v šestih mesecih od uradnega obvestila iz odstavka 7 sprejmejo odločitev. Druge države članice lahko predložijo pripombe zadevnim državam članicam, ki bi morale pri sprejemanju odločitve te pripombe upoštevati. Odločitev se obrazloži in uradno sporoči Komisiji in ACER. Če zadevne države članice ne uspejo doseči soglasne odločitve v šestih mesecih, o tem takoj obvestijo Komisijo. Komisija v skrajnem primeru ter po posvetovanju z ACER sprejme odločitev o spremembi ali ohranitvi konfiguracije trgovalnih območij v državah članicah in med njimi, in sicer najpozneje šest mesecev po prejemu takšnega uradnega obvestila.

9. Države članice in Komisija se pred sprejetjem odločitve iz tega člena posvetujejo z zadevnimi deležniki.

10. Katera koli odločitev, sprejeta v skladu s tem členom, določa datum za izvedbo spremembe. Navedeni datum za izvedbo je uravnotežen z vidika potrebe po hitrem ukrepanju in praktičnosti, vključno s terminskim trgovanjem z električno energijo. V odločitvi se lahko določijo ustrezne prehodne ureditve.

11. Kadar se izvedejo dodatni pregledi trgovalnih območij v skladu s smernico za dodeljevanje zmogljivosti in upravljanje prezasedenosti, sprejeto v skladu s členom 18(5) Uredbe (ES) št. 714/2009, se uporablja ta člen.

Člen 15

Akcijski načrti

1. Po sprejetju odločitve v skladu s členom 14(7) država članica z ugotovljeno strukturno prezasedenostjo v sodelovanju s svojimi regulativnimi organi oblikujejo akcijski načrt. Ta akcijski načrt vsebuje konkreten časovni raspored za sprejete ukrepe za zmanjšanje strukturnih prezasedenosti, ugotovljenih v štirih letih po sprejetju odločitve v skladu s členom 14(7).

2. Ne glede na dejanski napredek akcijskega načrta, države članice zagotovijo, da brez poseganja v odstopanja, odobrena na podlagi člena 16(9), ali odstopanja iz člena 16(3), zmogljivost za čezmejno trgovanje vsako leto naraste do minimalne zmogljivosti iz člena 16(8). Ta minimalna zmogljivost se doseže do 31. decembra 2025.

Letno povišanje se dosega na podlagi začrtane premice. Začetna točka te premice je bodisi zmogljivost, dodeljena na meji ali kritičnem elementu omrežja v letu pred sprejetjem akcijskega načrta ali pa povprečna zmogljivost v treh letih pred sprejetjem akcijskega načrta, kar je višje. Države članice zagotovijo, da je tekom izvajanja njihovih akcijskih načrtov zmogljivost, ki je v skladu z členom 16(8) dana na razpolago za trgovanje med območji, vsaj enaka vrednostim začrtane premice, tudi z uporabo popravilnih ukrepov v območju določanja zmogljivosti.

3. Stroške popravilnih ukrepov, potrebnih zaradi uskladitve z začrtano premico iz odstavka 2 ali dajanja na razpolago prenosnih zmogljivosti med območji na mejah ali na kritičnih elementih omrežja, na katere se nanaša akcijski načrt, krije država članica ali države članice, ki izvajajo akcijski načrt.

4. Zadevni operaterji prenosnih sistemov vsako leto med izvajanjem akcijskega načrta in v šestih mesecih po izteku akcijskega načrta za predhodnih 12 mesecev ocenijo, ali je razpoložljiva čezmejna zmogljivost dosegla začrtano premico, oziroma od 1. januarja 2026, ali je bila dosežena minimalna zmogljivost iz člena 16(8). Ocen o tem predložijo ACER in zadevnim regulativnim organom. Pred pripravo poročila vsak operater prenosnega sistema predloži svoj prispevek k poročilu, vključno z ustreznimi podatki, svojemu regulativnemu organu v odobritev.

5. Ko se pri ocenah iz odstavka 4 pokaže, da v določenih državah članicah operater prenosnega sistema ni dosegel začrtane premice, zadevne države članice v šestih mesecih od prejema poročila o oceni iz odstavka 4 soglasno sprejmejo odločitev o tem, ali bodo konfiguracijo trgovalnih območij v in med temi državami članicami spremenile ali jo bodo ohranile. Zadevne države članice bi pri svoji odločitvi morale upoštevati pripombe, ki jim jih predložijo druge države članice. Odločitev zadevnih držav članic se obrazloži se in se uradno sporoči Komisiji in ACER.

Če zadevne države članice ne uspejo v določenem roku doseči soglasne odločitve, o tem takoj obvestijo Komisijo. Komisija v skrajnem primeru ter po posvetovanju z ACER in ustreznimi deležniki sprejme odločitev o spremembi ali ohranitvi konfiguracije trgovalnih območij v državah članicah in med njimi, in sicer najpozneje šest mesecev po prejemu takšnega uradnega obvestila.

6. Država članica z ugotovljeno strukturno prezasedenostjo se šest mesecev pred iztekom akcijskega načrta odloči, ali bo preostalo prezasedenost razrešila s spremembo svojih trgovalnih območij ali z uporabo popravniških ukrepov, katerih stroške bo krila sama.

7. Kadar v šestih mesecih po ugotovitvi strukturne prezasedenosti ni določen akcijski načrt na podlagi člena 14(7), zadevni operaterji prenosnih sistemov v 12 mesecih po ugotovitvi takšne strukturne prezasedenosti ocenijo, ali je razpoložljiva čezmejna zmogljivost dosegla minimalno zmogljivost iz člena 16(8) za obdobje predhodnih 12 mesecev ter predložijo poročilo o oceni zadevnim regulativnim organom in ACER.

Pred pripravo poročila operater prenosnega sistema pošlje svoje prispevke k poročilu, vključno z ustreznimi podatki, svojemu regulativnemu organu v odobritev. Kadar ocena pokaže, da operater prenosnega sistema ni dosegel minimalne zmogljivosti, se uporabi postopek odločanja iz odstavka 5 tega člena.

Člen 16

Splošna načela dodeljevanja zmogljivosti in upravljanja prezasedenosti

1. Pri odpravljanju težav s prezasedenostjo omrežja se uporabljajo nediskriminatorne tržne rešitve, ki dajejo učinkovite ekonomske signale vključenim udeležencem na trgu in operaterjem prenosnih sistemov. Težave s prezasedenostjo omrežja se odpravljajo z netrankskcijskimi metodami, to je metodami, ki ne zajemajo izbire med pogodbami posameznih udeležencev na trgu. Operater prenosnega sistema pri sprejemanju operativnih ukrepov za zagotovitev, da njegov prenosni sistem ostane v normalnem obratovalnem stanju, upošteva učinek navedenih ukrepov na sosednja regulacijska območja in takšne ukrepe uskladi z drugimi prizadetimi operaterji prenosnih sistemov, kot je določeno z Uredbo (EU) 2015/1222.

2. Postopki za omejitev transakcij se uporabijo le v izrednih situacijah, ko mora operater prenosnega sistema ukrepati zelo hitro ter prerazporejanje in nasprotno trgovanje nista mogoča. Vsak tak postopek se uporabi na nediskriminatoren način. Z izjemo primerov višje sile je treba udeležencem na trgu, ki jim je bila dodeljena zmogljivost, nadomestiti vsako tako omejitev prenosa.

3. Regionalni koordinacijski centri izvajajo usklajen izračun zmogljivosti v skladu z odstavkoma 4 in 8 tega člena, kot je določeno v točki (a) člena 37(1) ter členu 42(1).

Regionalni koordinacijski centri izračunajo prenosne zmogljivosti med območji ob upoštevanju omejitev obratovalne sigurnosti, pri čemer uporabijo podatke operaterjev prenosnega sistema, vključno s tehnično razpoložljivostjo popravniških ukrepov, razen zmanjševanja bremena. Kadar regionalni koordinacijski centri ugotovijo, da ti razpoložljivi popravni ukrepi na območju določanja zmogljivosti ali med območji določanja zmogljivosti ne zadostujejo za doseg začrtane premice v skladu s členom 15(2) ali minimalne zmogljivosti iz odstavka 8 tega člena, ob upoštevanju omejitev obratovalne sigurnosti, lahko kot skrajni ukrep določijo usklajene ukrepe za ustrezno zmanjšanje prenosnih zmogljivosti med območji. Operaterji prenosnih sistemov lahko odstopajo od usklajenih ukrepov v zvezi z usklajenim izračunom zmogljivosti in usklajeno analizo sigurnosti samo v skladu s členom 42(2).

Regijski koordinacijski centri v treh mesecih po začetku obratovanja regionalnih koordinacijskih centrov v skladu s členom 35(2) te uredbe in nato vsake tri mesece poročajo zadevnim regulativnim organom in ACER o zmanjšanju zmogljivosti ali odstopanju od usklajenih ukrepov v skladu z drugim pododstavkom in ocenijo te dogodke ter po potrebi pripravijo priporočila, kako bi se bilo mogoče v prihodnje izogniti takšnim odstopanjem. Če ACER ugotovi, da pogoji za odstopanje v skladu s tem odstavkom niso bili izpolnjeni ali da so strukturne narave, predloži mnenje zadevnim regulativnim organom in Komisiji. Pristojni regulativni organi sprejmejo ustrezne ukrepe zoper operaterje prenosnih omrežij ali regionalne koordinacijske centre v skladu s členom 59 ali 62 Direktive (EU) 2019/944, če pogoji za odstopanje v skladu s tem odstavkom niso izpolnjeni.

Odstopanja strukturne narave se obravnavajo v akcijskem načrtu iz člena 14(7) ali v posodobljeni različici obstoječega akcijskega načrta.

4. Najvišja možna raven zmogljivosti medsebojnih povezav in prenosnih omrežij, na katere vpliva čezmejna zmogljivost, se da na voljo udeležencem na trgu, ki spoštujejo varnostne standarde za sigurno obratovanje omrežja. Kompenzacija in prerazporejanje, vključno s čezmejnimi prerazporejanjem, se uporabljata za doseganje največjih razpoložljivih zmogljivosti za doseganje minimalne zmogljivosti iz odstavka 8. V ta namen se uporabi usklajen in nediskriminatorski postopek za čezmejno popravne ukrepe po izvedbi metodologije delitve stroškov pri ponovnem dispčiranju in kompenzacijskih poslih.

5. Zmogljivost se dodeli z eksplicitnimi ali implicitnimi dražbami, kar vključuje zmogljivost in energijo. Za isto medsebojno povezavo lahko obstajata obe metodi hkrati. Za trgovanje znotraj dneva se uporablja sprotno trgovanje, ki se lahko dopolni z dražbami.

6. V primeru prezasedenosti se izbere veljavna ponudba za zmogljivost omrežja z najvišjo implicitno ali eksplicitno vrednostjo, ki v določenem časovnem okviru ponuja največ za redko razpoložljiv vir prenosne zmogljivosti. Razen v primeru novih povezovalnih vodov, ki so v skladu s členom 7 Uredbe (ES) št. 1228/2003, členom 17 Uredbe (ES) št. 714/2009 ali členom 63 te uredbe upravičeni do izvetja, je pridržanje cen pri metodah dodeljevanja zmogljivosti prepovedano.

7. Z zmogljivostjo je mogoče prosto sekundarno trgovati pod pogojem, da je operater prenosnega sistema o tem pravočasno vnaprej obveščen. Kadar operater prenosnega sistema zavrne sekundarno trgovanje (transakcijo), to jasno in pregledno sporoči ter obrazloži vsem udeležencem na trgu in o tem uradno obvesti regulativni organ.

8. Operaterji prenosnih sistemov ne omejujejo obsega zmogljivosti medsebojnih povezav, ki se da na razpolago udeležencem na trgu, zato da se odpravi prezasedenost znotraj njihovega trgovalnega območja ali za upravljanje pretokov, ki izhajajo iz transakcij znotraj trgovalnih območij. Brez poseganja v uporabo odstopanj iz odstavkov 3 in 9 tega člena in v uporabi člena 15(2) se šteje, da so zahteve iz tega odstavka izpolnjene, kadar so dosežene naslednje minimalne ravni razpoložljivih zmogljivosti za trgovanje med trgovalnimi območji:

(a) za meje, pri katerih se uporablja pristop usklajene neto prenosne zmogljivosti, je minimalna zmogljivost 70 % prenosne zmogljivosti ob upoštevanju omejitev obratovalne sigurnosti in odštetju nepredvidenih dogodkov, kot je določeno v skladu s smernico za dodeljevanje zmogljivosti in upravljanje prezasedenosti, sprejeto na podlagi člena 18(5) Uredbe (ES) št. 714/2009;

(b) za meje, pri katerih se uporabi pristop, ki temelji na pretokih moči, je minimalna zmogljivost zgornja meja, določena v postopku izračuna, kot razpoložljiva za pretoke, ki nastanejo zaradi izmenjave med območji. Zgornja meja je 70 % zmogljivosti ob upoštevanju meja obratovalne sigurnosti notranjih in medobmočnih kritičnih omrežnih elementih ter ob upoštevanju nepredvidenih dogodkov, kot je določeno v smernici za dodeljevanje zmogljivosti in upravljanje prezasedenosti, sprejeto na podlagi člena 18(5) Uredbe (ES) št. 714/2009.

Skupni znesek 30 % se lahko uporabi za rezerve za zanesljivost, znančne pretoke in notranje pretoke za vsak kritični omrežni element.

9. Na prošnjo operaterjev prenosnih sistemov na območju izračuna zmogljivosti lahko zadevni regulativni organi odobrijo odstopanje od odstavka 8 zaradi predvidljivih razlogov, kadar je to potrebno za vzdrževanje obratovalne sigurnosti. Takšno odstopanje, ki ne sme biti povezano z omejevanjem že dodeljenih zmogljivosti na podlagi odstavka 2, se odobri za največ eno leto naenkrat ali, če se obseg odstopanja znatno zmanjša po prvem letu, za največ dve leti. Obseg takšnih odstopanj je strogo omejen na to, kar je potrebno za zagotavljanje obratovalne sigurnosti, pri čemer takšna odstopanja ne diskriminirajo med notranjimi izmenjavami in izmenjavami med območji.

Pred odobritvijo odstopanja se zadevni regulativni organ posvetuje z regulativnimi organi drugih držav članic, ki so del zadevnega območja določanja zmogljivosti. V primeru, da se regulativni organ ne strinja s predlaganim odstopanjem, odločitev o odstopanju sprejme ACER na podlagi točke (a) člena 6(10) Uredbe (EU) 2019/942. Utemeljitev in razlogi za odstopanje se objavijo.

Kadar se odstopanje odobri, zadevni operaterji prenosnih sistemov razvijejo in objavijo metodologijo ter projekte, ki zagotavljajo dolgoročno rešitev za vprašanje, ki ga odstopanje obravnava. Odstopanje preneha veljati, ko je dosežena časovna omejitev zanj ali ko se uporabi rešitev, kar nastopi prej.

10. Udeleženci na trgu zadevne operaterje prenosnih sistemov v razumnem roku pred ustreznim obratovalnim obdobjem obvestijo, ali nameravajo dodeljeno zmogljivost uporabiti. Vsaka dodeljena zmogljivost, ki ne bo uporabljena, se ponovno da na trg in sicer na pošten, pregleden in nediskriminatoren način.

11. Kolikor je to tehnično možno, operaterji prenosnih sistemov združijo vse zahteve po prenosni zmogljivosti pretokov moči v nasprotnih smereh po prezasedeni medsebojni povezavi, da bi ta vod uporabili do najvišje možne zmogljivosti. Ob polnem upoštevanju sigurnosti omrežja se transakcije, ki sprostijo prezasedenost omrežja, ne zavrnejo.

12. Finančne posledice neizpolnjevanja obveznosti v zvezi z dodeljevanjem zmogljivosti nosijo operaterji prenosnih sistemov ali imenovani operaterji trga električne energije, ki so odgovorni za tako neizpolnjevanje. Kadar udeleženci na trgu ne uporabijo zmogljivosti, za katero so se obvezali, da jo bodo uporabili, ali v primeru eksplicitne dražbe zmogljivosti z zmogljivostjo ne trgujejo sekundarno ali zmogljivosti ne vrnejo pravočasno, udeleženci na trgu izgubijo pravice do take zmogljivosti in plačajo dajatev, ki odraža stroške. Vse dajatve, ki odražajo stroške, nastale zaradi neuporabe zmogljivosti, morajo biti upravičene in sorazmerne. Če operater prenosnega sistema ne izpolni svoje obveznosti zagotavljati zanesljivo prenosno zmogljivost, udeležencem na trgu nadomesti izgubo pravic do zmogljivosti. Posledične izgube se pri tem ne upoštevajo. Ključni načini in metode za določanje odgovornosti, ki nastane zaradi neizpolnjevanja obveznosti, se določijo vnaprej glede na finančne posledice, pregleda pa jih ustrezn regulativni organ.

13. Ko regulativni organi stroške popravilnih ukrepov porazdeljujejo med operaterje prenosnih sistemov, preučijo, v kolikšni meri pretoki, ki izhajajo iz transakcij znotraj trgovalnih območij, prispevajo k prezasedenosti med obravnavanima trgovalnima območjema, ter stroške porazdelijo sorazmerno s tem prispevkom k prezasedenosti med operaterje prenosnih sistemov na območju, ki so odgovorni za ustvarjanje takšnih pretokov, razen za stroške, ki nastanejo zaradi transakcij znotraj trgovalnih območij, ki so pod ravnjo, ki bi jo bilo mogoče pričakovati brez strukturne prezasedenosti na trgovalnem območju.

To raven skupaj preučijo in določijo vsi operaterji prenosnih sistemov na območju določanja zmogljivosti za vsako posamezno mejo trgovalnega območja, nato pa jo odobrijo vsi regulativni organi na območju določanja zmogljivosti.

Člen 17

Dodeljevanje prenosnih zmogljivosti med območji v različnih časovnih okvirih

1. Operaterji prenosnih sistemov na novo izračunajo razpoložljivo prenosno zmogljivost med območji, in sicer vsaj po času zaprtja trgovanja med območji na trgu za dan vnaprej in znotraj dneva. Operaterji prenosnih sistemov dodelijo razpoložljivo prenosno zmogljivost med območji in vsako preostalo prenosno zmogljivost med območji, ki pred tem ni bila dodeljena, ter vsako prenosno zmogljivost med območji, ki jo je sprostil imetnik pravic do fizičnega prenosa iz prejšnjih dodelitev, in sicer v naslednjem postopku dodelitve prenosne zmogljivosti med območji.

2. Operaterji prenosnih sistemov predlagajo ustrezno strukturo za dodeljevanje prenosne zmogljivosti med območji v različnih časovnih obdobjih, vključno z dnevom vnaprej, znotraj dneva in izravnavo. Takšno strukturo dodeljevanja preverijo ustrezn regulativni organi. Operaterji prenosnih sistemov pri pripravi predlogov upoštevajo:

(a) značilnosti trgov;

- (b) obratovalne pogoje elektroenergetskega sistema, kot so posledice združevanja jasno napovedanih vozniš redov;
- (c) raven harmonizacije odstotkov, dodeljenih različnim časovnim okvirom, in časovnih okvirov, sprejetih za različne že obstoječe mehanizme dodeljevanja prenosne zmogljivosti med območji.
3. Ko je prenosna zmogljivost med območji po času zaprtja trgovanja med območji na trgu znotraj dneva razpoložljiva, operaterji prenosnih sistemov uporabijo prenosno zmogljivost med območji za izmenjavo izravnalne energije ali za izvajanje postopka netiranja odstopanj.
4. Kadar se dodeljuje prenosna zmogljivost med območji za izmenjavo izravnalne moči ali souporabo rezerv v skladu s členom 6(8) te uredbe, operaterji prenosnih sistemov uporabljajo metodologije, razvite v smernici o izravnavi električne energije, sprejeto na podlagi člena 6(11) Uredbe (ES) št. 714/2009.
5. Operaterji prenosnih sistemov ne povečajo rezerve za zanesljivost, izračunane v skladu z Uredbo (EU) 2015/1222, zaradi izmenjave izravnalne moči ali souporabe rezerv.

ODDELEK 2

Omrežnine in prihodek od prezasedenosti

Člen 18

Cene za dostop do omrežij, njihovo uporabo in okrepitev

1. Cene, ki jih operaterji omrežij zaračunavajo za dostop do omrežja, vključno s cenami za priključitev na omrežje, cenami za uporabo omrežja in, kjer je ustrezno, cenami za ustrezno okrepitev omrežja, odražajo stroške, so pregledne, upoštevajo potrebo po sigurnosti in prožnosti omrežja in odražajo dejanske dosedanje stroške, primerljive s stroški učinkovitega in strukturno primerljivega operaterja omrežja, in se uporabljajo na nediskriminatoren način. Te cene ne zajemajo stroškov, ki niso povezani z uporabo omrežij in ki podpirajo druge cilje politike.

Metoda, uporabljena za določanje omrežnine, brez poseganja v člen 15(1) in (6) Direktive 2012/27/EU ter merila iz Priloge XI k navedeni direktivi nevtravno podpira dolgoročno skupno učinkovitost sistema, in sicer s cenovnimi signali odjemalcem in proizvajalcem ter se zlasti uporabi na način, ki niti pozitivno niti negativno ne diskriminira med proizvodnjo, priključeno na ravni distribucije, in proizvodnjo, priključeno na ravni prenosa. Omrežnina ne diskriminira, niti pozitivno niti negativno, shranjevanja ali agregiranja energije in ne ustvarja odvrtilnih spodbud za samoprodukcijo, lastno porabo ali udeležbo v prilagajanju odjema. Brez poseganja v odstavek 3 tega člena navedene cene ne smejo biti odvisne od razdalje.

2. Tarifne metodologije odražajo fiksne stroške operaterjev prenosnih sistemov in operaterjev distribucijskih sistemov ter zajemajo ustrezne spodbude operaterjem prenosnih sistemov in operaterjem distribucijskih sistemov na kratki in na dolgi rok, da bi se povečala učinkovitost, tudi energetska, spodbudilo povezovanje trgov in zanesljivost oskrbe, podprle učinkovite naložbe in povezane raziskovalne dejavnosti ter omogočile inovacije v interesu porabnikov na področjih, kot so digitalizacija, storitev prožnosti in medsebojne povezave.

3. Če je to primerno, delež tarif, ki veljajo za proizvajalce ali končne odjemalce ali oboje, zagotavlja lokacijske signale na ravni Unije in upošteva višino izgub v omrežju in povzročene prezasedenosti ter naložbene stroške za infrastrukturo.

4. Pri določanju cen za dostop do omrežja se upošteva naslednje:

- (a) plačila in prejemke, ki izhajajo iz mehanizma medsebojnih nadomestil operaterjev prenosnih sistemov;
- (b) dejanska opravljena in prejeta plačila ter pričakovana plačila za prihodnja obdobja, ocenjena na podlagi prejšnjih obdobj.

5. Določanje cen za dostop do omrežja v skladu s tem členom ne posega v cene kot posledico upravljanja prezasedenosti iz člena 16.

6. Prav tako ne sme biti posebne omrežnine za posamezne transakcije za trgovanje z električno energijo med območji.

7. Distribucijske tarife odražajo stroške in upoštevajo uporabo distribucijskega omrežja in njegovo uporabo s strani uporabnikov sistema, vključno z aktivnimi odjemalci. Distribucijske tarife lahko vsebujejo elemente za zmogljivost pri priključevanju na omrežje in se lahko razlikujejo glede na porabo uporabnikov sistema ali profile proizvodnje električne energije. Ker so države članice uvedle sisteme za napredno merjenje, regulativni organi pri določitvi ali odobritvi prenosnih tarif in distribucijskih tarif ali njihovih metodologij v skladu členom 59(7) Direktive (EU) 2019/944 preučijo možnost omrežnih tarif na podlagi časovnega razlikovanja, in po potrebi uvedejo omrežne tarife na podlagi časovnega razlikovanja, in sicer na način, ki odraža uporabo omrežja in je za končnega odjemalca pregleden, stroškovno učinkovit in predvidljiv.

8. Metodologije za distribucijske tarife zagotovijo spodbude operaterjem distribucijskih sistemov za najbolj stroškovno učinkovito obratovanje in razvoj njihovih omrežij, tudi z naročanjem storitev. V ta namen regulativni organi priznajo kot upravičene povezane stroške in jih lahko vključijo v distribucijske tarife ter lahko določijo cilje uspešnosti, da se operaterje distribucijskih sistemov v njihovih omrežjih spodbudi k povečanju učinkovitosti v njihovih omrežjih, vključno z energetske učinkovitostjo, prožnostjo in razvojem pametnih omrežij in sistemov naprednega merjenja.

9. ACER do 5. oktobra 2019 za ublažitev tveganja za razdrobljenost trga pripravi poročilo o najboljših praksah pri metodologijah za prenosne in distribucijske tarife, ob upoštevanju nacionalnih posebnosti. Navedeno poročilo o najboljših praksah obravnava vsaj:

- (a) razmerje med tarifami, uporabljenimi za proizvajalce, in tarifami, uporabljenimi za končne odjemalce;
- (b) stroške, ki se povrnejo s tarifami;
- (c) časovno razlikovane omrežne tarife;
- (d) lokacijske signale;
- (e) razmerje med prenosnimi tarifami in distribucijskimi tarifami;
- (f) metode za zagotavljanje preglednosti pri določanju in oblikovanju tarif;
- (g) skupine uporabnikov omrežja, za katere se uporabljajo tarife, po potrebi vključno z značilnostmi teh skupin, oblikami porabe in morebitnimi izvzetji glede tarif;
- (h) izgube v visoko-, srednje- in nizkonapetostnih omrežjih;

ACER poročilo o najboljši praksi posodobi vsaj enkrat vsaki dve leti.

10. Regulativni organi pri določitvi ali odobritvi prenosnih tarif in distribucijskih tarif ali njihovih metodologij v skladu s členom 59 Direktive (EU) 2019/944 ustrezno upoštevajo poročilo o najboljši praksi.

Člen 19

Prihodki od prezasedenosti

1. Postopki upravljanja prezasedenosti lahko v vnaprej določenem časovnem okviru ustvarjajo prihodek samo v primeru prezasedenosti, ki izhaja iz navedenega časovnega okvira, razen v primeru novih povezovalnih vodov, ki so v skladu s členom 63 te uredbe, členom 17 Uredbe (ES) št. 714/2009 ali členom 7 Uredbe (ES) št. 1228/2003, upravičeni do izvzetja. Postopek za razdelitev teh prihodkov preverijo regulativni organi, pri čemer ne sme izkrivljati postopka dodeljevanja v korist katere koli stranke, ki je zaprosila za zmogljivost ali energijo, ter ne sme imeti zaviralnega učinka na znižanje prezasedenosti.

2. Pri dodelitvi vsakega prihodka, ki nastane zaradi dodeljevanja zmogljivosti med območji, imajo prednost naslednji cilji:

- (a) zagotovitev dejanske razpoložljivosti dodeljene zmogljivosti, vključno z nadomestilom za čvrstost, ali
- (b) ohranjanje ali povečanje zmogljivosti med območji prek optimizacije uporabe obstoječih povezovalnih vodov z usklajenimi popravnimi ukrepi, kjer je to ustrezno, ali kritje stroškov, ki nastanejo zaradi naložb v omrežje, ki so pomembna za zmanjšanje preobremenjenosti povezovalnih vodov.

3. Če so ustrezno izpolnjeni prednostni cilji iz odstavka 2, se lahko prihodki uporabijo kot prihodek, ki ga regulativni organi upoštevajo pri odobritvi metodologije za obračunavanje omrežnih tarif ali določanje omrežnih tarif ali oboje. Preostali prihodki se zabeležijo na ločenem internem računu, dokler jih ni mogoče porabiti za namene iz odstavka 2.

4. Uporaba prihodkov v skladu s točko (a) ali (b) odstavka 2 ustreza metodologiji, ki jo predlaga operater prenosnega sistema po posvetovanju z regulativnimi organi in ustreznimi deležniki ter po odobritvi ACER. Operaterji prenosnih sistemov predložijo predlagano metodologijo ACER do 5. julija 2020, ACER pa odloči o njej v šestih mesecih od prejema.

ACER lahko od operaterjev prenosnih sistemov zahteva, da metodologijo iz prvega pododstavka posodobijo ali spremenijo. ACER spremenjeno ali posodobljeno metodologijo odobri najpozneje v šestih mesecih od predložitve.

Metodologija vsebuje vsaj podrobnosti pogojev, pod katerimi se lahko prihodki uporabijo za namene iz odstavka 2, in pogoje, pod katerimi se lahko ti prihodki prenesejo na ločen interni račun za prihodnjo uporabo v navedene namene, in za koliko časa se lahko ti prihodki prenesejo na takšen račun.

5. Operaterji prenosnih sistemov vnaprej jasno določijo, kako bo prihodek od prezasedenosti uporabljen, in poročajo regulativnim organom o dejanski uporabi navedenega prihodka. Regulativni organi do 1. marca vsakega leta obvestijo ACER in objavijo poročilo o:

- (a) prihodkih, zbranih za 12-mesečno obdobje, ki se konča 31. decembra predhodnega leta;
- (b) uporabi teh prihodkov na podlagi odstavka 2, vključno s konkretnimi projekti, za katere so prihodki bili uporabljeni, in zneskom, prenesenem na ločen račun;
- (c) znesku, ki je bil uporabljen pri izračunavanju omrežnih tarif, ter
- (d) potrditvi, da je znesek iz točke (c) v skladu s to uredbo in metodologijo, razvito v skladu z odstavkoma 3 in 4.

Kadar se nekaj od prihodkov od prezasedenosti uporabi pri izračunavanju omrežnih tarif, se v poročilu v ustreznih primerih opiše, kako so operaterji prenosnih sistemov izpolnili prednostne cilje iz odstavka 2, kadar je ustrezno.

POGLAVJE IV

ZADOSTNOST VIROV

Člen 20

Zadostnost virov na notranjem trgu električne energije

1. Države članice spremljajo zadostnost virov na svojem ozemlju, in sicer na podlagi evropske ocene zadostnosti virov iz člena 23. Za namen dopolnitve evropske ocene zadostnosti virov lahko države članice opravijo tudi nacionalno oceno zadostnosti virov v skladu s členom 24.

2. Kadar evropska ocena zadostnosti virov iz člena 23 ali nacionalna ocena zadostnosti virov iz člena 24 odkrije težavo v zvezi z zadostnostjo virov, zadevne države članice opredelijo regulativna izkrivljanja ali pomanjkljivosti trga, ki so težave povzročile ali prispevale k njihovem nastanku.

3. Države članice z odkritimi težavami v zvezi z zadostnostjo virov sestavijo in objavijo načrt za izvedbo s časovnim načrtom za sprejetje ukrepov za odpravo vseh odkritih regulativnih izkrivljanj ali pomanjkljivosti trga v okviru postopka državne pomoči. Pri obravnavi težav v zvezi z zadostnostjo virov države članice predvsem upoštevajo načela iz člena 3 in preučijo:

- (a) odpravo regulativnih izkrivljanj;
- (b) odpravo zamejitev cen v skladu s členom 10;

- (c) uvedbo funkcije oblikovanja cen za izravnalno energijo za obdobje pomanjkanja, kot je določeno v členu 44(3) Uredbe 2017/2195;
 - (d) povečanje medsebojne povezave in zmogljivosti notranjega omrežja, da bi dosegle vsaj cilje medsebojne povezanosti iz točke (d)(1) člena 4 Uredbe (EU) 2018/1999;
 - (e) omogočanje samoproizvodnje, shranjevanja energije, ukrepe na strani odjema in energetske učinkovitost s sprejetjem ukrepov za odpravo vseh odkritih regulativnih izkrivljanj;
 - (f) zagotovitev stroškovno učinkovitega in tržno osnovanega naročanja izravnalnih in pomožnih storitev;
 - (g) odpravo reguliranih cen, kadar to zahteva člen 5 Direktive (EU) 2019/944.
4. Zadevne države članice predložijo svoje načrte za izvedbo Komisiji v pregled.
 5. Komisija v štirih mesecih po prejemu načrta za izvedbo izda mnenje o tem, ali so ukrepi zadostni za odpravo regulativnih izkrivljanj ali pomanjkljivosti trga, ki so bile odkrite v skladu z odstavkom 2, države članice pa lahko pozove, naj svoje načrte za izvedbo ustrezno spremenijo.
 6. Zadevne države članice spremljajo uporabo svojih načrtov za izvedbo in rezultate spremljanja objavijo v letnem poročilu ter to poročilo predložijo Komisiji.
 7. Komisija izda mnenje o tem, ali so bili načrti za izvedbo zadovoljivo izvedeni in je bila težava v zvezi z zadostnostjo virov odpravljena.
 8. Potem ko se razrešijo odkrite težave v zvezi z zadostnostjo virov države članice še naprej upoštevajo načrt za izvedbo.

Člen 21

Splošna načela zasnove mehanizmov za zmogljivost

1. Za odpravo ostalih težav v zvezi z zadostnostjo virov lahko države članice kot skrajni ukrep ob izvajanju ukrepov iz člena 20(3) te uredbe in v skladu s členi 107, 108 in 109 PDEU uvedejo mehanizme za zmogljivost.
2. Preden zadevne države članice uvedejo mehanizme za zmogljivost, izvedejo celovito študijo o morebitnih učinkih takšnih mehanizmov na sosednje države članice, pri čemer se posvetujejo vsaj s sosednjimi državami članicami, s katerimi imajo neposredno priključitev na omrežje, in z deležniki iz teh držav članic.
3. Države članice ocenijo, ali mehanizem za zmogljivost v obliki strateške rezerve zmore obravnavati težave v zvezi z zadostnostjo virov. Če jih ne zmore obravnavati, lahko države članice uvedejo mehanizem za zmogljivost drugačne vrste.
4. Države članice ne uvedejo mehanizmov zmogljivosti, če v evropski oceni zadostnosti virov in nacionalni oceni zadostnosti virov, ali, če nacionalne ocene zadostnosti virov ni, v evropski oceni zadostnosti virov, ni bila odkrita težava v zvezi z zadostnostjo virov.
5. Države članice ne uvedejo mehanizmov za zmogljivost, dokler načrt za izvedbo iz člena 20(3) ni prejel mnenja Komisije iz člena 20(5).
6. Kadar država članica uporablja mehanizem za zmogljivost, ga pregleda in zagotovi, da se v okviru tega mehanizma ne sklene nobena nova pogodba, če v evropski oceni zadostnosti virov in nacionalni oceni zadostnosti virov, ali, če nacionalne ocene zadostnosti virov ni, v evropski oceni zadostnosti virov, ni bila ugotovljena težava v zvezi z zadostnostjo virov ali če za izvedbeni načrt iz člena 20(3) Komisija ni izdala mnenja iz člena 20(5).
7. Države članice pri zasnovi mehanizmov za zmogljivost vključijo določbo, ki omogoča učinkovito postopno upravno opuščanje mehanizma za zmogljivost, če v treh zaporednih letih ni sklenjena nobena nova pogodba v skladu s členom 6.

8. Mehanizmi za zmogljivost so začasni. Komisija mehanizme za zmogljivost odobri za največ 10 let. Postopno se odpravijo oziroma se količina odrejenih zmogljivosti zmanjša na podlagi načrtov za izvedbo iz člena 20(3). Države članice nadaljujejo z uporabo načrta za izvedbo po uvedbi mehanizma za zmogljivost.

Člen 22

Načela zasnove mehanizmov za zmogljivost

1. Mehanizmi za zmogljivost:

- (a) so začasni;
- (b) ne ustvarjajo neupravičenih izkrivljanj trga in ne omejujejo trgovanja med območji;
- (c) ne presegajo tistega, kar je potrebno za rešitev težave v zvezi z zadostnostjo iz člena 20;
- (d) ponudnike zmogljivosti izberejo s preglednim, nediskriminatornim in konkurenčnim postopkom;
- (e) zagotavljajo spodbude za ponudnike zmogljivosti, da so na voljo v obdobjih pričakovane preobremenitve sistema;
- (f) zagotavljajo določitev plačila s konkurenčnim postopkom;
- (g) pred izbirnim postopkom določijo tehnične pogoje za sodelovanje ponudnikov zmogljivosti;
- (h) so odprti za sodelovanje vseh virov, ki so zmožni zagotoviti zahtevane tehnične lastnosti, vključno s shranjevanjem energije in prilagajanjem odjema;
- (i) uporabljajo ustrezne kazni za ponudnike zmogljivosti, ki niso na voljo v času preobremenitve sistema.

2. Zasnova strateških rezerv izpolnjuje naslednje zahteve:

- (a) kadar je namen mehanizma za zmogljivost strateška rezerva, se viri iz strateške rezerve dispečirajo samo, če bi lahko operaterji prenosnih sistemov izčrpali svoje izravnalne vire za vzpostavitev ravnovesja med povpraševanjem in ponudbo;
- (b) v času bilančnega obračunskega intervala, ko se dispečirajo viri iz strateške rezerve, se odstopanja na trgu poravnajo vsaj pri vrednosti nezadostnega napajanja ali pri vrednosti, ki je višja od tehnične omejitve cen znotraj dneva, kakor je določeno v členu 10(1), kar je višje;
- (c) proizvedena energija iz strateške rezerve po dispečiranju se pripiše bilančno odgovornim akterjem prek mehanizma za bilančni obračun;
- (d) viri iz strateške rezerve ne prejmejo plačila od veleprodajnih trgov električne energije ali izravnalnih trgov;
- (e) viri iz strateške rezerve so izločeni iz trga vsaj v času trajanja pogodbenega obdobja.

Zahteva iz točke (a) prvega pododstavka ne posega v aktivacijo virov pred dejanskim dispečiranjem, da bi spoštovali njihove omejitve spreminjanja moči in operativne zahteve virov. Proizvedena energija iz strateške rezerve med aktivacijo se ne pripiše bilančnim skupinam prek veleprodajnih trgov in ne spremeni njihovih odstopanj.

3. Poleg zahtev iz odstavka 1 mehanizmi za zmogljivost, ki niso strateške rezerve:

- (a) s svojo zasnovo zagotavljajo, da se cena, plačana za razpoložljivost, samodejno približa ničli, kadar se pričakuje, da bo raven zagotovljene zmogljivosti zadostna za kritje potreb po zmogljivosti;
- (b) plačajo sodelujočim virom samo za njihovo razpoložljivost in zagotavljajo, da plačilo ne vpliva na odločitve ponudnika zmogljivosti, ali naj proizvede električno energijo ali ne;
- (c) zagotavljajo, da so obveznosti glede zmogljivosti prenosljive med upravičenimi ponudniki zmogljivosti.

4. Mehanizmi za zmogljivost vključijo naslednje zahteve glede omejitev emisij CO₂:
- (a) od najpozneje 4. julija 2019 se proizvodna zmogljivost, ki je začela s komercialno proizvodnjo na ta datum ali po njem in ki oddaja več kot 550 g CO₂ od fosilnih goriv na kWh električne energije, ne uporablja in ne prejema plačil ali odobritev za prihodnja plačila iz mehanizma za zmogljivost;
 - (b) od najpozneje 1. julija 2025 se proizvodna zmogljivost električne energije, ki je začela s komercialno proizvodnjo pred 4. julijem 2019 in ki oddaja več kot 550 g CO₂ od fosilnih goriv na kWh električne energije in več kot 350 kg emisij CO₂ od fosilnih goriv povprečno na leto na inštalirani kWe, ne uporablja in ne prejema plačil ali odobritev za prihodnja plačila iz mehanizma za zmogljivost.

Omejitve emisij na 550 g CO₂ od fosilnih goriv na kWh električne energije in omejitve na 350 kg emisij CO₂ od fosilnih goriv povprečno na leto na inštalirani kWe iz točk (a) in (b) prvega pododstavka se izračunata na podlagi učinkovitosti zasnovne proizvodne enote, ki pomeni neto izkoristek pri nazivni zmogljivosti pod ustreznimi standardi, ki jih predvideva Mednarodna organizacija za standardizacijo.

ACER do 5. januarja 2020 objavi mnenje s tehničnimi smernicami za izračun vrednosti iz prvega pododstavka.

5. Države članice, ki 4. julija 2019 uporabljajo mehanizme za zmogljivost, svoje mehanizme prilagodijo tako, da so skladni s poglavjem 4 in ne posegajo v obveznosti ali pogodbe, sklenjene do 31. decembra 2019.

Člen 23

Evropska ocena zadostnosti virov

1. Evropska ocena zadostnosti virov ugotovi težave v zvezi z zadostnostjo virov, in sicer z oceno skupne zadostnosti elektroenergetskega sistema glede tekočega in napovedanega povpraševanja po električni energiji na ravni Unije, na ravni držav članic in na ravni posameznih trgovalnih območij, kakor je primerno. Evropska ocena zadostnosti virov zajema vsako leto v obdobju desetih let od datuma navedene ocene.
2. Evropsko oceno zadostnosti virov izvede ENTSO za električno energijo.
3. ENTSO za električno energijo do 5. januarja 2020 usklajevalni skupini za električno energijo, ustanovljeni s členom 1 Sklepa Komisije z dne 15. novembra 2012 ⁽²¹⁾, in ACER posreduje osnutek metodologije za evropsko oceno zadostnosti virov, ki temelji na načelih iz odstavka 5 tega člena.
4. Operaterji prenosnih sistemov ENTSO za električno energijo posredujejo podatke, ki jih potrebuje za pripravo evropske ocene zadostnosti virov.

ENTSO za električno energijo evropsko oceno zadostnosti virov pripravi vsako leto. Proizvajalci in drugi udeleženci na trgu operaterjem prenosnih sistemov zagotovijo podatke o pričakovani izkoriščenosti proizvodnih virov, ob upoštevanju razpoložljivosti primarnih virov in ustreznih scenarijev projekcije povpraševanja in ponudbe.

5. Evropska ocena zadostnosti virov temelji na pregledni metodologiji, ki v zvezi z oceno zagotavlja, da:
 - (a) se pripravi na ravni vsakega trgovalnega območja in pokriva vsaj vse države članice;
 - (b) temelji na ustreznih osrednjih referenčnih scenarijih projekcij povpraševanja in ponudbe, vključno z ekonomsko oceno verjetnosti zaprtja, začasne zaustavitve obratovanja, novogradnje proizvodnih sredstev in ukrepov za doseg ciljev energetske učinkovitosti in elektroenergetske povezanosti, ter na ustrezni občutljivosti ekstremnih vremenskih pojavov, hidroloških razmer, veleprodajnih cen in razvoja cen ogljika;
 - (c) vsebuje ločene scenarije, ki odražajo različno verjetnost za pojav težav v zvezi z zadostnostjo virov, za obravnavo katerih so zasnovane različne vrste mehanizmov za zmogljivost;

⁽²¹⁾ Sklep Komisije z dne 15. novembra 2012 o ustanovitvi usklajevalne skupine za električno energijo (UL C 353, 17.11.2012, str. 2).

- (d) ustrezno upošteva prispevek vseh virov, vključno z obstoječo in prihodnjimi možnostmi za proizvodnjo, shranjevanje energije, sektorsko povezovanje, prilagajanje odjema ter uvoz in izvoz in njihov prispevek k prožnemu obratovanju sistema;
 - (e) predvideva verjetni učinek ukrepov iz člena 20(3);
 - (f) vključuje različice brez obstoječih ali načrtovanih mehanizmov za zmogljivost in v ustreznih primerih različice s takšnimi mehanizmi;
 - (g) temelji na tržnem modelu ki, kadar je ustrezno, uporablja pristop, ki temelji na pretokih moči;
 - (h) uporablja verjetnostne izračune;
 - (i) uporablja enotno orodje za modeliranje;
 - (j) vključuje vsaj naslednje kazalnike iz člena 25:
 - „pričakovana nedobavljena energija“ in
 - „pričakovan izpad napajanja“;
 - (k) odkrije izvore morebitnih težav pri zadostnosti virov, zlasti če je to omrežna omejitev, omejenost virov ali oboje;
 - (l) upošteva dejanski razvoj omrežja;
 - (m) zagotavlja, da se ustrezno upoštevajo nacionalne značilnosti proizvodnje, prožnosti odjema in shranjevanja energije, razpoložljivost primarnih virov in raven medsebojne povezanosti.
6. ENTSO za električno energijo do 5. januarja 2020 ACER posreduje osnutek metodologije za izračun:
- (a) vrednosti nezadostnega napajanja;
 - (b) stroškov novega vstopa za proizvodnjo ali prilagajanje odjema ter
 - (c) standarda zanesljivosti iz člena 25.

Metodologija temelji na preglednih, objektivnih in preverljivih merilih.

7. O predlogih iz odstavkov 3 in 6 osnutkov metodologije ter scenarijih, občutljivostih in predpostavkah, na katerih temeljijo, ter rezultatih evropske ocene zadostnosti virov iz odstavka 4 se opravi predhodno posvetovanje z državami članicami, usklajevalno skupino za električno energijo in ustreznimi deležniki, ACER pa jih odobri v skladu s postopkom iz člena 27.

Člen 24

Nacionalne ocene zadostnosti virov

1. Nacionalne ocene zadostnosti virov imajo regionalno razsežnost in temeljijo na metodologiji iz člena 23(3), zlasti iz točk (b) do (m) člena 23(5).

Nacionalne ocene zadostnosti virov vsebujejo referenčne centralne scenarije iz točke (b) člena 23(5).

Nacionalne ocene zadostnosti virov lahko upoštevajo dodatne občutljivosti poleg tistih iz točke (b) člena 23(5). V takih primerih lahko nacionalne ocene zadostnosti virov:

- (a) izdelajo predpostavke ob upoštevanju nacionalnih posebnosti ponudbe in odjema električni energiji;
- (b) uporabijo dopolnilna orodja in usklajene posodobljene podatke, ki dopolnjujejo tiste, ki jih uporablja ENTSO za električno energijo za evropsko oceno zadostnosti virov.

Poleg tega se pri nacionalnih ocenah zadostnosti virov, ko gre za ocenjevanje prispevka ponudnikov zmogljivosti, ki se nahajajo v drugi državi članici, k zanesljivosti oskrbe trgovalnih območij, na katera se nanašajo, uporabi metodologija iz točke (a) člena 26(11).

2. Nacionalne ocene zadostnosti virov ter v ustreznih primerih evropska ocena zadostnosti virov in mnenje ACER v skladu z odstavkom 3 se dajo na voljo javnosti.

3. Kadar se pri nacionalni oceni zadostnosti virov v zvezi s trgovalnim območjem odkrije težava v zvezi z zadostnostjo virov, ki pri evropski oceni zadostnosti virov ni bila odkrita, nacionalna ocena zadostnosti virov vključuje razloge za razhajanje med obema ocenama zadostnosti virov, vključno s podrobnostmi o uporabljenih občutljivostih in temeljnimi predpostavkami. Države članice to oceno objavijo in jo predložijo ACER.

ACER v dveh mesecih od datuma prejema poročila predloži mnenje o tem, ali so razlike med nacionalno oceno zadostnosti virov in evropsko oceno zadostnosti virov utemeljene.

Telo, pristojno za nacionalno oceno zadostnosti virov, ustrezno upošteva mnenje ACER in po potrebi spremeni svojo oceno. Kadar se odloči, da ne bo v celoti upoštevalo mnenja ACER, telo, pristojno za nacionalno oceno zadostnosti virov, objavi poročilo s podrobno utemeljitvijo.

Člen 25

Standard zanesljivosti

1. Pri uporabi mehanizmov za zmogljivost imajo države članice sprejet standard zanesljivosti. Standard zanesljivosti na pregleden način prikazuje potrebno raven zanesljivosti v oskrbi države članice. V primeru čezmejnih trgovalnih območij te standarde zanesljivosti skupaj oblikujejo ustrezni organi.

2. Država članica ali pristojni organ, ki ga imenuje država članica, pripravi standard zanesljivosti na predlog regulativnega organa. Standard zanesljivosti temelji na metodologiji iz člena 23(6).

3. Standard zanesljivosti se izračuna z uporabo vsaj vrednosti nezadostnega napajanja in stroškov novega vstopa v določenem obdobju, izražen pa je kot „pričakovana nedobavljena energija“ in „pričakovan izpad napajanja“.

4. Pri uporabi mehanizmov za zmogljivost parametre, ki določajo obseg zmogljivosti, nabavljene z mehanizmom za zmogljivost, odobri država članica ali pristojni organ, ki ga imenuje država članica na podlagi predloga regulativnega organa.

Člen 26

Čezmejna udeležba v mehanizmih za zmogljivost

1. Mehanizmi za zmogljivost, ki niso strateške rezerve, in – če je tehnično izvedljivo – strateške rezerve, so odprti za neposredno čezmejno udeležbo ponudnikov zmogljivosti, ki se nahajajo v drugi državi članici, v skladu s pogoji iz tega člena.

2. Države članice zagotovijo, da ima tuja zmogljivost, ki lahko zagotovi tehnične lastnosti, enakovredne domačim zmogljivostim, priložnost sodelovati v istem konkurenčnem postopku kot domača zmogljivost. V primeru mehanizmov za zmogljivost, ki delujejo 4. julija 2019, lahko države članice dopustijo neposredno udeležbo povezovalnih vodov v istem konkurenčnem postopku, v katerem sodeluje tuja zmogljivost, za največ štiri leta od 4. julija 2019 ali dve leti po datumu odobritve metodologij iz odstavka 11, kar nastopi prej.

Države članice lahko od tuje zmogljivosti zahtevajo, da se nahaja v državi članici z neposrednim priključevanjem na omrežje države članice, ki uporablja mehanizem.

3. Države članice zmogljivosti, ki se nahaja na njihovem ozemlju, ne preprečujejo udeležbe v mehanizmih za zmogljivost v drugih državah članicah.

4. Čezmejna udeležba v mehanizmi za zmogljivost ne spremeni ali kako drugače vpliva na vozne rede med območji ali fizične pretoke med državami članicami. Ti vozni redi in pretoki se določijo samo z rezultatom dodeljevanja zmogljivosti na podlagi člena 16.

5. Ponudniki zmogljivosti imajo možnost udeležbe v enem ali več mehanizmi za zmogljivost.

Kadar so ponudniki zmogljivosti udeleženi v več kot enem mehanizmu za zmogljivost za isto obdobje dobave, so udeleženi do pričakovane razpoložljivosti medsebojne povezanosti in verjetne hkratne preobremenitve sistemov med sistemom, kjer se mehanizem uporablja, in sistemom, v katerem se nahaja tuja zmogljivost, v skladu z metodologijo iz točke (a) odstavka 11.

6. Ponudniki zmogljivosti morajo plačati za nerazpoložljivost, kadar njihova zmogljivost ni na voljo.

Kadar so ponudniki zmogljivosti udeleženi v več kot enem mehanizmu za zmogljivost za isto obdobje dobave, morajo večkrat plačati za nerazpoložljivost, če ne morejo izpolnjevati večkratnih obveznosti.

7. Za namene predložitve priporočila operaterjem prenosnih sistemov regionalni koordinacijski centri, vzpostavljeni na podlagi člena 35, vsako leto izračunajo največjo vstopno zmogljivost, ki je na razpolago za udeležbo tuje zmogljivosti. Ta izračun upošteva obseg pričakovane razpoložljivosti medsebojne povezanosti in verjetno hkratno preobremenitev sistema, kjer se mehanizem uporablja, in sistema, v katerem se nahaja tuja zmogljivost. Tak izračun je potreben za vsako mejo trgovalnega območja.

Operaterji prenosnih sistemov letno določijo največjo vstopno zmogljivost, ki je na razpolago za udeležbo tuje zmogljivosti, na podlagi priporočila regionalnega koordinacijskega centra.

8. Države članice zagotovijo, da se vstopna zmogljivost iz odstavka 7 upravičnim ponudnikom zmogljivosti dodeli na pregleden, nediskriminatoren in tržen način.

9. Kadar mehanizmi za zmogljivost omogočajo čezmejno udeležbo v dveh sosednjih državah članicah, se vsi prihodki iz naslova dodelitve iz odstavka 8, pripišejo zadevnim operaterjem prenosnih sistemov in se mednje razdelijo v skladu z metodologijo iz točke (b) odstavka 11 tega člena ali v skladu s skupno metodologijo, ki jo odobrita oba zadevna regulativna organa. Če sosednja država članica ne uporablja mehanizma za zmogljivost ali uporablja mehanizem, ki ni odprt za čezmejno udeležbo, delež prihodkov odobri pristojni nacionalni organ države članice, v kateri se mehanizem za zmogljivost izvaja, potem ko skuša pridobiti mnenje regulativnih organov sosednjih držav članic. Operaterji prenosnih sistemov takšne prihodke uporabijo za namene iz člena 19(2).

10. Operater prenosnega sistema na območju, kjer se nahaja tuja zmogljivost:

(a) ugotovi, ali zainteresirani ponudniki zmogljivosti lahko zagotovijo tehnične lastnosti, kot jih zahteva mehanizem za zmogljivost, v katerem ponudniki zmogljivosti nameravajo sodelovati, in registrira ponudnike zmogljivosti kot upravičene ponudnike zmogljivosti v registru, vzpostavljenem v ta namen;

(b) preverja razpoložljivost;

(c) operaterju prenosnega sistema v državi članici, ki uporablja mehanizem za zmogljivost, uradno sporoči informacije, prejete na podlagi točk (a) in (b) tega pododstavka in drugega pododstavka.

Ustrezni ponudnik zmogljivosti brez odlašanja uradno obvesti operaterja prenosnega sistema o udeležbi v tujem mehanizmu za zmogljivost.

11. ENTSO za električno energijo do 5. julija 2020 ACER predloži:

(a) metodologijo za izračun največje vstopne zmogljivosti za čezmejno udeležbo iz odstavka 7;

- (b) metodologijo za delitev prihodkov iz odstavka 9;
- (c) skupna pravila za preverjanje razpoložljivosti iz točke (b) odstavka 10;
- (d) skupna pravila za določitev, kdaj se uveljavi plačilo za nerazpoložljivost;
- (e) pogoje delovanja registra iz točke (a) odstavka 10;
- (f) skupna pravila za ugotovitev zmogljivosti, upravičene do udeležbe v mehanizmu za zmogljivost, iz točke (a) odstavka 10.

O predlogu se z ACER opravi predhodno posvetovanje, ACER pa ga tudi odobri v skladu s členom 27.

12. Zadevni regulativni organi preverijo, ali so bile zmogljivosti izračunane v skladu z metodologijo iz točke (a) odstavka 11.

13. Regulativni organi zagotovijo, da je čezmejna udeležba v mehanizmi za zmogljivost organizirana na učinkovit in nediskriminatoren način. Zlasti zagotovijo ustrezno upravno ureditev za čezmejno izvrševanje plačil za nerazpoložljivost.

14. Zmogljivosti, dodeljene v skladu z odstavkom 8, se med upravičenimi ponudniki zmogljivosti lahko prenašajo. Upravičeni ponudniki zmogljivosti uradno obvestijo register iz točke (a) odstavka 10 o vsakem takem prenosu.

15. ENTSO za električno energijo do 5. julija 2021 vzpostavi in upravlja z registrom iz točke (a) odstavka 10. Register je odprt za vse upravičene ponudnike zmogljivosti, sisteme, ki uporabljajo mehanizme za zmogljivost, in njihove operaterje prenosnih sistemov.

Člen 27

Postopek odobritve

1. Kadar je naveden sklic na ta člen, se za odobritev predloga, ki ga predloži ENTSO za električno energijo, uporablja postopek iz odstavkov 2, 3 in 4.
2. Pred predložitvijo predloga ENTSO za električno energijo opravi posvetovanje z vsemi zadevnimi deležniki, vključno z regulativnimi organi in drugimi nacionalnimi organi. V svojem predlogu ustrezno upošteva rezultate tega posvetovanja.
3. V treh mesecih od datuma prejema predloga iz odstavka 1 ACER predlog bodisi odobri bodisi spremeni. V slednjem primeru se ACER pred odobritvijo spremenjenega predloga posvetuje z ENTSO za električno energijo. Odobreni predlog se na spletnem mestu ACER objavi v treh mesecih od datuma prejema predlaganih dokumentov.
4. ACER lahko kadar koli zahteva spremembo odobrenega predloga. V šestih mesecih od datuma prejema takšne zahteve ENTSO za električno energijo ACER posreduje osnutek predlaganih sprememb. V treh mesecih od datuma prejema osnutka ACER spremembe spremeni ali odobri in jih objavi na svojem spletnem mestu.

POGLAVJE V

OBRATOVANJE PRENOSNEGA SISTEMA

Člen 28

Evropska mreža operaterjev prenosnih sistemov za električno energijo

1. Operaterji prenosnih sistemov sodelujejo na ravni Unije prek ENTSO za električno energijo, da bi spodbudili dokončno vzpostavitev in delovanje notranjega trga električne energije in trgovanja med območji ter zagotovili optimalno upravljanje, usklajeno obratovanje in dober tehnični razvoj evropskega omrežja za prenos električne energije.

2. Pri izvajanju svojih funkcij v skladu s pravom Unije ENTSO za električno energijo ravna z namenom vzpostavitve dobro delujočega in povezanega notranjega trga električne energije in prispeva k učinkovitemu in trajnostnemu doseganju ciljev iz okvira podnebne in energetske politike za obdobje od 2020 do 2030, zlasti s prispevanjem k učinkoviti vključitvi električne energije, proizvedene iz obnovljivih virov, in k izboljšanju energetske učinkovitosti, pri tem pa ohranja sigurnost sistema. ENTSO za električno energijo ima ustrezne človeške in finančne vire za izvajanje svojih nalog.

Člen 29

ENTSO za električno energijo

1. Operaterji prenosnih sistemov za električno energijo Komisiji in ACER predložijo osnutek sprememb statotov, seznama članov ali poslovnika ENTSO za električno energijo.
2. V dveh mesecih po prejemu osnutka sprememb statuta, seznama članov ali poslovnika, ACER po posvetovanju z organizacijami, ki zastopajo vse deležnike, zlasti uporabnike sistema, vključno z odjemalci, Komisiji predloži mnenje o osnutkih sprememb statotov, seznama članov ali poslovnika.
3. Komisija poda mnenje o osnutkih sprememb statotov, seznama članov ali poslovnika, ob upoštevanju mnenja ACER iz odstavka 2 in v treh mesecih po prejemu mnenja ACER.
4. Operaterji prenosnih sistemov v treh mesecih po prejemu ugodnega mnenja Komisije sprejmejo in objavijo spremenjene statute ali poslovnik.
5. Dokumenti iz odstavka 1 se predložijo Komisiji in ACER v primeru njihovih sprememb ali na obrazloženo zahtevo enega od njiju. Komisija in ACER izdeta mnenje v skladu z odstavki 2, 3 in 4.

Člen 30

Naloge ENTSO za električno energijo

1. ENTSO za električno energijo:
 - (a) oblikuje omrežne kodekse za področja iz člena 59(1) in (2), da bi dosegli cilje, določene v členu 28;
 - (b) sprejme in objavi nezavezujoč 10-letni razvojni načrt omrežja za celotno Unijo (v nadaljnjem besedilu: razvojni načrt omrežja za celotno Unijo), in sicer vsako drugo leto;
 - (c) pripravi in sprejme predloge v zvezi z evropsko oceno zadostnosti virov v skladu s členom 23 ter predloge za tehnične specifikacije za čezmejno udeležbo v mehanizmih za zmogljivost v skladu s členom 26(11);
 - (d) sprejme priporočila za usklajevanje tehničnega sodelovanja med operaterji prenosnih sistemov Unije in tretjih držav;
 - (e) sprejme okvir za sodelovanje in usklajevanje med regionalnimi koordinacijskimi centri;
 - (f) sprejme predlog, ki opredeljuje regijo obratovanja sistema, v skladu s členom 36;
 - (g) sodeluje z operaterji distribucijskih sistemov in telesom EU ODS;
 - (h) spodbuja digitalizacijo prenosnih omrežij, vključno z uvedbo pametnih omrežij, učinkovitega pridobivanja podatkov v realnem času in sistemov naprednega merjenja;
 - (i) sprejme skupna orodja za upravljanje omrežij, da se zagotovi uskladitev upravljanja omrežij v običajnih in izrednih razmerah, vključno s skupno lestvico za razvrščanje incidentov, in načrte raziskav, vključno z uresničevanjem teh načrtov z učinkovitim raziskovalnim programom. Ta orodja med drugim določajo:
 - (i) informacije, vključno z ustreznimi informacijami za dan vnaprej, znotraj dneva in v realnem času, ki so koristne za boljše operativno usklajevanje, pa tudi optimalno pogostost zbiranja in izmenjave teh informacij;

- (ii) tehnološko platformo za izmenjavo informacij v realnem času in po potrebi tehnološke platforme za zbiranje, obdelavo in prenos drugih informacij iz točke (i), pa tudi za izvajanje postopkov, ki bi lahko povečali operativno usklajevanje med operaterji prenosnih sistemov, s ciljem, da bi se takšno usklajevanje razširilo po vsej Uniji;
 - (iii) kako operaterji prenosnih sistemov posredujejo operativne informacije drugim operaterjem prenosnih sistemov ali drugim subjektom, ki so pooblašteni, da jim nudijo podporo pri doseganju operativnega usklajevanja, in ACER ter
 - (iv) da operaterji prenosnih sistemov določijo kontaktno osebo, ki je zadolžena za odgovarjanje na vprašanja drugih operaterjev prenosnih sistemov, drugih pooblaščenih subjektov, kakor je navedeno v točki (iii), ali ACER v zvezi s temi informacijami;
- (j) sprejme letni delovni program;
 - (k) prispeva k vzpostavitvi zahtev za interoperabilnost ter nediskriminatornih in preglednih postopkov za dostop do podatkov, kot je določeno v členu 24 Direktive (EU) 2019/944;
 - (l) sprejme letno poročilo;
 - (m) pripravi in sprejme sezonske ocene zadostnosti v skladu s členom 9(2) Uredbe (EU) 2019/941;
 - (n) spodbuja kibernetško varnost in varstvo podatkov v sodelovanju z ustreznimi organi in reguliranimi subjekti;
 - (o) upošteva razvoj prilagajanja odjema pri izvajanju svojih nalog.
2. ENTSO za električno energijo ACER poroča o odkritih pomanjkljivostih pri oblikovanju in delovanju regionalnih koordinacijskih centrov.
 3. ENTSO za električno energijo objavi zapisnike zasedanj skupščine, zasedanj upravnega odbora in zasedanj odborov ter javnosti redno posreduje informacije o odločanju in dejavnostih.
 4. Letni delovni program iz točke (j) odstavka 1 vsebuje seznam in opis omrežnih kodeksov, ki jih je treba pripraviti, načrt usklajevanja obratovanja omrežja, dejavnosti raziskav in razvoja, ki jih je treba izvesti v zadevnem letu, in okvirni časovni razpored.
 5. ENTSO za električno energijo da ACER na voljo vse informacije, ki jih ACER potrebuje za izpolnitev svojih nalog na podlagi člena 32(1). Operaterji prenosnih sistemov dajo ENTSO za električno energijo na voljo vse informacije, ki jih ENTSO za električno energijo potrebuje za izpolnitev te zahteve.
 6. ENTSO za električno energijo Komisiji na njeno zahtevo predloži mnenje v zvezi s sprejetjem smernic iz člena 61.

Člen 31

Posvetovanja

1. Pri pripravi predlogov v okviru nalog iz člena 30(1) ENTSO za električno energijo opravi obsežno posvetovanje. To posvetovanje je strukturirano tako, da so lahko upoštevane vse pripombe deležnikov pred dokončnim sprejetjem predloga, na odprt in pregleden način z vsemi ustreznimi deležniki, zlasti z organizacijami, ki zastopajo takšne deležnike. V posvetovanje so vključeni tudi regulativni organi in drugi nacionalni organi, podjetja, ki se ukvarjajo z dobavo in proizvodnjo, uporabniki sistema, vključno z odjemalci, operaterji distribucijskih sistemov, vključno z ustreznimi panožnimi združenji, tehničnimi organi in združenji deležnikov. Cilj posvetovanja je pridobiti mnenja in predloge vseh ustreznih strani v postopku odločanja.
2. Vsi dokumenti in zapisniki zasedanj v zvezi s posvetovanjem iz odstavka 1 se objavijo.

3. Pred sprejetjem predlogov iz člena 30(1) ENTSO za električno energijo navede, kako je upošteval pripombe, ki jih je prejel med posvetovanjem. Če pripomb ni upošteval, to obrazloži.

Člen 32

Spremljanje s strani ACER

1. ACER spremlja izvajanje nalog ENTSO za električno energijo iz člena 30(1), (2) in (3) ter o svojih ugotovitvah poroča Komisiji.

ACER spremlja, kako ENTSO za električno energijo izvaja omrežne kodekse, oblikovane na podlagi člena 59. Če ENTSO za električno energijo ne izvaja teh omrežnih kodeksov, ACER od ENTSO za električno energijo zahteva, da predloži ustrezno obrazloženo razlago, zakaj tega ni storil. ACER o tej obrazložitvi obvesti Komisijo in poda svoje mnenje o njej.

ACER spremlja in analizira izvajanje omrežnih kodeksov in smernic, ki jih sprejme Komisija v skladu s členom 58(1), ter njihov vpliv na harmonizacijo veljavnih pravil, namenjeno spodbujanju povezovanja trgov ter nediskriminacije, učinkovite konkurence in uspešnega delovanja trga, ter o tem poroča Komisiji.

2. ENTSO za električno energijo ACER v mnenje predloži osnutek razvojnega načrta omrežja za celotno Unijo, osnutek letnega delovnega programa, vključno z informacijami o postopku posvetovanja, in druge dokumente iz člena 30(1).

Kadar meni, da osnutek letnega delovnega programa ali osnutek razvojnega načrta omrežja za celotno Unijo, ki ju je predložil ENTSO za električno energijo, ne prispevata k nediskriminaciji, učinkoviti konkurenci, uspešnemu delovanju trga ali k zadostnim čezmejnimi povezavam, ki bi bile na voljo tretjim stranem, ACER v dveh mesecih od predložitve poda ustrezno obrazloženo mnenje ter priporočila ENTSO za električno energijo in Komisiji.

Člen 33

Stroški

Stroške, povezane z dejavnostmi ENTSO za električno energijo iz členov 28 do 32 in 58 do 61 te uredbe ter iz člena 11 Uredbe (EU) št. 347/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²³⁾, krijejo operaterji prenosnih sistemov, pri čemer se upoštevajo pri izračunu tarif. Regulativni organi stroške odobrijo le, če so razumni in primerni.

Člen 34

Regionalno sodelovanje operaterjev prenosnih sistemov

1. Operaterji prenosnih sistemov znotraj ENTSO za električno energijo vzpostavijo regionalno sodelovanje, da bi prispevali k nalogam iz člena 30(1), (2) in (3). Zlasti vsaki dve leti objavijo regionalni naložbeni načrt, na podlagi katerega se lahko odločajo glede naložb. ENTSO za električno energijo spodbuja sodelovanje med operaterji prenosnih sistemov na regionalni ravni za zagotovitev interoperabilnosti, komuniciranja in spremljanja regionalne učinkovitosti na področjih, ki še niso harmonizirana na ravni Unije.

2. Za zagotovitev optimalnega upravljanja omrežja operaterji prenosnih sistemov spodbujajo obratovalne dogovore, prav tako spodbujajo razvoj izmenjave energije, usklajeno dodeljevanje čezmejnih zmogljivosti, in sicer z nediskriminatornimi tržnimi rešitvami in ob ustreznem upoštevanju konkretnih koristi implicitnih dražb za kratkoročne dodelitve, ter povezovanje mehanizmov izravnave in rezerv električne energije.

⁽²³⁾ Uredba (EU) št. 347/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2013 o smernicah za vseevropsko energetska infrastrukturo in razveljavitvi Odločbe št. 1364/2006/ES in spremembi uredb (ES) št. 713/2009, (ES) št. 714/2009 in (ES) št. 715/2009 (UL L 115, 25.4.2013, str. 39).

3. Za namene doseganja ciljev iz odstavkov 1 in 2 lahko Komisija določi geografsko območje posameznih struktur regionalnega sodelovanja, pri tem pa upošteva obstoječe strukture regionalnega sodelovanja. Vsaka država članica lahko spodbuja sodelovanje na več kot enem geografskem območju.

Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 68 za dopolnitev te uredbe z določitvijo geografskih območij, ki jih pokrivajo posamezne strukture regionalnega sodelovanja. V ta namen se Komisija posvetuje z regulativnimi organi, ACER in ENTSO za električno energijo.

Delegirani akti iz tega odstavka ne posegajo v člen 36.

Člen 35

Vzpostavitev in poslanstvo regionalnih koordinacijskih centrov

1. Vsi operaterji prenosnih sistemov v posamezni regiji obratovanja sistema do 5. julija 2020 zadevnim regulativnim organom predložijo predlog za vzpostavitev regionalnih koordinacijskih centrov v skladu z merili iz tega poglavja.

Regulativni organi v regiji obratovanja sistema predlog pregledajo in odobrijo.

Predlog vključuje vsaj naslednje elemente:

- (a) državo članico, v kateri bo pričakovani sedež regionalnih koordinacijskih centrov, in udeležene operaterje prenosnih sistemov;
- (b) organizacijsko, finančno in obratovalno ureditev, potrebno za zagotovitev učinkovitega, sigurnega in zanesljivega obratovanja medsebojno povezanega prenosnega sistema;
- (c) načrt za izvedbo za začetek obratovanja regionalnih koordinacijskih centrov;
- (d) statute in poslovnike regionalnih koordinacijskih centrov;
- (e) opis postopkov sodelovanja v skladu s členom 38;
- (f) opis ureditev v zvezi z odgovornostjo regionalnih koordinacijskih centrov v skladu s členom 47;
- (g) kadar se dva regionalna koordinacijska centra vzdržujeta izmenično v skladu s členom 36(2), opis ureditev za zagotavljanje jasnih odgovornosti navedenih koordinacijskih centrov in postopkov glede izvajanja njunih nalog.

2. Potem ko regulativni organi odobrijo predlog iz odstavka 1, regionalni koordinacijski centri nadomestijo regionalne koordinatorje sigurnosti, vzpostavljene v skladu s smernico za obratovanje sistema, sprejeto na podlagi člena 18(5) Uredbe (ES) št. 714/2009, in začnejo delovati do 1. julija 2022.

3. Regionalni koordinacijski centri imajo pravno obliko, kakor je določena v Prilogi II k Direktivi (EU) 2017/1132 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²³⁾.

4. Regionalni koordinacijski centri pri opravljanju svojih nalog po pravu Unije delujejo neodvisno od nacionalnih interesov in od interesov operaterjev prenosnih sistemov.

5. Regionalni koordinacijski centri dopolnjujejo vlogo operaterjev prenosnih sistemov z opravljanjem nalog regionalnega pomena, ki so jim dodeljene v skladu s členom 37. Operaterji prenosnih sistemov so odgovorni za upravljanje pretokov električne energije ter zagotavljanje sigurnega, zanesljivega in učinkovitega elektroenergetskega sistema v skladu s točko (d) člena 40(1) Direktive (EU) 2019/944.

⁽²³⁾ Direktiva (EU) 2017/1132 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. junija 2017 o določenih vidikih prava družb (UL L 169, 30.6.2017, str. 46).

Člen 36

Geografsko območje regionalnih koordinacijskih centrov

1. ENTSO za električno energijo do 5. januarja 2020 ACER posreduje predlog z navedbo, kateri operaterji prenosnih sistemov, trgovalna območja, meje trgovalnih območij, območja določanja zmogljivosti in regije za usklajevanje prekinitve napajanja so zajeti v posamezni regiji obratovanja sistema. V predlogu se upošteva topologija omrežja, vključno s stopnjo medsebojne povezanosti in medsebojne in odvisnosti elektroenergetskega sistema v smislu tokov in velikosti regije, ki mora zajemati vsaj eno območje določanja zmogljivosti.
2. Operaterji prenosnih sistemov v posamezni regiji obratovanja sistema sodelujejo v okviru regionalnem koordinacijskem centru, ustanovljenem v tej regiji. V izjemnih okoliščinah, kadar je regulacijsko območje operater prenosnega sistema del različnih sinhronih območij, lahko operater prenosnih sistemov sodeluje v okviru dveh regionalnih koordinacijskih centrov. Predlog iz odstavka 1 za meje trgovalnih območij, ki so ob regijah obratovanja sistema, določa, kako mora potekati usklajevanje med regionalnimi koordinacijskimi centri za te meje. Za sinhrono območje celinske Evrope, kjer bi se lahko dejavnosti dveh regionalnih koordinacijskih centrov prekrivale v regiji obratovanja sistema, se operaterji prenosnih sistemov te regije odločijo, da v tej regiji imenujejo en sam regionalni koordinacijski center ali da oba regionalna centra izmenično opravljata nekatere ali vse naloge regionalnega pomena v celotni regiji obratovanja sistema, druge naloge pa opravlja en sam imenovani regionalni koordinacijski center.
3. ACER v treh mesecih od prejema predloga iz odstavka 1 predlog opredelitve regij obratovanja sistema bodisi odobri bodisi predlaga spremembe. V slednjem primeru se ACER pred sprejetjem sprememb posvetuje z ENTSO za električno energijo. Sprejeti predlog se objavi na spletnem mestu ACER.
4. Ustrezni operaterji prenosnih sistemov lahko ACER posredujejo predlog za spremembo regij obratovanja sistema, opredeljenih v skladu z odstavkom 1. Uporablja se postopek iz odstavka 3.

Člen 37

Naloge regionalnih koordinacijskih centrov

1. Vsak regionalni koordinacijski center v celotni regiji obratovanja sistema, kjer je vzpostavljen, opravlja vsaj vse naslednje naloge regionalnega pomena:
 - (a) izvajanje usklajenega izračuna zmogljivosti v skladu z metodologijami, razvitimi v skladu s smernico za dodeljevanje zmogljivosti in upravljanje prezasedenosti, sprejeto na podlagi člena 18(5) Uredbe (ES) št. 714/2009;
 - (b) izvajanje usklajene analize sigurnosti v skladu z metodologijami, razvitimi v skladu s smernico za obratovanje sistema, sprejeto na podlagi člena 18(5) Uredbe (ES) št. 714/2009;
 - (c) oblikovanje skupnih modelov omrežja v skladu z metodologijami in postopki, razvitimi v skladu s smernico za obratovanje sistema, sprejeto na podlagi člena 18(5) Uredbe (ES) št. 714/2009;
 - (d) nudenje podpore ocene skladnosti načrtov ohranitve sistema in načrtov za ponovno vzpostavitev sistema operaterjev prenosnih sistemov v skladu s postopkom iz omrežnega kodeksa za izredne razmere in ponovno vzpostavitev sistema, sprejetega na podlagi člena 6(11) Uredbe (ES) št. 714/2009;
 - (e) izvajanje regionalnih napovedi zadostnosti sistema za teden vnaprej do vsaj dneva vnaprej in priprava ukrepov za zmanjšanje tveganj v skladu z metodologijo, določeno v členu 8 Uredbe (EU) 2019/941, in postopki, določeni v smernici za obratovanje sistema, sprejeti na podlagi člena 18(5) Uredbe (ES) št. 714/2009;
 - (f) izvajanje regionalnega usklajevanja za načrtovanje prekinitve napajanja v skladu s postopki in metodologijami, določenimi v smernici za obratovanje sistema, sprejeti na podlagi člena 18(5) Uredbe (ES) št. 714/2009;
 - (g) usposabljanje in certificiranje osebja, ki dela za regionalne koordinacijske centre;
 - (h) nudenje podpore usklajevanja in optimizacije ponovne vzpostavitve na regionalni ravni, kot zahtevajo operaterji prenosnih sistemov;

- (i) izvajanje analize in poročanje po obratovanju in po motnjah;
- (j) regionalno določanje obsega rezervne zmogljivosti;
- (k) olajšanje regionalne nabave izravnalne moči;
- (l) podpiranje operaterjev prenosnih sistemov, na njihovo zahtevo, pri optimizaciji poravnave med operaterji prenosnih sistemov;
- (m) izvajanje nalog v zvezi z določitvijo regionalnih kriznih scenarijev oskrbe z električno energijo, če in kolikor so prenesene na regionalne koordinacijske centre v skladu s členom 6(1) Uredbe (EU) 2019/941;
- (n) izvajanje nalog v zvezi s sezonskimi ocenami zadostnosti, če in kolikor so prenesene na regionalne koordinacijske centre v skladu s členom 9(2) Uredbe (EU) 2019/941;
- (o) izvajanje izračuna vrednosti največje vstopne zmogljivosti, ki je na razpolago za udeležbo tuje zmogljivosti v mehanizmi za zmogljivost, za namene izdaje priporočila iz člena 26(7);
- (p) izvajanje nalog, povezanih s podpiranjem operaterjev prenosnih sistemov pri ugotavljanju potreb po novih zmogljivostih prenosa, po posodobitvi obstoječih zmogljivosti prenosa ali po alternativnih možnostih, kar je treba sporočiti regionalnim skupinam, oblikovanim v skladu z Uredbo (EU) št. 347/2013, in vključiti v desetletni načrt za razvoj omrežja iz člena 51 Direktive (EU) 2019/944.

Naloge iz prvega pododstavka so podrobneje določene v Prilogi I.

2. Odbor, vzpostavljen s členom 68 Direktive (EU) 2019/944, na predlog Komisije ali države članice izda mnenje o dodelitvi novih svetovalnih nalog regionalnim koordinacijskim centrom. Kadar ta odbor izda pozitivno mnenje o dodelitvi novih svetovalnih nalog, regionalni koordinacijski centri izvajajo te naloge na podlagi predloga, ki ga pripravi ENTSO za električno energijo in odobri ACER v skladu s postopkom iz člena 27.

3. Operaterji prenosnih sistemov svojim regionalnim koordinacijskim centrom zagotovijo potrebne informacije za opravljanje njihovih nalog.

4. Regionalni koordinacijski centri operaterjem prenosnih sistemov v regiji obratovanja sistema zagotovijo vse potrebne informacije za izvajanje usklajenih ukrepov in priporočil, ki jih izdajo regionalni koordinacijski centri.

5. Za naloge iz tega člena, ki niso zajete v ustreznih omrežnih kodeksih ali smernicah, ENTSO za električno energijo pripravi predlog v skladu s postopkom iz člena 27. Regionalni koordinacijski centri izvajajo te naloge na podlagi predloga, ki ga odobri ACER.

Člen 38

Sodelovanje znotraj regionalnih koordinacijskih centrov in med njimi

Vsakodnevno usklajevanje znotraj regionalnih koordinacijskih centrov in med njimi se upravlja s postopkom sodelovanja med operaterji prenosnih sistemov v regiji, po potrebi vključno z ureditvami za usklajevanje med regionalnimi koordinacijskimi centri. Postopek sodelovanja temelji na:

- (a) ureditvi dela za obravnavanje načrtovalnih in operativnih vidikov, relevantnih za naloge iz člena 37;
- (b) postopku za izmenjavo analize ter učinkovitem in vključujočem posvetovanju o predlogih regionalnih koordinacijskih centrov z regionalnimi koordinacijskimi centri v regiji obratovanja sistema in zadevnimi deležniki ter z drugimi regionalnimi koordinacijskimi centri v okviru operativnih zadolžitev in nalog v skladu s členom 40;
- (c) postopku za sprejemanje usklajenih ukrepov in priporočil v skladu s členom 42;

Člen 39

Ureditev dela

1. Regionalni koordinacijski centri delo uredijo tako, da učinkovito, vključujoče, pregledno in na način, ki olajša doseganje soglasja, obravnavajo načrtovalne in operativne vidike v zvezi z nalogami, ki jih je treba izvajati, zlasti ob upoštevanju posebnosti in zahtev teh nalog, kot je določeno v Prilogi I. Regionalni koordinacijski centri tudi oblikujejo postopek za revizijo te ureditve dela.
2. Regionalni koordinacijski centri zagotovijo, da ureditev dela iz odstavka 1 vsebuje pravila za uradno obveščanje zadevnih strani.

Člen 40

Postopek posvetovanja

1. Regionalni koordinacijski centri razvijejo postopek za to, da v okviru svojih dnevnih operativnih zadolžitev in nalog organizirajo ustrezna in redna posvetovanja z operaterji prenosnih sistemov v regiji obratovanja sistema, drugimi regionalnimi koordinacijskimi centri in zadevnimi deležniki. Da bi bilo možno obravnavati regulativna vprašanja, se po potrebi vključijo regulativni organi.
2. Regionalni koordinacijski centri se posvetujejo z državami članicami v regiji obratovanja sistema in s svojimi regionalnimi forumi, če ti obstajajo, o zadevah političnega pomena, kar izključuje vsakodnevne dejavnosti regionalnih koordinacijskih centrov in izvajanje njihovih nalog. Regionalni koordinacijski centri ustrezno upoštevajo priporočila držav članic in v ustreznih primerih njihovih regionalnih forumov.

Člen 41

Preglednost

1. Regionalni koordinacijski centri razvijejo postopek za udeležbo deležnikov in organizirajo redna srečanja z njimi, da bi razpravljali o zadevah v zvezi z učinkovitim, sigurnim in zanesljivim obratovanjem povezanega sistema ter opredelili pomanjkljivosti in predlagali izboljšave.
2. ENTSO za električno energijo in regionalni koordinacijski centri v odnosu do deležnikov in širše javnosti delujejo popolnoma pregledno. Vso relevantno dokumentacijo objavijo na svojih spletnih mestih.

Člen 42

Sprejemanje ter pregled usklajenih ukrepov in priporočil

1. Operaterji prenosnih sistemov v regiji obratovanja sistema razvijejo postopek za sprejemanje in revizijo usklajenih ukrepov in priporočil, ki jih izdajo regionalni koordinacijski centri v skladu z merili iz odstavkov 2, 3 in 4.
2. Regionalni koordinacijski centri operaterjem prenosnih sistemov izdajo usklajene ukrepe v zvezi z nalogami iz točk (a) in (b) člena 37(1). Operaterji prenosnih sistemov izvajajo usklajene ukrepe razen, kadar bi to privedlo do kršenja omejitev obratovalne sigurnosti, ki jih vsak operater prenosnih sistemov opredeli v skladu s smernico za obratovanje sistema, sprejeto na podlagi člena 18(5) Uredbe (ES) št. 714/2009.

Če se operater prenosnega sistema odloči, da ne bo izvajal usklajenih ukrepov iz razlogov, navedenih v tem odstavku, brez nepotrebnega odlašanja na pregleden način sporoči podrobne razloge za to regionalnemu koordinacijskemu centru in operaterjem prenosnih sistemov v regiji obratovanja sistema. V takih primerih regionalni koordinacijski center oceni vpliv te odločitve na druge operaterje prenosnih sistemov v regiji obratovanja sistema in lahko predlaga drugačen niz usklajenih ukrepov, za katere velja postopek iz odstavka 1.

3. Regionalni koordinacijski centri operaterjem prenosnih sistemov izdajo priporočila v zvezi z nalogami iz točk (c) do (p) člena 37(1) ali dodeljenimi v skladu s členom 37(2).

Kadar se operater prenosnega sistema odloči, da priporočila iz odstavka 1 ne bo upošteval, brez nepotrebnega odlašanja predloži utemeljitev za svojo odločitev regionalnim koordinacijskim centrom in drugim operaterjem prenosnih sistemov v regiji obratovanja sistema.

4. Pregled usklajenega ukrepa ali priporočila se sproži na zahtevo enega ali več operaterjev prenosnih sistemov v regiji obratovanja sistema. Po pregledu usklajenega ukrepa ali priporočila regionalni koordinacijski centri potrdijo ali spremenijo ukrep.

5. Ko se za usklajeni ukrep izvede pregled v skladu z odstavkom 4 tega člena, zahteva po pregledu ne zadrži usklajenega ukrepa, razen ko bi izvajanje usklajenega ukrepa privedlo do kršenja omejitev obratovalne sigurnosti, ki jih vsak posamezni operater prenosnih sistemov opredeli v skladu s smernico za obratovanje sistema, sprejeto na podlagi člena 18(5) Uredbe (ES) št. 714/2009.

6. Na predlog države članice ali Komisije in po posvetovanju z odborom, vzpostavljenim s členom 68 Direktive (EU) 2019/944, se lahko države članice v regiji obratovanja sistema skupaj odločijo regionalnemu koordinacijskemu centru odobriti pristojnost za izdajo usklajenih ukrepov za eno ali več nalog iz točk (c) do (p) člena 37(1) te uredbe.

Člen 43

Upravni odbor regionalnih koordinacijskih centrov

1. Regionalni koordinacijski centri oblikujejo upravni odbor zaradi sprejemanja ukrepov v zvezi z njihovim upravljanjem in spremljanjem njihove učinkovitosti.

2. Upravni odbor sestavljajo člani, ki zastopajo vse operaterje prenosnih sistemov, ki so udeleženi v ustreznem regionalnem koordinacijskem centru.

3. Upravni odbor je odgovoren za:

(a) pripravo in potrditev statuten in poslovnikov regionalnih koordinacijskih centrov;

(b) odločanje o organizacijski strukturi in njeno uvedbo;

(c) pripravo in potrditev letnega proračuna;

(d) razvoj in potrditev postopkov sodelovanja v skladu s členom 38.

4. Med pristojnosti upravnega odbora ne sodijo pristojnosti, povezane z vsakodnevnimi dejavnostmi regionalnih koordinacijskih centrov in opravljanjem njegovih nalog.

Člen 44

Organizacijska struktura

1. Operaterji prenosnih sistemov v posamezni regiji obratovanja sistema vzpostavijo organizacijsko strukturo regionalnih koordinacijskih centrov, ki podpira varnost njihovih nalog.

Organizacijska struktura določa:

(a) pristojnosti, naloge in odgovornosti osebja;

(b) razmerje in hierarhično strukturo med različnimi deli in postopki organizacije.

2. Regionalni koordinacijski centri lahko za učinkovito in zanesljivo izvajanje svojih nalog, kadar je to nujno potrebno, vzpostavijo regionalna predstavništva za obravnavo podregionalnih posebnosti ali nujno potrebno, imenujejo podporne regionalne koordinacijske centre.

Člen 45

Oprema in osebje

Regionalni koordinacijski centri imajo na razpolago vse človeške, tehnične, fizične in finančne vire, potrebne za izpolnjevanje svojih obveznosti iz te uredbe in za neodvisno in nepristransko opravljanje svojih nalog.

Člen 46

Spremljanje in poročanje

1. Regionalni koordinacijski centri vzpostavijo postopek za neprekinjeno spremljanje vsaj:
 - (a) svoje operativne učinkovitosti;
 - (b) izdanih usklajenih ukrepov in priporočil, stopnje izvajanja usklajenih ukrepov in priporočil s strani operaterjev prenosnih sistemov ter doseženega izida;
 - (c) uspešnosti in učinkovitosti vsake izmed nalog, za katero so odgovorni, in po potrebi rotacije teh nalog.
2. Regionalni operativni centri na pregleden način obračunavajo svoje stroške in o njih poročajo ACER ter regulativnim organom v regiji obratovanja sistema.
3. Regionalni koordinacijski centri ENTSO za električno energijo, ACER, regulativnim organom v regiji obratovanja sistema in usklajevalni skupini za električno energijo predložijo letno poročilo o izidu spremljanja iz odstavka 1 z informacijami o svoji učinkovitosti.
4. Regionalni koordinacijski centri o pomanjkljivostih, odkritih med postopkom spremljanja iz odstavka 1, poročajo ENTSO za električno energijo, regulativnim organom v regiji obratovanja sistema, ACER in drugim pristojnim organom držav članic, odgovornim za preprečevanje in obvladovanje kriznih razmer. Zadevni regulativni organi v regiji obratovanja sistema lahko na podlagi tega poročila regionalnim koordinacijskim centrom predlagajo ukrepe za odpravo pomanjkljivosti.
5. Regionalni koordinacijski centri poročila iz odstavkov 3 in 4 objavijo brez poseganja v potrebo po varovanju varnosti in zaupnosti poslovno občutljivih informacij.

Člen 47

Pravna odgovornost

Operaterji prenosnih sistemov v regiji obratovanja sistema v predlogih za vzpostavitev regionalnih koordinacijskih centrov v skladu s členom 35 vključijo vse potrebno za kritje odgovornosti v zvezi z izvajanjem svojih nalog. Metoda, uporabljena za zagotavljanje kritja, upošteva pravni status regionalnih koordinacijskih centrov in raven razpoložljivega komercialnega zavarovanja.

Člen 48

Desetletni razvojni načrt omrežja

1. Razvojni načrt omrežja za celotno Unijo iz točke (b) člena 30(1) vključuje modeliranje integriranega omrežja, razvoj scenarijev in oceno odpornosti sistema.

Razvojni načrt omrežja za celotno Unijo zlasti:

- (a) temelji na nacionalnih naložbenih načrtih ob upoštevanju regionalnih naložbenih načrtov iz člena 34(1) te uredbe in po potrebi vidikov Unije za načrtovanje omrežij, kot je to določeno v Uredbi (EU) št. 347/2013; zanj se izvede analiza stroškov in koristi načrta z uporabo metodologije, določene v členu 11 navedene uredbe;

- (b) glede čezmejnih povezav temelji tudi na razumnih potrebah različnih uporabnikov sistema in vključuje dolgoročne obveznosti vlagateljev iz členov 44 in 51 Direktive (EU) 2019/944 ter
- (c) prepoznavna vrzeli pri naložbah, zlasti v zvezi s čezmejnimi zmogljivostmi.

Glede na točko (c) prvega pododstavka se razvojnemu načrtu omrežja za celotno Unijo lahko priloži pregled ovir za povečanje čezmejne zmogljivosti omrežja, nastalih zaradi različnih postopkov ali praks za odobritev.

2. ACER predloži mnenje o nacionalnih 10-letnih razvojnih načrtih omrežij, da preveri njihovo skladnost z razvojnim načrtom omrežja za celotno Unijo. Če ACER opazi neskladnosti med nacionalnim 10-letnim razvojnim načrtom omrežja in razvojnim načrtom omrežja za celotno Unijo, predlaga ustrezno spremembo nacionalnega 10-letnega razvojnega načrta omrežja ali razvojnega načrta omrežja za celotno Unijo, kakor je primerno. Če je tak nacionalni 10-letni razvojni načrt omrežja oblikovan v skladu s členom 51 Direktive (EU) 2019/944, ACER ustreznemu regulativnemu organu predlaga spremembo nacionalnega 10-letnega razvojnega načrta omrežja v skladu s členom 51(7) navedene direktive in o tem obvesti Komisijo.

Člen 49

Mehanizem medsebojnih nadomestil operaterjev prenosnih sistemov

1. Operaterji prenosnih sistemov prejmejo nadomestilo za stroške, nastale zaradi gostovanja čezmejnih pretokov električne energije po njihovih omrežjih.
2. Nadomestilo iz odstavka 1 izplačajo operaterji nacionalnih prenosnih sistemov, v katerih čezmejni pretoki izvirajo, in sistemov, v katerih ti pretoki ponikajo.
3. Nadomestila se izplačujejo redno za določeno preteklo obdobje. Naknadni popravki izplačanih nadomestil se opravijo zaradi upoštevanja dejanskih stroškov, kadar je to potrebno.

Prvo obdobje, za katero se izplačajo nadomestila, se opredeli v smernicah iz člena 61.

4. Komisija sprejme delegirane akte v skladu s členom 68 za dopolnitev te uredbe z vzpostavitvijo višine nadomestil, ki jih je treba izplačati.
5. Obseg prevajanja čezmejnih pretokov in obseg čezmejnih pretokov, ki izvirajo ali ponikajo v nacionalnih prenosnih sistemih, se določi na podlagi fizičnega pretoka električne energije, ki se dejansko izmeri v danem obdobju.
6. Stroški, nastali zaradi gostovanja čezmejnih pretokov, se določijo na podlagi predvidenega dolgoročnega povprečja dodatnih stroškov, ob upoštevanju izgub, naložb v novo infrastrukturo in ustreznega deleža stroškov obstoječe infrastrukture, če se ta infrastruktura uporablja za prenos čezmejnih pretokov, zlasti ob upoštevanju potrebe po zagotavljanju zanesljivosti oskrbe. Pri ugotavljanju nastalih stroškov se uporabijo priznane standardne metode za izračun stroškov. Koristi, ki jih omrežje pridobi zaradi gostovanja čezmejnih pretokov, se upoštevajo za zmanjšanje višine prejetih nadomestil.
7. Če so prenosna omrežja dveh ali več držav članic v celoti ali delno vključena v en regulacijski blok, se izključno za namene mehanizma medsebojnih nadomestil operaterjev prenosnih sistemov šteje, da je regulacijski blok kot celota del prenosnega omrežja ene od zadevnih držav članic, s čimer se zagotovi, da se pretoki znotraj regulacijskih blokov ne štejejo za čezmejni pretok iz točka (b) člena 2(2) in da ne prihaja do izplačila nadomestil v skladu z odstavkom 1 tega člena. Regulativni organi zadevnih držav članic lahko odločijo, kateri od zadevnih držav članic bo pripadal regulacijski blok kot celota.

Člen 50

Zagotavljanje informacij

1. Zaradi zagotavljanja sigurnosti omrežij v zvezi z upravljanjem prezasedenosti operaterji prenosnih sistemov vzpostavijo mehanizme za usklajevanje in izmenjavo informacij.

2. Varnostni standardi ter standardi za načrtovanje in obratovanje, ki jih uporabljajo operaterji prenosnih sistemov, se objavijo. Objavljene informacije zajemajo splošen sistem za izračun celotne prenosne zmogljivosti in prenosne rezerve, ki temelji na električnih in fizikalnih lastnostih omrežja. Taki sistemi morajo pridobiti odobritev regulativnih organov.
3. Operaterji prenosnih sistemov objavijo ocene razpoložljivih prenosnih zmogljivosti za vsak dan in prikažejo vse proste prenosne zmogljivosti, ki so že rezervirane. Objave se opravijo v določenih časovnih razmikih pred dnevom prenosa in v vsakem primeru zajemajo ocene za teden in mesec vnaprej ter kvantitativno oceno pričakovane zanesljivosti razpoložljivih zmogljivosti.
4. Operaterji prenosnih sistemov objavijo ustrezne podatke o napovedani in dejanski agregirani porabi, o razpoložljivosti in dejanski uporabi proizvodnih zmogljivosti in odjemnih objektov, o razpoložljivosti in uporabi omrežij in medsebojnih povezav ter o izravnalni energiji, rezervni zmogljivosti in razpoložljivosti prožnosti. V zvezi z razpoložljivostjo in dejansko uporabo manjših proizvodnih zmogljivosti in odjemnih objektov se lahko uporabijo agregirani ocenjeni podatki.
5. Zadevni udeleženci na trgu operaterjem prenosnih sistemov zagotovijo ustrezne podatke.
6. Proizvodnja podjetja, ki imajo ali upravljajo proizvodne naprave, od katerih ima vsaj ena proizvodna naprava inštalirano zmogljivost vsaj 250 MW, ali imajo portfelj proizvodnih naprav za vsaj 400 MW, pet let hranijo urne podatke za posamezen obrat, ki so potrebni za preverjanje vseh obratovalnih odločitev dispečiranja in ponudbene strategije na borzah električne energije, na dražbah medsebojnih povezav, trgih rezervne energije in prostih trgih, da so ti na razpolago regulativnemu organu, nacionalnemu organu za konkurenco in Komisiji. Podatki na obrat in uro, ki jih je treba hraniti, med drugim vključujejo podatke o razpoložljivih proizvodnih zmogljivostih in predvidenih rezervnih zmogljivostih, vključno z dodelitvijo teh predvidenih rezervnih zmogljivosti na ravni obrata, v času dražbe ali proizvodnje.
7. Operaterji prenosnih sistemov si redno izmenjujejo niz dovolj točnih podatkov o omrežju in pretoku obremenitve z namenom, da lahko vsak operater prenosnega sistema na svojem območju izračuna pretok obremenitve. Isti niz podatkov se na zahtevo posreduje regulativnim organom, Komisiji ter državam članicam. Regulativni organi, države članice in Komisija ravnajo s tem nizom podatkov zaupno in zagotovijo zaupno ravnanje tudi s strani svetovalcev, ki na njihovo zahtevo opravljajo analitsko delo na podlagi teh podatkov.

Člen 51

Certificiranje operaterjev prenosnih sistemov

1. Komisija preuči vsako obvestilo o odločitvi o certificiranju operaterja prenosnega sistema v skladu s členom 52(6) Direktive (EU) 2019/944 takoj, ko ga prejme. Komisija v dveh mesecih po prejemu takšnega obvestila zadevnemu regulativnemu organu izda mnenje glede skladnosti s členom 43 ter bodisi členom 52(2) bodisi členom 53 Direktive (EU) 2019/944.

Komisija lahko pri pripravi mnenja iz prvega pododstavka od ACER zahteva, da poda svoje mnenje o odločitvi regulativnega organa o certifikaciji. V tem primeru se dvomesečni rok iz prvega pododstavka podaljša za nadaljnja dva meseca.

Če Komisija v rokih iz prvega in drugega pododstavka ne izda mnenja, se šteje, da odločitvi regulativnega organa ne nasprotuje.

2. V dveh mesecih po prejemu mnenja Komisije regulativni organ sprejme končno odločitev o certificiranju operaterja prenosnega sistema, pri čemer v čim večji meri upošteva mnenje Komisije. Odločitev regulativnega organa in mnenje Komisije se objavita skupaj.
3. Regulativni organi ali Komisija lahko v kateri koli fazi postopka od operaterja prenosnega sistema ali podjetja, ki opravlja katero koli dejavnost proizvodnje ali dobave, zahtevajo vse informacije, ki jih potrebujejo za izvajanje svojih nalog iz tega člena.

4. Regulativni organi in Komisija varujeta zaupnost poslovno občutljivih informacij.
5. Če Komisija prejme obvestilo o certificiranju operaterja prenosnega sistema v skladu s členom 43(9) Direktive (EU) 2019/944, sprejme odločitev o certificiranju. Regulativni organ ravna v skladu z odločitvijo Komisije.

POGLAVJE VI

OBRATOVANJE DISTRIBUCIJSKEGA SISTEMA

Člen 52

Evropsko telo za operaterje distribucijskih sistemov

1. Operaterji distribucijskih sistemov sodelujejo na ravni Unije v okviru telesa EU ODS, da spodbujajo dokončno vzpostavitev in delovanje notranjega trga električne energije ter spodbujajo optimalno upravljanje in usklajeno obratovanje distribucijskih in prenosnih sistemov. Operaterji distribucijskih sistemov, ki želijo biti udeleženi v telesu EU ODS, imajo pravico, da postanejo registrirani člani telesa.

Registrirani člani lahko sodelujejo v telesu EU ODS neposredno ali pa jih zastopa nacionalno združenje, ki ga imenuje država članica, ali združenje na ravni Unije.

2. Operaterji distribucijskih sistemov se imajo pravico združevati prek ustanovitve telesa EU ODS. Telo EU ODS izvaja naloge in postopke v skladu s členom 55. Kot strokovno telo, ki deluje v skupnem interesu Unije, telo EU ODS ne sme predstavljati posameznih interesov niti vplivati na postopek sprejemanja odločitev za promocijo določenih interesov.

3. Člani telesa EU ODS se morajo registrirati in plačati pravično ter sorazmerno članarino, ki ustreza številu odjemalcev, povezanih z zadevnimi operaterji distribucijskih sistemov.

Člen 53

Ustanovitev telesa EU ODS

1. Telo EU ODS sestavljajo vsaj generalna skupščina, upravni odbor, strateška svetovalna skupina, strokovne skupine in generalni sekretar.

2. Operaterji distribucijskih sistemov do 5. julija 2020 Komisiji in ACER predložijo osnutek statotov v skladu s členom 54, vključno s kodeksom ravnanja, seznam registriranih članov, osnutek poslovnika, vključno s poslovníkom za posvetovanje z ENTSO za električno energijo in drugimi deležniki ter pravili financiranja, telesa EU ODS, ki se ustanavlja.

V osnutku poslovnika telesa EU ODS je zagotovljena uravnotežena zastopanost vseh sodelujočih operaterjev distribucijskih omrežij.

3. V dveh mesecih po prejemu osnutka statotov, seznama članov in osnutka poslovnika ACER po uradnem posvetovanju z organizacijami, ki zastopajo vse deležnike, zlasti uporabnike distribucijskih sistemov, Komisiji predloži svoje mnenje

4. Komisija v treh mesecih po prejemu mnenja ACER poda mnenje o osnutku statotov, seznamu članov in osnutku poslovnika, ob upoštevanju mnenja ACER iz odstavka 3.

5. Operaterji distribucijskih sistemov v treh mesecih po prejemu pozitivnega mnenja Komisije ustanovijo telo EU ODS, sprejmejo njegove statute in poslovnik ter jih objavijo.

6. Dokumenti iz odstavka 2 se predložijo Komisiji in ACER v primeru sprememb ali na obrazloženo zahtevo enega od njiju. Komisija in ACER mnenje izdeta v skladu s postopkom iz odstavkov 2, 3 in 4.

7. Stroške, povezane z dejavnostmi telesa EU ODS, nosijo operaterji distribucijskih sistemov, ki so registrirani člani, in se upoštevajo pri izračunu tarif. Regulativni organi stroške odobrijo le, če so razumni in sorazmerni.

Člen 54

Glavna pravila in postopki za telo EU ODS

1. Statuti subjekta EU ODS, sprejet v skladu s členom 53, varujejo naslednja načela:
 - (a) sodelovanje pri delu telesa EU ODS je omejeno na registrirane člane z možnostjo prenosa pooblastil znotraj članstva;
 - (b) strateške odločitve v zvezi z dejavnostmi telesa EU ODS ter politične smernice za upravni odbor sprejme generalna skupščina;
 - (c) odločitve generalne skupščine se sprejmejo v skladu z naslednjimi pravili:
 - (i) vsak član ima število glasov, ki je sorazmerno številu njegovih odjemalcev;
 - (ii) oddanih je 65 % glasov, dodeljenih članom, ter
 - (iii) odločitev je sprejeta z večino 55 % članov;
 - (d) odločitve generalne skupščine se zavrnejo v skladu z naslednjimi pravili:
 - (i) vsak član ima število glasov, ki je sorazmerno številu njegovih odjemalcev;
 - (ii) oddanih je 35 % glasov, dodeljenih članom, ter
 - (iii) odločitev se zavrne z vsaj 25 % članov;
 - (e) upravni odbor izvoli generalna skupščina za največ štiriletni mandat;
 - (f) upravni odbor izmed svojih članov imenuje predsednika in tri podpredsednike;
 - (g) sodelovanje med operaterji prenosnih sistemov in operaterji distribucijskih sistemov v skladu s členoma 56 in 57 poteka pod vodstvom upravnega odbora;
 - (h) odločitve upravnega odbora se sprejmejo z absolutno večino;
 - (i) generalna skupščina na predlog upravnega odbora izmed svojih članov imenuje generalnega sekretarja za štiriletni mandat z možnostjo enkratnega ponovnega imenovanja;
 - (j) generalna skupščina na predlog upravnega odbora imenuje strokovne skupine, pri čemer vsaka šteje največ 30 članov, tretjina od njih pa je lahko nečlanov telesa EU DSO; poleg tega so strokovne skupine ene „države“ vzpostavljene in sestavljene iz po enega predstavnika operaterjev distribucijskih sistemov iz vsake države članice.
2. Postopki, ki jih sprejme telo EU ODS, zagotavljajo pravično ter sorazmerno obravnavanje njegovih članov in odražajo različne geografske in gospodarske strukture članstva. V postopkih je določeno zlasti, da:
 - (a) upravni odbor sestavljajo predsednik odbora in 27 predstavnikov članov, od teh:
 - (i) jih devet predstavlja člane z več kot 1 milijonom uporabnikov omrežja;
 - (ii) jih devet predstavlja člane z več kot 100 000 in manj kot 1 milijonom uporabnikov omrežja ter
 - (iii) devet pa jih predstavlja člane z manj kot 100 000 uporabnikov omrežja;
 - (b) predstavniki obstoječih združenj operaterjev distribucijskih sistemov lahko na sestankih upravnega odbora sodelujejo kot opazovalci;
 - (c) upravni odbor lahko sestavljajo največ trije predstavniki članov, ki imajo svoj sedež v isti državi članici ali so iz iste industrijske skupine;

- (d) vsakega podpredsednika odbora imenujejo izmed predstavnikov članov v vsaki kategoriji iz točke (a);
- (e) predstavniki članov s sedežem v eni državi članici ali v isti industrijski skupini ne smejo tvoriti večine udeleženi v strokovni skupini;
- (f) upravni odbor vzpostavi strateško svetovalno skupino, ki zagotavlja mnenje upravnemu odboru in strokovnim skupinam, sestavljajo pa jo predstavniki evropskih združenj operaterjev distribucijskih sistemov in predstavniki držav članic, ki niso zastopane v upravnem odboru.

Člen 55

Naloge telesa EU ODS

1. Naloge telesa EU ODS so naslednje:
 - (a) spodbujanje obratovanja ter načrtovanja distribucijskih omrežij v sodelovanju z obratovanjem in načrtovanjem prenosnih omrežij;
 - (b) lajšanje vključevanja obnovljivih virov energije, porazdeljene proizvodnje in drugih virov, ki so priključeni v distribucijsko omrežje, kot je shranjevanje energije;
 - (c) lajšanje prožnosti na strani odjema, odziva ter dostopa uporabnikov distribucijskega omrežja do trgov;
 - (d) prispevanje k digitalizaciji distribucijskih sistemov, vključno z uvedbo pametnih omrežij in sistemov naprednega merjenja;
 - (e) nudenje podpore razvoju upravljanja podatkov, kibernetne varnosti in varstva podatkov v sodelovanju z ustreznimi organi in reguliranimi subjekti;
 - (f) sodelovanje pri oblikovanju omrežnih kodeksov, ki so pomembni za obratovanje in načrtovanje distribucijskih omrežij ter usklajeno obratovanje prenosnih omrežij in distribucijskih omrežij, v skladu s členom 59.
2. Poleg tega telo EU ODS:
 - (a) sodeluje z ENTSO za električno energijo pri spremljanju izvajanja omrežnih kodeksov in smernic, ki so sprejeti v skladu s to uredbo in so pomembni za obratovanje in načrtovanje distribucijskih omrežij ter usklajeno obratovanje prenosnih omrežij in distribucijskih omrežij;
 - (b) sodeluje z ENTSO za električno energijo in sprejema najboljše prakse usklajenega obratovanja ter načrtovanja prenosnih in distribucijskih sistemov, vključno z zadevami, kot so izmenjava podatkov med operaterji in usklajevanja porazdeljenih virov energije;
 - (c) ugotavlja najboljše prakse na področjih, določenih v odstavku 1, in uvaja izboljšave pri energetske učinkovitosti v distribucijskih omrežjih;
 - (d) sprejme letni delovni program in letno poročilo;
 - (e) deluje v skladu s konkurenčnim pravom in zagotavlja nevtralnost.

Člen 56

Posvetovanja med postopkom priprave omrežnih kodeksov

1. V okviru sodelovanja pri oblikovanju novih omrežnih kodeksov na podlagi člena 59 telo EU ODS v skladu s poslovnikom o posvetovanju iz člena 53 v zgodnji fazi postopka opravi obsežno posvetovanje na odprt in pregleden način z vsemi ustreznimi deležniki, zlasti z organizacijami, ki zastopajo takšne deležnike. V posvetovanje so vključeni tudi regulativni organi in drugi nacionalni organi, podjetja, ki se ukvarjajo z dobavo in proizvodnjo, uporabniki sistema, vključno z odjemalci, tehnični organi in združenja deležnikov. Cilj posvetovanja je pridobiti mnenja in predloge vseh ustreznih strani v postopku odločanja.

2. Vsi dokumenti in zapisniki zasedanj v zvezi s posvetovanjem iz odstavka 1 se objavijo.
3. Telo EU ODS preuči mnenja, izražena med posvetovanji. Pred sprejetjem predlogov omrežnih kodeksov iz člena 59 telo EU ODS navede, kako je upoštevalo pripombe, ki jih je prejelo med posvetovanjem. Če pripomb ni upoštevalo, to obrazloži.

Člen 57

Sodelovanje med operaterji distribucijskih sistemov in operaterji prenosnih sistemov

1. Operaterji distribucijskih sistemov in operaterji prenosnih sistemov med seboj sodelujejo pri načrtovanju in obratovanju svojih omrežij. Operaterji distribucijskih sistemov in operaterji prenosnih sistemov si še posebej izmenjajo vse potrebne informacije in podatke o učinkih proizvodnih naprav in prilagajanja odjema, dnevnem obratovanju svojih omrežij in dolgoročnem načrtovanju naložb v omrežja, in sicer z namenom zagotavljanja stroškovno učinkovitega, sigurnega in zanesljivega razvoja in obratovanja svojih omrežij.
2. Operaterji distribucijskih sistemov in operaterji prenosnih sistemov med seboj sodelujejo, da vzpostavijo usklajen dostop do virov, kot so porazdeljena proizvodnja, shranjevanje energije ali prilagajanje odjema, da lahko zadovoljijo posebne potrebe tako operaterjev distribucijskega sistemov kot operaterjev prenosnih sistemov.

POGLAVJE VII

OMREŽNI KODEKSI IN SMERNICE

Člen 58

Sprejetje omrežnih kodeksov in smernic

1. Komisija lahko ob upoštevanju pooblastil iz členov 59, 60 in 61 sprejme izvedbene ali delegirane akte. Takšni akti se lahko sprejmejo kot omrežni kodeksi na podlagi predlogov, ki jih oblikuje ENTSO za električno energijo, ali, kadar je tako določeno s prednostnim seznamom na podlagi člena 59(3), telo EU ODS, kadar je primerno v sodelovanju z ENTSO za električno energijo, in ACER v skladu s postopkom iz člena 59 ali kot smernice v skladu s postopkom iz člena 61.
2. Omrežni kodeksi in smernice:
 - (a) omogočijo zagotovitev minimalne ravni harmonizacije, potrebne za doseganje ciljev te uredbe;
 - (b) upoštevajo regionalne posebnosti, kadar je ustrezno;
 - (c) ne prekoračijo okvirov, potrebnih za namene točke (a), ter
 - (d) ne posegajo v pravico držav članic, da oblikujejo nacionalne omrežne kodekse, ki ne vplivajo na trgovanje med območji.

Člen 59

Oblikovanje omrežnih kodeksov

1. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje izvedbenih aktov, da se zagotovijo enotni pogoji za izvajanje te uredbe z oblikovanjem omrežnih kodeksov za naslednja področja:
 - (a) pravila glede sigurnosti in zanesljivosti omrežja, vključno s pravili o tehničnih rezervnih zmogljivostih prenosa za sigurno obratovanje omrežja ter pravili glede interoperabilnosti, s katerimi se izvajajo členi 34 do 47 in člen 57 te uredbe ter člen 40 Direktive (EU) 2019/944, vključno s pravili v zvezi s stanji sistema, popravni ukrepi in omejitvami obratovalne sigurnosti, regulacijo napetosti in upravljanjem jalove moči, upravljanjem kratkostičnega toka, upravljanjem pretoka delovne moči, analizo in obravnavo nepredvidenih dogodkov, zaščitno opremo in zaščitnimi sistemi, izmenjavo podatkov, skladnostjo, usposabljanjem, analizo operativnega načrtovanja in analizo sigurnosti, regionalnim usklajevanjem sigurnosti obratovanja, usklajevanjem prekinitev napajanja, načrti razpoložljivosti ustreznih sredstev, analizo zadostnosti, pomožnimi storitvami, pripravo vozniških redov in podatkovnim okoljem za načrtovanje obratovanja;

- (b) pravila za dodeljevanje zmogljivosti in upravljanje prezasedenosti, s katerimi se izvajajo člen 6 Direktive (EU) 2019/944 ter člen 7 do 10, členi 13 do 17 in členi 35 do 37 te uredbe, vključno s pravili v zvezi z metodologijami in postopki izračuna zmogljivosti za dan vnaprej in znotraj dneva, modeli omrežja, konfiguracijo trgovalnih območij, prerazporejanjem in nasprotnim trgovanjem, algoritmi trgovanja, enotnim spajanjem trgov za dan vnaprej in znotraj dneva, čvrstostjo dodeljene prenosne zmogljivosti med območji, razdeljevanjem prihodka od prezasedenosti, varovanjem pred tveganjem pri prenosu med trgovalnimi območji, postopki imenovanja ter povrnitvijo stroškov v zvezi z dodeljevanjem zmogljivosti in upravljanjem prezasedenosti;
- (c) pravila glede trgovanja, povezana s tehničnim in operativnim zagotavljanjem storitev za dostop do omrežja ter z izravnavo odstopanj, s katerimi se izvajajo členi 5, 6 in 17, tudi z omrežjem povezana pravila glede rezervne električne energije, vključno s pravili v zvezi s funkcijami in pristojnostmi, platformami za izmenjavo izravnalne energije, časom zaprtja trgovanja, zahtevami za standardne in posebne produkte, naročanjem storitev izravnave, dodeljevanjem prenosne zmogljivosti med območji za izmenjavo storitev za izravnavo ali souporabo rezerv, obračunom izravnalne energije, obračunom izmenjave energije med operaterji sistemov, bilančnim obračunom in obračunom izravnalne moči, regulacijo delovne moči in frekvence, parametri za določanje kakovosti frekvence in ciljnim parametri kakovosti frekvence, rezervami za vzdrževanje frekvence, rezervami za nadomestitev, izmenjavo in souporabo rezerv, čezmejnimi postopki aktiviranja rezerv, postopki regulacije sinhronega časa in preglednostjo informacij;
- (d) pravila v zvezi z nediskriminatornim in preglednim zagotavljanjem nefrekvenčnih pomožnih storitev, s katerimi se izvajajo členi 36, 40 in 64 Direktive (EU) 2019/944, vključno s pravili v zvezi z regulacijo stacionarne napetosti, vztrajnostjo, hitrimi injekcijami jalove moči, inercijo za stabilnost omrežja, kratkostičnim tokom, zmožnostjo zagona brez zunanega vira napajanja in zmožnostjo otočnega obratovanja;
- (e) pravila v zvezi s prilagajanjem odjema, vključno s pravili v zvezi z agregiranjem in shranjevanjem energije ter pravili o omejevanju odjema, s katerimi se izvajajo členi 17, 31, 32, 36, 40 in 54 Direktive (EU) 2019/944 ter člen 57 te uredbe.

Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 67(2).

2. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 68 v zvezi z oblikovanjem omrežnih kodeksov za naslednja področja:

- (a) pravila o priključevanju na omrežje, vključno s pravili v zvezi s priključitvijo odjemnih naprav, priključenih na prenosna omrežja, distribucijskimi napravami in sistemi, priključenimi na prenosna omrežja, priključitvijo odjemnih enot, uporabljenih za zagotovitev prilagajanja odjema, zahtevami za priključitev proizvajalcev električne energije na omrežje, zahtevami za priključitev modulov v proizvodnem polju, priključenih na enosmerni tok, in oddaljenih pretvorniških postaj visokonapetostnega enosmerne toka ter postopki za pridobitev obvestila o odobritvi zaradi priključitev na omrežje;
- (b) pravila o izmenjavi podatkov, poravnavi in preglednosti, vključno zlasti s pravili v zvezi s prenosnimi zmogljivosti za ustrezne časovne okvire, ocene in dejanske vrednosti glede dodeljevanja in uporabe prenosnih zmogljivosti, napovedi in dejansko povpraševanje po zmogljivostih in njihovem agregiranju, vključno z nerazpoložljivostjo zmogljivosti, napovedi in dejanska proizvodnja proizvodnih enot ter njihovo agregiranje, vključno z nerazpoložljivostjo enot, razpoložljivostjo in uporabo omrežij, ukrepi za upravljanje prezasedenosti in podatki o izravnalnem trgu. Pravila bi morala vključevati načine, kako se informacije objavljajo, čas objave, subjekte, pristojne subjekte;
- (c) pravila za dostop tretjih strani;
- (d) operativni postopki v sili in postopki za ponovno vzpostavitev sistema v izrednih razmerah, vključno z načrti za ohranitev sistema, načrti za ponovno vzpostavitev sistema, tržnimi interakcijami, izmenjavo informacij in obveščanjem ter orodji in napravami;
- (e) sektorska pravila za vidike čezmejnega pretoka električne energije, vključno s pravili v zvezi s kibernetiko varnostjo in o skupnih minimalnih zahtevah, načrtovanju, spremljanju, poročanju in kriznem upravljanju.

3. Komisija po posvetovanju z ACER, ENTSO za električno energijo, telesom EU ODS in drugimi ustreznimi deležniki vsako tretje leto pripravi seznam prednostnih nalog, v katerem so navedena področja iz odstavkov 1 in 2, ki jih je treba vključiti v oblikovanje omrežnih kodeksov.

Če se vsebina omrežnega kodeksa neposredno nanaša na obratovanje distribucijskega sistema in v prvi vrsti ni pomembna za prenosni sistem, lahko Komisija v sodelovanju z ENTSO za električno energijo od telesa EU ODS zahteva, da skliče pripravljalni odbor in poda predlog omrežnega kodeksa ACER.

4. Komisija od ACER zahteva, da v razumnem roku, ki ni daljši od šestih mesecev, predloži nezavezujočo okvirno smernico, v kateri so določena jasna in objektivna načela za pripravo omrežnih kodeksov za področja iz prednostnega seznama (v nadaljnjem besedilu: okvirna smernica). Zahteva Komisije lahko vključuje pogoje, ki jih mora obravnavati okvirna smernica. Vsaka okvirna smernica prispeva k povezovanju trga, nediskriminaciji, učinkoviti konkurenci in uspešnemu delovanju trga. Komisija lahko rok za predložitev smernic na obrazloženo zahtevo ACER podaljša.
5. ACER se v roku, ki ni krajši od dveh mesecev, o okvirni smernici na odprt in pregleden način posvetuje z ENTSO za električno energijo, telesom EU ODS in drugimi ustreznimi deležniki.
6. ACER Komisiji predloži nezavezujočo okvirno smernico, kadar se to od nje zahteva na podlagi odstavka 4.
7. Če Komisija meni, da okvirna smernica ne prispeva k povezovanju trga, nediskriminaciji, učinkoviti konkurenci in uspešnemu delovanju trga, lahko od ACER zahteva, da okvirno smernico v razumnem roku pregleda in jo ponovno predloži Komisiji.
8. Če ACER v roku, ki ga določi Komisija na podlagi odstavka 4 ali 7, okvirne smernice ne predloži ali je ne predloži ponovno, zadevno okvirno smernico oblikuje Komisija.
9. Komisija od ENTSO za električno energijo ali, kadar je tako določeno s prednostnim seznamom iz odstavka 3, od telesa EU ODS v sodelovanju z ENTSO za električno energijo zahteva, naj v razumnem roku, ki ni daljši od 12 mesecev, po prejemu zahteve Komisije ACER predloži predlog omrežnega kodeksa, ki je v skladu z ustrezno okvirno smernico.
10. ENTSO za električno energijo, ali, kadar je tako določeno s prednostnim seznamom iz odstavka 3, telo EU ODS v sodelovanju z ENTSO za električno energijo skliče pripravljalni odbor za podporo pri oblikovanju omrežnega kodeksa. Pripravljalni odbor je sestavljen iz predstavnikov ACER, ENTSO za električno energijo, kadar je ustrezno, telesa EU ODS in imenovanih operaterjev trgov električne energije, ter omejenega števila glavnih prizadetih deležnikov. ENTSO za električno energijo ali, kadar je tako določeno s prednostnim seznamom na podlagi odstavka 3, telo EU ODS v sodelovanju z ENTSO za električno energijo na zahtevo Komisije v skladu z odstavkom 9 oblikuje predloge omrežnih kodeksov za področja iz odstavkov 1 in 2.
11. ACER revidira predlagani omrežni kodeks, da zagotovi, da je v skladu z ustrezno okvirno smernico in prispeva k povezovanju trga, nediskriminaciji, učinkoviti konkurenci ter uspešnemu delovanju trga, revidirani omrežni kodeks pa predloži Komisiji v šestih mesecih od prejema predloga. V predlogu, predloženem Komisiji, ACER upošteva mnenja vseh vpletenih strani v času priprave predloga pod vodstvom ENTSO za električno energijo ali telesa EU ODS in se o njem posvetuje z zadevnimi deležniki.
12. Če ENTSO za električno energijo ali telo EU ODS omrežnega kodeksa ne oblikuje v roku, ki ga določi Komisija v skladu z odstavkom 9, lahko Komisija od ACER zahteva, da pripravi osnutek omrežnega kodeksa na podlagi ustreznih okvirnih smernic. ACER se lahko med pripravo osnutka omrežnega kodeksa v skladu s tem odstavkom še nadalje posvetuje. ACER osnutek omrežnega kodeksa, pripravljen na podlagi tega odstavka, predloži Komisiji in ga lahko priporoči v sprejetje.
13. Komisija lahko na lastno pobudo, če ENTSO za električno energijo ali telo EU ODS ni pripravilo omrežnega kodeksa ali če ACER ni pripravila osnutka omrežnega kodeksa iz odstavka 12, ali na priporočilo ACER po odstavku 11 sprejme enega ali več omrežnih kodeksov za področja, našeta v odstavkih 1 in 2.
14. Če Komisija predlaga sprejetje omrežnega kodeksa na lastno pobudo, se v roku, ki ni krajši od dveh mesecev, o osnutku omrežnega kodeksa posvetuje z ACER, ENTSO za električno energijo in drugimi ustreznimi deležniki.
15. Ta člen ne posega v pravico Komisije, da sprejema in spreminja smernice iz člena 61. Ne posega v možnost ENTSO za električno energijo, da oblikuje nezavezujoče smernice na področjih iz odstavkov 1 in 2, kjer se takšne smernice ne nanašajo na področja, za katere velja zahteva, ki jo je na ENTSO za električno energijo naslovila Komisija. ENTSO za električno energijo te smernice predloži v mnenje ACER in to mnenje ustrezno upošteva.

Člen 60

Spremembe omrežnih kodeksov

1. Na Komisijo se prenese pooblastilo v zvezi s spremembo omrežnih kodeksov na področjih iz člena 59(1) in (2) ter v skladu z ustreznim postopkom iz člena 59. Spremembe omrežnih kodeksov lahko predlaga tudi ACER v skladu z odstavkoma 2 in 3 tega člena.
2. Osnutek sprememb omrežnih kodeksov, sprejetih v skladu s členom 59, lahko ACER predlagajo osebe, pri katerih obstaja verjetnost interesa za zadevni omrežni kodeks, vključno z ENTSO za električno energijo, telesom EU ODS, regulativnimi organi, operaterji prenosnih sistemov in operaterji distribucijskih sistemov, uporabniki omrežja in porabniki. ACER lahko predlaga spremembe tudi na lastno pobudo.
3. ACER lahko Komisiji predloži obrazložene predloge sprememb s pojasnilom o tem, kako so ti predlogi skladni s cilji omrežnih kodeksov iz člena 59(3) te uredbe. Kadar ACER meni, da je predlog spremembe dopusten, in glede sprememb na lastno pobudo se posvetuje z vsemi deležniki v skladu s členom 14 Uredbe (EU) 2019/942.

Člen 61

Smernice

1. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje zavezujočih smernic na področjih, navedenih v tem členu.
2. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje na področjih, kjer se tovrstni akti lahko oblikujejo v okviru postopka za omrežni kodeks v skladu s členom 59(1) in (2). Te smernice se sprejmejo v obliki delegiranih ali izvedbenih aktov, glede na ustrezno pooblastilo iz te uredbe.
3. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 68 za dopolnitev te uredbe z določitvijo smernic glede mehanizma medsebojnih nadomestil operaterjev prenosnih sistemov. Te smernice v skladu z načeli iz členov 18 in 49 določajo naslednje:
 - (a) podrobnosti postopka za določanje, kateri operaterji prenosnih sistemov morajo plačati nadomestilo za čezmejne pretoke, tudi kar zadeva razdelitev med operaterji nacionalnih prenosnih sistemov, v katerih čezmejni pretoki izvirajo, in sistemov, v katerih ti pretoki ponikajo, v skladu s členom 49(2);
 - (b) podrobnosti postopka plačil, vključno z določitvijo prvega roka, za katerega se nadomestilo izplača, v skladu z drugim pododstavkom člena 49(3);
 - (c) podrobnosti metodologij za ugotavljanje prevajanja čezmejnih pretokov, za katere se izplača nadomestilo po členu 49, v smislu količine in vrste pretokov, in določitev obsega teh pretokov, kot izvirajo ali ponikajo v prenosnih sistemih posameznih držav članic, v skladu s členom 49(5);
 - (d) podrobnosti metodologije za določanje stroškov in koristi, nastalih zaradi gostovanja čezmejnih pretokov, v skladu s členom 49(6);
 - (e) podrobnosti obravnave za pretoke električne energije, ki izvirajo ali ponikajo v državah zunaj Evropskega gospodarskega prostora, v okviru mehanizma medsebojnih nadomestil operaterjev prenosnih sistemov ter
 - (f) ureditev glede vključevanja nacionalnih sistemov, ki so med seboj povezani z vodi za enosmerni tok, v skladu s členom 49.
4. Kadar je primerno, Komisija lahko sprejme izvedbene akte, ki določajo smernice za zagotavljanje minimalne ravni harmonizacije, potrebne za doseganje cilja te uredbe. Te smernice lahko določajo:
 - (a) podrobnosti pravil trgovanja z električno energijo, s katerimi se izvajajo člen 6 Direktive (EU) 2019/944 in členi 5 do 10, 13 do 17, 35, 36 in 37 te uredbe;
 - (b) podrobnosti pravil spodbujanja naložb za zmogljivosti povezovalnih vodov, vključno z lokacijskimi signali, s katerimi se izvaja člen 19.

Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 67(2).

5. Komisija lahko sprejme izvedbene akte, ki določajo smernice glede izvajanja operativnega usklajevanja med operaterji prenosnih sistemov na ravni Unije. Navedene smernice morajo biti skladne z omrežnimi kodeksi iz člena 59 in temeljiti na njih ter na sprejetih specifikacijah iz točke (i) člena 30(1). Komisija pri sprejemanju teh smernic upošteva različne regionalne in nacionalne operativne zahteve.

Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 67(2).

6. Pri sprejemanju ali spreminjanju smernic se Komisija posvetuje z ACER, ENTSO za električno energijo, telesom EU ODS in, kadar je ustrezno, drugimi deležniki.

Člen 62

Pravica držav članic do določitve podrobnejših ukrepov

Ta uredba ne posega v pravice držav članic, da ohranijo ali uvedejo ukrepe, ki vsebujejo podrobnejše določbe kakor določbe iz te uredbe, smernic iz člena 61 ali omrežnih kodeksov iz člena 59, če so navedeni ukrepi skladni s pravom Unije.

POGLAVJE VIII

KONČNE DOLOČBE

Člen 63

Novi povezovalni vodi

1. Novi povezovalni vodi za enosmerni tok se lahko na zahtevo za omejeno obdobje izvzamejo iz določb člena 19(2) in (3) te uredbe in členov 6 do 43, člena 59(6) in člena 60(1) Direktive (EU) 2019/944, če so izpolnjeni naslednji pogoji:

- (a) naložba povečuje konkurenco na področju oskrbe z električno energijo;
- (b) stopnja tveganja naložbe je taka, da naložba ne bo izvedena, razen če se odobri izvzetje;
- (c) povezovalni vod je v lasti fizične ali pravne osebe, ki je vsaj po svoji pravni obliki ločena od operaterjev sistemov, v katerih se bo gradil ta povezovalni vod;
- (d) stroški se pobirajo od uporabnikov tega povezovalnega voda;
- (e) da se od delnega odprtja trga iz člena 19 Direktive 96/92/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁴⁾ noben del kapitalskih ali obratovalnih stroškov poslovanja povezovalnega voda ni povrnil iz naslova katerega koli elementa stroškov za uporabo prenosnih ali distribucijskih sistemov, ki jih povezuje povezovalni vod, ter
- (f) izvzetje ne bi škodovalo konkurenci ali učinkovitemu delovanju notranjega trga električne energije ali učinkovitemu obratovanju reguliranega sistema, s katerim je povezan povezovalni vod.

2. Odstavek 1 se v izrednih primerih uporablja tudi za povezovalne vode za izmenični tok, če so stroški in tveganje zadevne naložbe posebno visoki v primerjavi z običajnimi stroški in tveganjem, ki nastanejo ob povezovanju dveh sosednjih nacionalnih prenosnih sistemov s povezovalnim vodom za izmenični tok.

3. Odstavek 1 se uporablja tudi za pomembna povečanja zmogljivosti na obstoječih povezovalnih vodih.

⁽²⁴⁾ Direktiva 96/92/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. decembra 1996 o skupnih pravilih notranjega trga z električno energijo (UL L 27, 30.1.1997, str. 20).

4. Regulativni organi zadevnih držav članic za vsak primer posebej sprejmejo odločitev o odobritvi izvzetja iz odstavkov 1, 2 in 3. Izvzetje lahko zajema vse ali del zmogljivosti novega povezovalnega voda ali obstoječega povezovalnega voda z znatno povečano zmogljivostjo.

ACER lahko poda mnenje zadevnim regulativnim organom v dveh mesecih od dne, ko je zahtevo za izvzetje prejel zadnji od teh regulativnih organov. Regulativni organi lahko utemeljijo svojo odločitev na tem mnenju.

Pri odločanju za odobritev izvzetja regulativni organi za vsak primer posebej pretehtajo potrebo po določitvi pogojev glede trajanja izvzetja in nediskriminatornega dostopa do povezovalnega voda. Pri odločanju o teh pogojih regulativni organi predvsem upoštevajo dodatne zmogljivosti, ki bodo zgrajene, ali spremembo obstoječih zmogljivosti, časovni okvir projekta in nacionalne okoliščine.

Pred odobritvijo izvzetja regulativni organi zadevnih držav članic odločijo o pravilih in mehanizmih za upravljanje in dodeljevanje zmogljivosti. Ta pravila za upravljanje prezasedenosti vključujejo obveznost, da se neuporabljene zmogljivosti ponudijo na trgu, uporabniki naprav pa so upravičeni do trgovanja s pridobljenimi zmogljivostmi na sekundarnem trgu. Pri ocenjevanju meril iz točk (a), (b) in (f) odstavka 1 se upoštevajo rezultati postopka dodeljevanja zmogljivosti.

Če se vsi zadevni regulativni organi v šestih mesecih po prejemu zahteve dogovorijo glede odločitve o izvzetju, o njej obvestijo ACER.

Odločitev o izvzetju, vključno z vsemi pogoji iz tretjega pododstavka tega odstavka, se ustrezno obrazloži in objavi.

5. Odločitev iz odstavka 4 sprejme ACER:

(a) če se zadevni regulativni organi niso mogli sporazumeti v šestih mesecih od datuma, ko je zadnji od teh regulativnih organov prejel zahtevo za izvzetje, ali

(b) kadar je podana skupna zahteva zadevnih regulativnih organov.

Preden sprejme odločitev, se ACER posvetuje z zadevnimi regulativnimi organi in vlagatelji.

6. Ne glede na odstavka 4 in 5 države članice lahko določijo, da mora regulativni organ ali ACER, odvisno od primera, za uradno odločitev ustreznemu pristojnemu organu države članice predložiti svoje mnenje o zahtevi za izvzetje. To mnenje se objavi skupaj z odločitvijo.

7. Regulativni organi ob prejemu brez odlašanja posredujejo izvod vsake zahteve za izvzetje v vednost ACER in Komisiji. Zadevni regulativni organi ali ACER (v nadaljnjem besedilu: organi obveščanja) Komisijo nemudoma uradno obvestijo o odločitvi in ji dajo na voljo vse ustrezne informacije v zvezi s to odločitvijo. Te informacije se lahko predložijo Komisiji v zbirni obliki, ki Komisiji omogoča sprejetje utemeljene odločitve. Informacije zlasti vsebujejo:

(a) podroben opis razlogov, na podlagi katerih je bilo odobreno ali zavrnjeno izvzetje, vključno s finančnimi informacijami, ki upravičujejo potrebo po izvzetju;

(b) opravljene analize o vplivu odobritve izvzetja na konkurenco in na učinkovito delovanje notranjega trga električne energije;

(c) razloge za obdobje in delež celotne zmogljivosti zadevnega povezovalnega voda, za katerega se izvzetje odobri, ter

(d) izid posvetovanja z zadevnimi regulativnimi organi.

8. V 50 delovnih dneh od dne po prejemu uradnega obvestila iz odstavka 7 lahko Komisija sprejme odločitev, na podlagi katere od organov obveščanja zahteva, da spremenijo ali preklicajo odločitev o odobritvi izvzetja. Ta rok se lahko podaljša za dodatnih 50 delovnih dni, če Komisija zahteva dodatne informacije. To dodatno obdobje se začne dan po prejemu popolnih informacij. Začetno obdobje se lahko tudi podaljša po privolitvi Komisije in organov obveščanja.

Če zahtevane informacije niso predložene v roku, določenem v zahtevku Komisije, se šteje, da je uradno obvestilo preklicano, razen če se pred iztekom tega roka ta podaljša po privolitvi Komisije in organov obveščanja ali če organi obveščanja z ustrežno obrazloženo izjavo Komisijo obvestijo, da je po njihovem mnenju uradno obvestilo popolno.

Organi obveščanja ravnajo v skladu z odločitvijo Komisije o spremembi ali preklicu odločitve o izvzetju v roku enega meseca po prejemu in o tem obvestijo Komisijo.

Komisija varuje zaupnost poslovno občutljivih informacij.

Odobritev izvzetja s strani Komisije preneha veljati dve leti po dnevu sprejetja, če se do takrat izgradnja povezovalnega voda še ni začela, in pet let po dnevu sprejetja, če povezovalni vod do takrat še ni začel obratovati, razen če Komisija na podlagi obrazložene zahteve organov obveščanja odloči, da je do zamude prišlo zaradi velikih ovir, na katere oseba, ki ji je bilo izvzetje odobreno, ni mogla vplivati.

9. Če se regulativni organi zadevnih držav članic odločijo spremeniti odločitev o izvzetju, Komisijo brez odlašanja uradno obvestijo o tej odločitvi in ji dajo na voljo vse ustrezne informacije v zvezi s to odločitvijo. Odstavki 1 do 8 se uporabljajo za odločitev o spremembi odločitve o izvzetju, ob upoštevanju posebnosti obstoječega izvzetja.

10. Komisija lahko na zahtevo ali na lastno pobudo ponovno začne postopek v zvezi z zahtevo za izvzetjem, kadar:

- (a) je, ob ustreznem upoštevanju legitimnih pričakovanj strank in ekonomskega ravnovesja, doseženega s prvotno odločitvijo o izvzetju, prišlo do pomembnih sprememb katerega koli od dejstev, na katerem temelji odločitev;
- (b) zadevna podjetja ravnajo v nasprotju z zavezami ali
- (c) je odločitev temeljila na nepopolnih, netočnih ali zavajajočih podatkih, ki so jih priskrbele stranke.

11. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 68 za dopolnitev te uredbe z določitvijo smernic za uporabo pogojev iz odstavka 1 tega člena ter postopka za uporabo odstavkov 4 in 7 do 10 tega člena.

Člen 64

Odstopanja

1. Države članice lahko zaprosijo za odstopanja od ustreznih določb členov 3 in 6, člena 7(1), člena 8(1) in (4), členov 9, 10 in 11, členov 14 do 17, členov 19 do 27 členov 35 do 47 ter člena 51, pod pogojem, da:

- (a) država članica lahko dokaže, da ima znatne težave pri obratovanju majhnih izdvojenih sistemov in majhnih povezanih sistemov;
- (b) najbolj oddaljene regije v smislu člena 349 PDEU zaradi očitnih prostorskih razlogov ne morejo biti povezane z elektroenergetskim trgom Unije.

V primeru iz točke (a) prvega pododstavka se odstopanje časovno omeji in zanj veljajo pogoji, katerih cilj je povečanje konkurenčnosti in povezovanje z notranjim trgom električne energije.

V primeru iz točke (b) prvega pododstavka odstopanje ni časovno omejeno.

Komisija obvesti države članice o tej uporabi, preden sprejme odločitev, pri čemer varuje zaupnost poslovno občutljivih informacij.

Odstopanje, odobreno na podlagi tega člena, si prizadeva zagotoviti, da ne ovira prehoda k energiji iz obnovljivih virov, povečane prožnosti, shranjevanja, elektromobilnosti in prilagajanja odjema.

Komisija v svoji odločitvi o odobritvi odstopanja navede, v kolikšni meri je pri odstopanjih treba upoštevati uporabo omrežnih kodeksov in smernic.

2. Členi 3, 5 in 6, 7(1), točki (c) in (g) člena 7(2), členi 8 do 17, člen 18(5) in (6), člena 19 in 20, člen 21(1), (2) in (4) do (8), točka (c) člena 22(1), člen 22(1), točki (b) in (c) člena 22(2), zadnji pododstavek člena 22(2), členi 23 do 27, člen 34(1), (2) in (3), členi 35 do 47, člen 48(2) člen 49 in člen 51 se ne uporabljajo za Ciper, dokler se prenosni sistem te države ne poveže s prenosnimi sistemi drugih držav članic prek medsebojnih povezav.

Če se prenosni sistem Cipra do 1. januarja 2026 ne poveže s sistemi drugih držav članic prek medsebojnih povezav, Ciper oceni, ali je potrebno odstopanje od teh določb in lahko pri Komisiji zaprosi za podaljšanje odstopanja. Komisija oceni, ali bi uporaba zadevnih določb pomenila tveganje, ki bi povzročilo hujše težave za obratovanje elektroenergetskega sistema na Cipru, oziroma ali se pričakuje, da bi njihova uporaba na Cipru prinesla koristi za delovanje trga. Na podlagi te ocene Komisija izda obrazložen sklep o popolnem ali delnem podaljšanju odstopanja. Sklep se objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

3. Ta uredba ne vpliva na uporabo odstopanj, odobrenih na podlagi člena 66 Direktive (EU) 2019/944.

4. V zvezi z doseganjem cilja medsebojne povezanosti do leta 2030, kot je določeno v Uredbi (EU) 2018/1999, se ustrezno upošteva električna povezava med Malto in Italijo.

Člen 65

Zagotavljanje informacij in zaupnost

1. Države članice in regulativni organi na zahtevo Komisiji predložijo vse potrebne informacije za namene izvrševanja te uredbe.

Komisija določi razumen rok, v katerem morajo biti informacije predložene, ob upoštevanju kompleksnosti in nujnosti zahtevanih informacij.

2. Če zadevna država članica ali regulativni organ informacij iz odstavka 1 ne zagotovi v roku iz odstavka 1, lahko Komisija vse informacije, potrebne za namene izvrševanja te uredbe, zahteva neposredno od zadevnih podjetij.

Če Komisija pošlje zahtevo za predložitev informacij podjetju, mora obenem posredovati izvod te zahteve regulativnim organom države članice, na katere ozemlju je sedež podjetja.

3. V svoji zahtevi za informacije iz odstavka 1 Komisija navede pravno podlago zahteve, rok za predložitev informacij, namen zahteve ter kazni iz člena 66(2) za posredovanje napačnih, nepopolnih ali zavajajočih informacij.

4. Zahtevane informacije predložijo lastniki podjetja ali njihovi zastopniki in, v primeru pravnih oseb, fizične osebe, ki so pooblaščenec za zastopanje podjetja bodisi na podlagi zakona bodisi na podlagi ustanovitvenega akta. Kadar ustrezno pooblaščenec odvetniki predložijo informacije v imenu svojih strank, stranka ostane v celoti odgovorna, če so predložene informacije nepopolne, napačne ali zavajajoče.

5. Če podjetje zahtevanih informacij ne predloži v roku, ki ga določi Komisija, ali predloži nepopolne informacije, Komisija lahko s sklepom zahteva informacije, ki jih je treba predložiti. Navedeni sklep podrobno opredeli informacije, ki jih je treba predložiti, in določi primeren rok za njihovo predložitev. Sklep navaja kazni, predpisane v členu 66(2). Opozori tudi na pravico, da zoper sklep obstaja sodno varstvo Sodišča Evropske unije.

Komisija izvod svojega sklepa obenem pošlje regulativnim organom države članice, na katere ozemlju se nahaja kraj stalnega bivališča zadevne osebe ali sedež zadevnega podjetja.

6. Informacije iz odstavkov 1 in 2 se uporabijo le za namene izvrševanja te uredbe.

Komisija ne sme razkriti informacij, pridobljenih v skladu s to uredbo, kadar so navedene informacije zajete v obveznost poklicne molčečnosti.

Člen 66

Kazni

1. Brez poseganja v določbe odstavka 2 tega člena lahko države članice predpišejo pravila o kaznih za kršitve te uredbe, omrežnih kodeksov, sprejetih v skladu s členom 59, ter smernic, sprejetih v skladu s členom 61, in sprejmejo vse potrebne ukrepe, da zagotovijo njihovo izvajanje. Te kazni morajo biti učinkovite, sorazmerne in odvračilne. Države članice o teh pravilih in ukrepih uradno obvestijo Komisijo brez odlašanja in jo brez odlašanja uradno obvestijo o vsakršni naknadni spremembi, ki nanje vpliva.
2. Komisija lahko s sklepom naloži podjetjem denarne kazni, ki ne presegajo 1 % skupnega prometa v preteklem poslovnem letu, če ta podjetja naklepno ali iz malomarnosti predložijo napačne, nepopolne ali zavajajoče informacije v odgovor na zahtevo, podano v skladu s členom 65(3), ali ne predložijo informacij v roku, določenem v sklepu, sprejetem v skladu s prvim pododstavkom člena 65(5). Pri določanju višine denarne kazni Komisija upošteva resnost neupoštevanja zahtev iz odstavka 1 tega člena.
3. Kazni iz odstavka 1 in sklepi, sprejeti v skladu z odstavkom 2, ne smejo biti kazenske narave.

Člen 67

Postopek v odboru

1. Komisiji pomaga odbor, ustanovljen s členom 68 Direktive (EU) 2019/944. Ta odbor je odbor v smislu Uredbe (EU) št. 182/2011.
2. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 5 Uredbe (EU) št. 182/2011.

Člen 68

Izvajanje prenosa pooblastila

1. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov je preneseno na Komisijo pod pogoji, določenimi v tem členu.
2. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov iz člena 34(3), člena 49(4), člena 59(2), člena 61(2) in člena 63(11) se prenese na Komisijo do 31. decembra 2028. Komisija pripravi poročilo o prenosu pooblastila najpozneje devet mesecev pred koncem navedenega obdobja in po potrebi pred koncem naslednjih obdobj. Prenos pooblastila se samodejno podaljšuje za obdobja osmih let, razen če Evropski parlament ali Svet nasprotuje temu podaljšanju najpozneje tri mesece pred koncem vsakega obdobja.
3. Prenos pooblastila iz členov 34(3), 49(4), 59(2), 61(2) in 63(11) lahko kadar koli prekliče Evropski parlament ali Svet. S sklepom o preklicu preneha veljati prenos pooblastila iz navedenega sklepa. Sklep začne učinkovati dan po njegovi objavi v *Uradnem listu Evropske unije* ali na poznejši dan, ki je določen v navedenem sklepu. Sklep ne vpliva na veljavnost že veljavnih delegiranih aktov.
4. Komisija se pred sprejetjem delegiranega akta posvetuje s strokovnjaki, ki jih imenujejo države članice, v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje.
5. Komisija takoj po sprejetju delegiranega akta o njem sočasno uradno obvesti Evropski parlament in Svet.
6. Delegirani akt, sprejet na podlagi člena 34(3), člena 49(2), člena 59(2), člena 61(2) in člena 63(11), začne veljati le, če mu niti Evropski parlament niti Svet ne nasprotuje v roku dveh mesecev od uradnega obvestila Evropskemu parlamentu in Svetu o tem aktu ali če pred iztekom tega roka tako Evropski parlament kot Svet obvestita Komisijo, da mu ne bosta nasprotovala. Ta rok se na pobudo Evropskega parlamenta ali Sveta podaljša za dva meseca.

Člen 69

Pregledi in poročila Komisije

1. Komisija do 1. julija 2025 pregleda obstoječe omrežne kodekse in smernice, da bi ocenila, katere od njihovih določb bi bilo mogoče primerno vključiti v zakonodajne akte Unije na področju notranjega trga električne energije, in kako bi bilo mogoče spremeniti pooblastila za omrežne kodekse in smernice iz členov 59 in 61.

Komisija do istega datuma Evropskemu parlamentu in Svetu predloži podrobno poročilo o svoji oceni.

Komisija na podlagi svoje ocene do 31. decembra 2026 po potrebi predloži zakonodajne predloge.

2. Komisija do 31. decembra 2030 pregleda to uredbo ter Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo na podlagi tega pregleda, po potrebi skupaj z zakonodajnimi predlogi.

Člen 70

Razveljavitev

Uredba (ES) št. 714/2009 se razveljavi. Sklicevanja na razveljavljeno uredbo se štejejo kot sklicevanja na to uredbo in se berejo v skladu s korelacijsko tabelo iz Priloge III.

Člen 71

Začetek veljavnosti

1. Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

2. Uporablja se od 1. januarja 2020.

Ne glede na prvi pododstavek se členi 14, 15, 22(4), 23(3) in (6), 35, 36 in 62 začnejo uporabljati z datumom začetka veljavnosti te uredbe. Za namene izvajanja člena 14(7) in člena 15(2) se člen 16 začne uporabljati z navedenim datumom.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju, 5. junija 2019

Za Evropski parlament

Predsednik

A. TAJANI

Za Svet

Predsednik

G. CIAMBA

PRILOGA I

NALOGE REGIONALNIH KOORDINACIJSKIH CENTROV

1. Usklajen izračun zmogljivosti
 - 1.1. Regionalni koordinacijski centri izvajajo usklajen izračun prenosne zmogljivosti med območji.
 - 1.2. Usklajen izračun zmogljivosti se izvaja za časovna okvira za dan vnaprej in znotraj dneva.
 - 1.3. Usklajen izračun zmogljivosti se izvaja na podlagi metodologij, izdelanih v skladu s smernico za dodeljevanje zmogljivosti in upravljanje prezasedenosti, sprejeto na podlagi člena 18(5) Uredbe (ES) št. 714/2009.
 - 1.4. Usklajen izračun zmogljivosti se izvaja na podlagi skupnega modela omrežja v skladu s točko 3.
 - 1.5. Usklajen izračun zmogljivosti zagotovi učinkovito upravljanje prezasedenosti v skladu z načeli upravljanja prezasedenosti, opredeljenimi v tej uredbi.
2. Usklajena analiza sigurnosti
 - 2.1. Regionalni koordinacijski centri izvajajo usklajeno analizo sigurnosti s ciljem zagotovitve sigurnega obratovanja sistema.
 - 2.2. Analiza sigurnosti se izvaja za vse časovne okvire načrtovanja obratovanja – med časovnima okviroma za leto vnaprej in znotraj dneva – z uporabo skupnih modelov omrežja.
 - 2.3. Usklajena analiza sigurnosti se izvaja na podlagi metodologij, izdelanih v skladu s smernico za obratovanje sistema, sprejeto na podlagi člena 18(5) Uredbe (ES) št. 714/2009.
 - 2.4. Regionalni koordinacijski centri delijo rezultate usklajene analize sigurnosti vsaj z operaterji prenosnih sistemov v regiji obratovanja sistema.
 - 2.5. Ko na podlagi usklajene analize sigurnosti regionalni koordinacijski center odkrije morebitno omejitev, oblikuje popravne ukrepe, ki čim bolj povečajo uspešnost in ekonomsko učinkovitost.
3. Izdelava skupnih modelov omrežja
 - 3.1. Regionalni koordinacijski centri določijo učinkovite postopke za izdelavo skupnega modela omrežja za vsak časovni okvir načrtovanja obratovanja med časovnima okviroma enega leta vnaprej in znotraj dneva.
 - 3.2. Operaterji prenosnih sistemov imenujejo en regionalni koordinacijski center za izdelavo skupnih modelov omrežja za celotno Unijo.
 - 3.3. Skupni modeli omrežja se izvajajo na podlagi metodologij, izdelanih v skladu s smernico za obratovanje sistema, dodeljevanje zmogljivosti in upravljanje prezasedenosti, sprejeto na podlagi člena 18(5) Uredbe (ES) št. 714/2009.
 - 3.4. Skupni modeli omrežja vključujejo zadevne podatke za učinkovito načrtovanje obratovanja in izračun zmogljivosti v vseh časovnih okvirih načrtovanja obratovanja med časovnima okviroma enega leta vnaprej in znotraj dneva.
 - 3.5. Skupni modeli omrežja so dani na razpolago vsem regionalnim koordinacijskim centrom, operaterjem prenosnih sistemov, ENTSO za električno energijo in na zahtevo tudi ACER.
4. Podpora načrtov ohranitve sistema in načrtov za ponovno vzpostavitev sistema operaterjev prenosnih sistemov v zvezi z oceno skladnosti
 - 4.1. Regionalni koordinacijski centri podpirajo operaterje prenosnih sistemov v regiji obratovanja sistema pri ocenjevanju skladnosti načrtov ohranitve sistema in načrtov za ponovno vzpostavitev sistema operaterjev prenosnih sistemov v skladu s postopkom iz omrežnega kodeksa o izrednih razmerah pri oskrbi z električno energijo in ponovni vzpostavitvi oskrbe, sprejetega na podlagi člena 6(11) Uredbe (ES) št. 714/2009.

- 4.2 Vsi operaterji prenosnih sistemov se dogovorijo o zgornji meji, nad katero se učinek ukrepov enega ali več operaterjev prenosnih sistemov v kriznem stanju, stanju razpada ali stanju ponovne vzpostavitve sistema obravnava kot pomemben za druge sinhrono ali nesinhrono povezane operaterje prenosnih sistemov.
- 4.3 Pri zagotavljanju podpore operaterjem prenosnih sistemov regionalni koordinacijski center:
- opredeli morebitne neskladnosti;
 - predlaga ukrepe za ublažitev.
- 4.4 Operaterji prenosnih sistemov ocenijo in upoštevajo predlagane ukrepe za ublažitev.
5. Podpora pri usklajevanju in optimizaciji ponovne vzpostavitve na regionalni ravni
- 5.1 Vsak zadevni regionalni koordinacijski center podpira operaterje prenosnih sistemov, ki so bili imenovani za vodje frekvence in vodje ponovne sinhronizacije, v skladu z omrežnim kodeksom o izrednih razmerah pri oskrbi z električno energijo in ponovni vzpostavitvi oskrbe, sprejetim na podlagi člena 6(11) Uredbe (ES) št. 714/2009, da se izboljša učinkovitost in uspešnost ponovne vzpostavitve sistema. Operaterji prenosnih sistemov v regiji obratovanja sistema opredelijo vlogo regionalnih koordinacijskih centrov, kar zadeva podporo pri usklajevanju in optimizaciji ponovne vzpostavitve na regionalni ravni.
- 5.2 Operaterji prenosnih sistemov lahko zahtevajo pomoč od regionalnih koordinacijskih centrov, če je sistem v stanju razpada ali stanju ponovne vzpostavitve.
- 5.3 Regionalni koordinacijski centri so opremljeni s sistemi za nadzor in zbiranje podatkov blizu realnega časa, pri čemer je zaznavnost opredeljena z uporabo zgornje meje iz točke 4.2.
6. Analiza in poročanje po obratovanju in po motnjah
- 6.1 Regionalni koordinacijski centri raziščejo vsak incident nad zgornjo mejo iz točke 4.2 in o tem pripravijo poročilo. Regulativni organi v regiji obratovanja sistema in ACER so lahko na zahtevo vključeni v preiskavo. Poročilo vsebuje priporočila za preprečitev podobnih incidentov v prihodnosti.
- 6.2 Regionalni koordinacijski centri poročilo objavijo. ACER lahko izda priporočila za preprečitev podobnih incidentov v prihodnosti.
7. Regionalno določanje obsega rezervne zmogljivosti
- 7.1 Regionalni koordinacijski centri izračunajo zahteve glede rezervne zmogljivosti za regijo obratovanja sistema. Določitev zahtev glede rezervne zmogljivosti:
- sledi splošnemu cilju ohranjanja obratovalne sigurnosti na stroškovno najbolj učinkovit način;
 - se opravi za časovni okvir za dan vnaprej ali znotraj dneva ali oboje;
 - izračuna celotni obseg zahtevane rezervne zmogljivosti za regijo obratovanja sistema;
 - določi najmanjšo zahtevano rezervno zmogljivost za vsako vrsto rezervne zmogljivosti;
 - upoštevata morebitne zamenjave med različnimi vrstami rezervne zmogljivosti s ciljem čim večjega zmanjšanja stroškov nabave;
 - določa potrebne zahteve za geografsko porazdelitev zahtevne rezervne zmogljivosti.
8. Olajšanje regionalne nabave izravnalne moči
- 8.1 Regionalni koordinacijski centri podpirajo operaterje prenosnih sistemov v regiji obratovanja sistema pri določitvi obsega izravnalne moči, ki jo je treba nabaviti. Določitev obsega izravnalne moči:
- se opravi za časovni okvir za dan vnaprej ali znotraj dneva ali oboje;

- (b) upošteva morebitne zamenjave med različnimi vrstami rezervne zmogljivosti s ciljem čim večjega zmanjšanja stroškov nabave;
 - (c) upošteva količine zahtevane rezervne zmogljivosti, za katere se pričakuje, da bodo zagotovljene z nakupnimi ponudbami za izravnalno energijo, ki niso predložene na podlagi pogodbe za izravnalno moč.
- 8.2 Regionalni koordinacijski centri podpirajo operaterje prenosnih sistemov v regiji obratovanja sistema pri nabavi zahtevanega obsega izravnalne moči, določenega v skladu s točko 8.1. Nabava izravnalne moči:
- (a) se opravi za časovni okvir za dan vnaprej ali znotraj dneva ali oboje;
 - (b) upošteva morebitne zamenjave med različnimi vrstami rezervne zmogljivosti s ciljem čim večjega zmanjšanja stroškov nabave.
9. Regionalne ocene zadostnosti sistema za teden vnaprej do dneva vnaprej in priprava ukrepov za zmanjšanje tveganj
- 9.1 Regionalni koordinacijski centri izvedejo regionalne ocene zadostnosti za teden vnaprej do vsaj dneva vnaprej v skladu s postopkom iz Uredbe 2017/1485 in na podlagi metodologije, razvite v skladu s členom 8 Uredbe (EU) 2019/941.
- 9.2 Regionalni koordinacijski centri kratkoročne regionalne ocene zadostnosti izdelajo na osnovi informacij od operaterjev prenosnih sistemov v regiji obratovanja sistema s ciljem odkrivanja primerov, ko se v katerem izmed regulacijskih območij ali na regionalni ravni pričakuje pomanjkljiva zadostnost. Regionalni koordinacijski centri upoštevajo morebitne izmenjave med območji in omejitve obratovalne sigurnosti v vseh zadevnih časovnih okvirih načrtovanja obratovanja.
- 9.3 Pri pripravi regionalne ocene zadostnosti sistema se vsak regionalni koordinacijski center usklajuje z drugimi regionalnimi koordinacijskimi centri, da:
- (a) preveri temeljne predpostavke in napovedi;
 - (b) odkrije morebitne medregionalne primere pomanjkljive zadostnosti.
- 9.4 Vsak regionalni koordinacijski center operaterjem prenosnih sistemov v regiji obratovanja sistema in drugim regionalnim koordinacijskim centrom posreduje rezultate regionalne ocene zadostnosti sistema, skupaj z ukrepi, ki jih predlaga za zmanjšanje tveganja pomanjkljive zadostnosti.
10. Regionalno usklajevanje prekinitev napajanja
- 10.1 Vsak regionalni koordinacijski center se regionalno usklajuje glede prekinitev napajanja v skladu s postopki iz smernice za obratovanje sistema, sprejete na podlagi člena 18(5) Uredbe (ES) št. 714/2009, zaradi spremljanja statusa razpoložljivosti zadevnih sredstev in usklajuje načrt razpoložljivosti, da se zagotovi obratovalna sigurnost prenosnega sistema ob hkratnem čim večjem povečanju zmogljivosti povezovalnih vodov in prenosnih sistemov, ki vplivajo na pretoke med območji.
- 10.2 Vsak regionalni koordinacijski center vzdržuje en seznam ključnih elementov omrežja, elektroenergetskih modulov in odjemnih naprav v regiji obratovanja sistema in ga da na razpolago v podatkovnem okolju za načrtovanje obratovanja od ENTSO za električno energijo.
- 10.3 Vsak regionalni koordinacijski center izvaja naslednje dejavnosti v zvezi z usklajevanjem prekinitev napajanja v regiji obratovanja sistema:
- (a) oceni skladnost načrtovanja prekinitev napajanja z uporabo vseh načrtov razpoložljivosti za leto vnaprej od operaterjev prenosnih sistemov;
 - (b) operaterjem prenosnih sistemov v regiji obratovanja sistema posreduje seznam odkritih neskladnosti v načrtovanju in rešitve, ki jih predlaga za odpravo neskladnosti.
11. Optimizacija mehanizmov medsebojnih nadomestil operaterjev prenosnih sistemov
- 11.1 Operaterji prenosnih sistemov v regiji obratovanja sistema se lahko skupaj odločijo, da jim bo pri upravljanju finančnih tokov v zvezi s poravnavo med operaterji prenosnih sistemov, ki vključuje več kot dva operaterja prenosnega sistema, kot so stroški prerazporejanja, prihodki od prezasedenosti, nenamerna odstopanja ali stroški nabave rezerv pomagal regionalni koordinacijski center.

12. Usposabljanje in certificiranje osebja, ki dela za regionalne koordinacijske centre
 - 12.1 Regionalni koordinacijski centri pripravijo in izvedejo programe usposabljanja in certificiranja, ki se osredotočajo na regionalno obratovanje sistemov za osebje regionalnih koordinacijskih centrov.
 - 12.2 Programi usposabljanja zajemajo vse pomembne dele obratovanja sistemov, kadar naloge izvaja regionalni koordinacijski center, vključno z regionalnimi kriznimi scenariji.
 13. Opredelitev regionalnih kriznih scenarijev oskrbe z električno energijo
 - 13.1 Če ENTSO za električno energijo nadalje prenese to nalogo, regionalni koordinacijski centri opredelijo regionalne krizne scenarije oskrbe z električno energijo v skladu z merili iz člena 6(1) Uredbe (EU) 2019/941.

Regionalni krizni scenariji oskrbe z električno energijo se opredelijo v skladu z metodologijo iz člena 5 Uredbe (EU) 2019/941.
 - 13.2 Regionalni koordinacijski centri podpirajo pristojne organe vsake regije obratovanja sistema na njihovo zahtevo pri pripravi in izvedbi simulacije kriznih razmer, izvedene vsaki dve leti, v skladu s členom 12(3) Uredbe (EU) 2019/941.
 14. Ugotavljanje potreb po novih zmogljivostih prenosa, posodobitvah obstoječih zmogljivostih prenosa ali alternativnih možnostih.
 - 14.1 Regionalni koordinacijski centri podpirajo operaterje prenosnih sistemov pri ugotavljanju potreb po novih zmogljivostih prenosa, po posodobitvi obstoječih zmogljivosti prenosa ali po alternativnih možnostih, kar je treba sporočiti regionalnim skupinam, oblikovanim v skladu z Uredbo (EU) št. 347/2013 in vključiti v desetletni načrt za razvoj omrežja iz člena 51 Direktive (EU) 2019/944.
 15. Izračun največje vstopne zmogljivosti, ki je na razpolago za udeležbo tuje zmogljivosti v mehanizmi za zmogljivost.
 - 15.1 Regijski koordinacijski centri podpirajo operaterje prenosnega sistema pri izračunavanju največje vstopne zmogljivosti, ki je na razpolago za udeležbo tuje zmogljivosti v mehanizmi za zmogljivost, pri čemer se upošteva obseg pričakovane razpoložljivosti medsebojne povezanosti in verjetno hkratno preobremenitev sistemov, in sicer med sistemom, kjer se mehanizem uporablja, in sistemom, kjer se nahaja tuja zmogljivost.
 - 15.2 Izračun se izvede v skladu z metodologijo iz točke (a) člena 26(11).
 - 15.3 Regijski koordinacijski centri predložijo izračun za vsako mejo trgovalnega območja, ki jo pokriva regija obratovanja sistema.
 16. Priprava sezonskih ocen zadostnosti
 - 16.1 Če ENTSO za električno energijo to nalogo nadalje prenese v skladu s členom 9 Uredbe (EU) 2019/941, regionalni koordinacijski centri izvedejo sezonske ocene zadostnosti.
 - 16.2 Sezonske ocene zadostnosti se izvedejo na podlagi metodologije, izdelane v skladu s členom 8 Uredbe (EU) 2019/941.
-

PRILOGA II

RAZVELJAVLJENA UREDBA S SEZNAMOM NAKNADNIH SPREMEMB

Uredba (EU) št. 347/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2013 o smernicah za vseevropsko energetska infrastrukturo in razveljavitvi Odločbe št. 1364/2006/ES in spremembi uredb (ES) št. 713/2009, (ES) št. 714/2009 in (ES) št. 715/2009 (UL L 115, 25.4.2013, str. 39)	Točka (a) člena 8(3) Točka (a) člena 8(10) Člen 11 Člen 18(4a) Člen 23(3)
Uredba Komisije (EU) št. 543/2013 z dne 14. junija 2013 o predložitvi in objavi podatkov na trgih z električno energijo ter spremembi Priloge I k Uredbi (ES) št. 714/2009 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 163, 15.6.2013, str. 1)	Točke 5.5 do 5.9 Priloge I

PRILOGA III

KORELACIJSKA TABELA

Uredba (ES) št. 714/2009	Ta uredba
—	Člen 1(a)
—	Člen 1(b)
Člen 1(a)	Člen 1(c)
Člen 1(b)	Člen 1(d)
Člen 2(1)	Člen 2(1)
Člen 2(2)(a)	Člen 2(2)
Člen 2(2)(b)	Člen 2(3)
Člen 2(2)(c)	Člen 2(4)
Člen 2(2)(d)	—
Člen 2(2)(e)	—
Člen 2(2)(f)	—
Člen 2(2)(g)	Člen 2(5)
—	Člen 2(6) do (71)
—	Člen 3
—	Člen 4
—	Člen 5
—	Člen 6
—	Člen 7
—	Člen 8
—	Člen 9
—	Člen 10
—	Člen 11
—	Člen 12
—	Člen 13
—	Člen 14
—	Člen 15
Člen 16(1) do (3)	Člen 16(1) do (4)
—	Člen 16(5) do (8)
Člen 16(4) do (5)	Člen 16(9) do (11)
—	Člen 16(12) in (13)
—	Člen 17
Člen 14(1)	Člen 18(1)
—	Člen 18(2)
Člen 14(2) do (5)	Člen 18(3) do (6)
—	Člen 18(7) do (11)
—	Člen 19(1)
Člen 16(6)	Člen 19(2) in (3)
—	Člen 19(4) in (5)
—	Člen 20

Uredba (ES) št. 714/2009	Ta uredba
—	Člen 21
—	Člen 22
Člen 8(4)	Člen 23(1)
—	Člen 23(2) do (7)
—	Člen 25
—	Člen 26
—	Člen 27
Člen 4	Člen 28(1)
—	Člen 28(2)
Člen 5	Člen 29(1) do (4)
—	Člen 29(5)
Člen 8(2), prvi stavek	Člen 30(1)(a)
Člen 8(3)(b)	Člen 30(1)(b)
—	Člen 30(1)(c)
Člen 8(3)(c)	Člen 30(1)(d)
—	Člen 30(1)(e) in (f)
—	Člen 30(1)(g) in (h)
Člen 8(3)(a)	Člen 30(1)(i)
Člen 8(3)(d)	Člen 30(1)(j)
—	Člen 30(1)(k)
Člen 8(3)(e)	Člen 30(1)(l)
—	Člen 30(1)(m) do (o)
—	Člen 30(2) in (3)
Člen 8(5)	Člen 30(4)
Člen 8(9)	Člen 30(5)
Člen 10	Člen 31
Člen 9	Člen 32
Člen 11	Člen 33
Člen 12	Člen 34
—	Člen 35
—	Člen 36
—	Člen 37
—	Člen 38
—	Člen 39
—	Člen 40
—	Člen 41
—	Člen 42
—	Člen 43
—	Člen 44
—	Člen 45
—	Člen 46
—	Člen 47
Člen 8(10)	Člen 48

Uredba (ES) št. 714/2009	Ta uredba
Člen 13	Člen 49
Člen 2(2), zadnji pododstavek	Člen 49(7)
Člen 15	Člen 50(1) do (6)
Priloga I, točka 5.10	Člen 50(7)
Člen 3	Člen 51
—	Člen 52
—	Člen 53
—	Člen 54
—	Člen 55
—	Člen 56
—	Člen 57
—	Člen 58
Člen 8(6)	Člen 59(1)(a), (b) in (c)
—	Člen 59(1)(d) in (e)
Člen 6(1)	Člen 59(2)
Člen 6(2)	Člen 59(3)
Člen 6(3)	Člen 59(4)
—	Člen 59(5)
Člen 6(4)	Člen 59(6)
Člen 6(5)	Člen 59(7)
Člen 6(6)	Člen 59(8)
Člen 8(1)	Člen 59(9)
Člen 6(7)	Člen 59(10)
Člen 6(8)	—
Člen 6(9) in (10)	—
Člen 6(11)	Člen 59(11) in (12)
Člen 6(12)	Člen 59(13) in (14)
Člen 8(2)	Člen 59(15)
—	Člen 59(15)
Člen 7(1)	Člen 60(1)
Člen 7(2)	Člen 60(2)
Člen 7(3)	Člen 60(3)
Člen 7(4)	—
—	—
—	Člen 61(1)
Člen 18(1)	Člen 61(2)
Člen 18(2)	Člen 61(3)
Člen 18(3)	—
Člen 18(4)	Člen 61(4)
Člen 18(4a)	—
Člen 18(5)	Člen 61(5)
Člen 19	Člen 61(5) in (6)
—	—

Uredba (ES) št. 714/2009	Ta uredba
Člen 21	Člen 62
Člen 17	Člen 63
—	Člen 64
Člen 20	Člen 65
Člen 22	Člen 66
Člen 23	Člen 67
Člen 24	—
—	Člen 68
—	Člen 69
Člen 25	Člen 70
Člen 26	Člen 71